J. J. Chichester.

Wahjalune waikib . . .

Kriminaal romaan.

O.-ü. „Kaja“ kirjastus, Tallinnas 1933.

A. S. „Ühiselu" trükk, Tallinnas 1933.

Esimene peatükk.

Wilistades kõige uuemat lööklaulu, astus Barton Clark oma sõbra Maxwell Sandersoni tuppa. Nende ühine korter, millesse nad wast eile olid kolinud, lubas oletada, et meestel rahast polnud puudust.

Naeratades seisatas Barton Clark sõbra ees.

„Pean ikka jälle wahtima oma pangaraamatuid," ütles ta sigaretilt raputades tuhka. „Kui imelik, et see kõik toimub ilmsi!"

Kolm toredasti sisustatud ruumi kallis Chicago luksushotellis erinesid tõepoolest teravalt tollest wiletsast urkast kaugel linna põhjapoolsemas osas, kus nad elasid senini. Kuude wiisi oli saatus neid narrinud, ilusamad lootused olid lõhkenud seebimullidena.

Ent wiimaks ka neile naeratas õnn, soodus wool kandis nad üles ja — peab tõele au andma — üsna kõrgele! Tšekiraamat, millist Barton Clark nüüd lehitses, oli nimelt ainult üks neljast ja ta tõendas, et panka jooksvale arwele oli makstud kakskümmend tuhat dollarit. Kuna Clark oli kokkuhoidlikum ja rahaasjus üldse ettewaatlikum kui ta seltsimees, oli wiimane temale usaldanud oma ühise, ebaseaduslikul teel gitud waranduse waldamise. Sanderson oli oma nimele kandnud ainult wiiendiku terwest summast — raiskamiseks, nagu Clark muiates oli tähendanud. Nad wõisid tõesti olla uhked, sest sadatuhat dollarit kapitali polnud wäike asi!

Sellepärast Barton Clark oligi nii roosilises tujus.

Jepsoni pärlid olid läinud küll wett wedama, aga selle eest Sanderson oli kelmilt kuldsepalt kättemaksuks wõtnud mitte üksi Kanadast salakaubana toodud teemantide raha, waid ka teemandid ise! Nii oli neil nüüd peale saja tuhande dollari sularahas ka weel ilus koou kalliskiwe. Kui need altkäe poole hinnaga maha müüa, wõis kindlasti saada wiis- kuuskümmend tuhat dollarit — wast koguni tsipake rohkem.

Ka Marwell Sanderson oli muidugi olukorraga wäga rahul, kuid tal polnud kombeks awaldada oma tundeid. Ta ainult naeratas sõbra poisikliku rõõmu üle.

„Tõesti", arwas Clark tshekiraamatut tasku pistes, suuremat õnne ei wõi inimestel juhtuda! Kuna sina aga oled tuntud pillaja, jääb minu ülesandeks walwata selle järgi, et me siit kõrgustikult järsku alla kuristikku ei libise. Isegi kui Lefkowitz mängib kitsipunga — wiiskümmend tuhat ta ikka peab andma me särawate kiwikeste eest! Oh — silme ees lööb mustaks, kui mõtlen neile hiigla arwudele!"

„Igatahes on päris hea natuke aega puhata, kuid kui sa arwad, et jään nüüd oma loorberitele lebama, eksid rängasti!"

„Kas sa ikka weel ihaldad seiklusi? Wiimasel kuil oli meil ärewust rohkem kui teistel terwel eluajal, ja nüüd räägid sa jälle juba tööst? Kuid, kullo sõber, mina seekord sinuga kaasa ei tule ... Oh, meil oleks hea elada, kui sa jälle..."

„Ära ärritu, wanapoiss," naeris Sanderson. „Usu, asjatult ma riskima ei hakka, kuid warsti muutub ka sulle tegewusetus piinaks. Kes korra on õppinud tundma hädaohu ahwatlewat mängu, see —"

Koputus uksele katkestas ta jutu. Barton Clarki rahu kadus silmapilkselt, ta näole tekkis pinew ilme ning tahtmatult wõttis ta kaitseseisundi. Libistanud

pangaraamatuid laualt kiire liigutusega tasku, jäi ta seisma keset tuba, ükssilmi wahtides uksele.

Mingi ebamäärane pilt politseiametnikest, kes ootawad koridoris, kerkis ta silme ette. Kas alistuda wõi surra? Selle küsimuse peaksid nad siis sekundi kestel lahendama.

Ent Sandersoni näol ei liikunud ainuski muskel. Rahulikult sammus ta ukse poole, irooniliselt naeratades öeldes sõbrale:

„Kuule, wanapoiss, sa peaksid ometi kord harjuma sellega, et wiisakad inimesed alati koputawad uksele! Arwatawasti tuuakse telegramm, mida ootan juba hommikust saadik."

Maxwell Sandersonil oli õigus. Koridoris seisis hotelli boi hallis mundris, telegramm käes. Sanderson wõttis selle ning ulatas siis wasaku käega hea jootraha poisile, kes rõõmust punastas.

Kergendusohkega laskus Clark tugitooli.

„Ma pole tõesti argpüks, Max — aga närwid siiski mängiwad, kui kuulen koputust. Kujutlen nii selgesti, kuidas sa rahulikel sammel lähened uksele, selle awad ja seisad siis wastamisi —"

„Lori! Just selline alaline pinewus teebki elu huwitawaks."

Sanderson awas kollase ümbriku, heitis pilgu telegrammile ja ulatas selle siis Clarkile.

„Muidugi Lefkowitzilt," sõnas ta ükskõikselt. „Ta kirjutab alla küll teisiti. Waesel mehel on alati surmahirm, et paberilipakas ta õige nimega wõiks sattuda politsei kätte!"

Barton Clark, kes teadis, et asi puutus teemantide müügisse, tahtis kiiresti tutwuda Lefkowitzi ettepanekutega. Ta luges:

„Kiri käes. Olen walmis maksma sularaha, kui kaup reedeks jõuab pärale. Sõidan pühapäewal

Euroopasse. Soowitan kohtamist New-Yorgi läheдal. Ootan Sufferni jaamas New-York — Chicago liinil. Palun wastust. Ballantine."

„Kummalise warjumine on ta endale walinud," naeratas Clark teadet teistkordselt lugedes. „Ta ettepanek on üpris mõistlik. Nähtawasti kardab ta, et sina New-Yorki sõites wõid sattuda hädaohtu."

„Minu saatus ei huwita teda põrmugi, ehk olgu waid niipalju, kui see puudutab ka teda. Tal on hirm, et mind jälgitakse ja wast koguni tema korteris wangistatakse. Kujutle, milline skandaal see oleks! Kuid — lõpuks pole ju minu asi, millest on tingitud ettewaatuse abinõud. Lefkowitz muide on ausamaid ja targemaid warguse wastuwõtjaid, keda olen kohanud. Ettewaatus ei tee kunagi paha, olen küll ja küll näinud, kui kergesti need mehed, kes poole hinnaga ostawad meiesugustelt wäärtasju, langewad lõksu ja siis oma naha päästmiseks kõik saladused wälja lobisewad. Lefkowitz on hoopis teist laadi mees, teda pole nii lihtne tabada."

Clark süütas sigareti ning ütles siis, suitsupilwi õhku puhudes:

„Igatahes on mul hea meel, et sa ei tarwitse sõita New-Yorki. Nagu mäletan, asub Sufferni jaam umbes nelikümmend kilomeetrit siinpool New-Yorki New-Jersey poolsel Hudsoni kaldal."

„Õigus! Sinu maateaduslikud teadmised on eeskujulikud."

„Miks walis ta kohtamispaigaks just Sufferni?"

„Oled naljakas, Bart," Sandersoni häälest kostis kannatamatust. „Mingisuguse lähema jaama pidi ta ju walima! Kas talle lihtsalt meeldis Sufferni nimi wõi tegi ta seda möningail alateadlikel kaalutlusil..."

„Ära otsi psühholoogilisi seletusi!" katkestas teda Clark. „Küsisin sinult waid, kas Lefkowitz on küllalt

usaldusväärne. Me viimane kogemus tegi mu hellaks, kahtlustan nüüd igat sellist tüüpi. Muidugi — tookord lõppes asi weel hästi — tänu sinu leidlikkusele... Tont wõtaks, see oli ikka tõesti tore number — wiletsa pärlikee asemele, mille hind waewalt kolmkümmend tuhat dollarit, saada teemante saja tuhande wäärtuses ja sadatuhat dollarit sularahas weel pealekauba!"

Maxwell Sandersonil oli harjumuseks osta alati kõige uuemaid raudtee sõiduplaane, harjumus, mis talle sageli oli toonud suurt kasu. Ka nüüd astus ta laua äärde ja wõttis laekast sõiduplaanide kuhjast — Ühendriikides polnud wist ainust sõiduplaani, millist poleks leidnud Sandersoni kogus — wajaliku eksemplari. Kärmesti lehitses ta raamatukest.

„See on ju suurepärane," ütles ta rahulolles. „Tunni ja kolmweerandi pärast läheb kiirrong — postironge ma ei kannata, — nii jatkub parajasti aega kohwri pakkimiseks, pangast raha toomiseks ja lõunatamiseks. Homme hommikul kell kümme olen Suffernis. Lõunaks on asjad Lefkowitziga joones, kell kolm täpselt astun rongile ning tunahomme lõunaks olen Chicagos tagasi. Tuled sa kaasa, Bart? Oleksin wäga rõõmus, kui sa seda teeksid!"

Clark raputas eitawalt pead.

„Sa tead ju, et ma rongil ei saa magada! Pealegi — milleks wisata sada dollarit tuulde? Aga kui sa kawatsed külastada New-Yorki —"

„Ei, Bart! Milleks õnne asjatult proowile panna? Ma ei mõtlegi New-Yorki sõita."

„Seda parem — siis jään ma siia. Usu, olen tõesti rõõmus, et õhtul saan heita mugawasse sängi ega tarwitse kuulata waguni rataste monotoonset müra ega kaasreisijate laste nuttu. Muuseas, lubasin homme minna hambaarsti juure."

Kuigi Clarki keeldumine Sandersonile walmistas pettumuse, ei wäljendanud ta oma tundeid ainsagi liigutusega. Alles weidi aja pärast ütles ta:

„Hea küll, nagu soowid! Aga wähemalt einele tuled sa minuga koos ja pärast saadad jaama? Eks ole?"

Nad istusid autosse ja sõitsid eelkõige panka, kus Sandersonil oli isiklik jooksew arwe. Ta wõttis wiissada dollarit. „Sellest wist aitab!" lausus ta sõbrale, kes tõsiselt pead raputas. Siis läksid nad einele toredasse restorani, mille hallis asus reisibüroo kiosk. Siin selgus, et kõik alumised magamiswaguni woodid olid juba müüdud. Sandersonil tuli kas leppida ülemise magamisasemega wõi wõtta luksuskupee. Muidugi eelistas ta wiimast — ja see asjaolu muutuski talle saatuslikuks.

Kui sõbrad olid lõpetanud söömise, jäi neil weel kakskümmend wiis minutit aega rongi äraminekuni. Järsku tõmbas Sanderson taskust oma tšekiraamatu ja kirjutas tšeki terwele pangas olewale summale.

„Mis see tähendab?" küsis Clark imestades.

Tšekk oli määratud J. Rodgersile, millise nime all nad olid oma raha paigutanud panka.

„Ära ärritu, kulla sõber," seletas Sanderson. „See on ainult lihtne ettewaatuse abinõu. Kui minuga äkki midagi juhtub, on wähemalt kindel, et raha satub õigetesse kätesse."

„Järelikult," wastas Barton Clark süngelt, „sa arwestad wõimalusega, et — sind takistatakse tagasi tulemast!"

Teine peatükk.

On imelik, kui suurt osa mängib inimelus juhus ja kui sageli see paiskab segi kõige hoolsamalt läbimõeldud kawatsused.

Kui Maxwell Sanderson oleks sõitnud teise rongiga, kui naeruväärse veduri rikke tõttu rong poleks seisnud Youngstowni jaamas tund ja kakskümmend minutit, kui Sanderson ainult paar minutit varem või hiljem oleks väljunud restoranvagunist, poleks ta sattunud Clevelandi magamisvagunit läbima just sel hetkel, kui härra Peter Blodgett parajasti sorides ajalehte juhuslikult, tõstis pea — kõik oleks läinud hoopis teisiti. Siis oleks kahtlemata teostunud teemantide müük ja nii Sanderson kui ka Lefkowitz oleks rahuldatult võinud pöörata koju tagasi. Nüüd aga juhtus hoopis midagi muud.

Peter Blodgett, endine kriminaalkomissar, keda „Buldoggi“ nime all tundsid sõbrad ja vaenlased, oli peale pensionile minekut hakanud tegutsema era-salapolitseinikuna. Muuseas oli temale mitmekordne miljonär Adam Decker, kes vihkas Maxwell Sandersoni kui oma kurjemat vaenlast, teinud ülesandeks jälgida toda kardetud „rahakapi eriteadlast“. Ta tahtis nimelt tõestada oma armsatele kaaskodanikele, et elegantne, parimas seltskonnas liikuv härra Maxwell Sanderson oli ametilt suurvaras.

Senini oli Sandersonil alati õnnestunud Blodgeti meeste käest pääseda. Leidlike manööverite abil oli ta ikka viimsel silmapilgul ilusti põgenenud. Kord oli ta koguni juba sipelnud püünises, aga siiski otse imekombel jälle saanud vabadusesse. Igatahes ei söandanud ta peale sellise kogemuse enam jääda New-Yorki, vaid sõitis Chicagosse. Põgenemise oskas ta lavastada nii osavasti, et vaenlased kaotasid ta silmist.

Blodgett lohutas end teadmisega, et „rahakapi eriteadlase“ tegevusala oli vähemalt ajutiselt kantud New-Yorgist eemale.

„Varem või hiljem ma selle peene linnu ikka

taban, sest lõplikult ei pääse keegi Blodgeti küüsist," armastas ta kiidelda. Tal oli nimelt palju suurem usk oma võimetesse kui Adam Deckeril, kes viimasel kohtamisel ta põhjalikult oli läbi sõimanud ja lubanud pöörata mõne osavama salapolitseiniku poole.

Peter Blodgett tuli nüüd Pennsylvaniast, kus ta oli käinud oma onu matusel. Ainult Sandersoni rongi hilinemise tõttu sattus ta sellele, muidu oleks ta alles järgmise sõiduga edasi reisinud.

Blodgett, kelle tüse laiaõlgne kuju ja inetu ettetükkiva lõuaga nägu tõepoolest meenutasid tigedat buldoggi, oli kohe vagunisse astudes avanud ajalehe ja süvenenud selle lugemisse.

Teel restoran-vagunist oma erakupeesse riivas Marwell Sanderson peaaegu Blodgeti põlvi. Aga kui nüüd oleks veel kõik läinud hästi, kui Sanderson, viisaka kawalerina, nagu ta oli, poleks seisatanud, teed andes daamile, kes tuli talle vastu. Samal hetkel tõstis Peter Blodgett pilgu.

Ta silmas sohva käsipuule toetuvat kätt ja jahmatas. See mehekäsi, millest hoovas jõudu ja energiat, oli ometi naiselikult õrn ja ilus. Blodgetile näis käsi tuttavana.

Blodgett peitis näo kähku ajalehe taha ja piilus siis ettevaatlikult üle veere. Ta pilk libises hästi õmmeldud ülikonda mööda üles: polnud mingit kahtlust — see karakterliku näoga härra oli Marwell Sanderson!

Rahulikult jatkas Marwell Sanderson teed. Ta oli oma kupeest lahkunud ainult sööma minekuks ja nüüdki ei tahtnud ta jääda aega veetma suitsetamisvagunisse, vaid eelistas üksindust kaasreisijate igavatele juttudele.

Blodgett ei mõelnudki püsti karata ja Sandersonile otsekohe järgneda. Vedur sõitis viiekümne-miilise

tunnikiirusega ja järgmise jaamani oli tublisti pool tundi aega. Järelikult oli tal aega küllalt ning polnud põhjust kiirustamiseks.

Kohwris oli tal automaatpistol ja paar käetaudu. Wärisewail sõrmil soris ta nüüd pesu seas. Kestis hulk aega enne, kui ta leidis wajalikud asjad ja need libistas tasku. Sandersoni ootamata esinemine oli siiski teda weidi ärritanud.

„Täna sa minu käest ei pääse" pomises ta taja omaette ja naeratas wõidurõõmsalt.

Kuna ta aga tundis Sandersoni haruldast osawust, otsustas ta seekord toimida wäga ettewaatlikult ja kaalutult. Ta oli weendunud, et „rahakapi eriteadlasel" oli taskus rewolwer. Sellepärast hoidsid ta sõrmed krampliliult pistoli pärast kinni, kui ta ükskõikse ilmel wäljus oma wagunist.

Naaberkupees ei leidunud otsitawat, ka suitsetamiswagunis polnud teda näha.

Kui ta kõik wagunid oli läbinud, waldas teda rahutus. Kas tõesti eksis ta? Ei, see oli wõimatu. Arwatawasti istub Sanderson erakupees. Sellisest nooblist härrast, kui ta on, wõib seda oletada.

Ent wõib olla ta tundis Blodgeti ära? Siis ta kindlasti lukustas enda pesemisruumi ja hüppab järgmisel peatusel rongilt maha. Muidugi jäin ma jälle hiljaks! kirus salapolitseinik wihaselt.

Kaswawa ärewusega mõtles ta Sandersoni trikkidele. „Rahakapi eriteadlane" oli meister oma wälimuse moonutamises. Arwatawasti polnud sel mehel, kes praegu piilus kuskil nurgas, oodates wõimalust rongilt kaduda, mingit sarnadust Maxwell Sandersoniga, keda ta oli näinud kümme minutit tagasi.

„Olen igawene tõbras." sõimas end Blodgett. „Oleksin ta kohe pidanud wangistama!"

Erakupeede konduktor, kelle nägu läikis kui poleeritud eebenipuu, tuli parajasti koridori. Salapolitseinik, kes tundis keelt, mida mõistawad kõik kiirrongide konduktorid, wõttis taskust wiiedollarlise pangatähe. Wäiksem sedel oleks muidugi sama hästi täitnud ülesande, ent Blodgett polnud kitsi säärastel puhkudel.

„Kuulge teie," hüüdis ta naeratawale neegrile. „Astuge lähemale. Saate selle raha endale, kui annate mulle wajalikke teateid."

Wiiedollarlise näitamine mõjus.

„Olen te teenistuses, härra," wastas neeger ahnete pilkudega õgides raha. Isegi neil majanduslikult elu õitseaastatel olid nii suured jootrahad haruldased.

Nüüd kirjeldas salapolitseinik paari lausega Maxwell Sandersoni wälimust.

„See mees peab asuma selles rongis," lõpetas Blodgett, „mõne minuti eest oli ta igatahes weel siin."

„Tunnen teda, härra! Tunnen teda!" seletas neeger rõõmsalt. „Praegu tuli ta restoran-waguniſt ja läks oma kupeesse."

Konduktor haaras pangatähe ja tahtis kaduda, kuid Blodgett käskis teda weel wiiwitada.

„Tähendab, härra sõidab erakupees?" küsis ta. „Palju reisijaid seal üldse on?"

Oma suurimaks üllatuseks kuulis ta, et Sanderson sõidab üksi kupees. See oli harilikule sürelikule liiga kallis lõbu, ent „rahakapi eriteadlasele" muidugi ainult naljaasi. Pealegi temasugusel ametmehel oli alati kindlam reisida üksinda.

„Kust see härra peale tuli?" jätkas salapolitseinik küsimist.

„Chicagos, armuline härra."

„Muidugi wõttis ta pileti New-Yorgini," ütles Blodgett rohkem endale kui konduktorile, kes üliwiisakalt kummardades eemaldus.

Blodgeti nägu omandas otsustawa ilme ja ta liigutusisse tuli eriline kärsitu rutt, kui ta sammus piki koridori edasi. Kupee „A" ukse ees peatus ta ja haaras siis wasaku käega ukse lingist kinni, kuna parem tõstis laskewalmis rewolwri.

Maxwell Sanderson, kel oli harjumuseks peale sööki suitsetada, imes nüüd mõnuledes oma esimest hommikusigarit. Ta oli awanud akna, et suits walguks wälja pisikesest ruumist. Kähku pööras ta pea, kui ootamatult lahti lükati uks ja Peter Blodgett sööstis sisse. Wana waenlase äkiline ilmumine ei löönud Sandersoni tasakaalust wälja. Ta külmawerelsus säärasel kriitilisel silmapilgul oli otse hämmastaw. Ainult idamaalastel on enesewalitsus arenenud nii täiuslikuks — walgete seas leidub sellist ükskõikset paratamatusele alistumist harwa.

Sanderson ei kahwatanud ainsa warjundi wõrra, ei pilgutanud isegi silmi. Lükkas waid sigari teise suunurka.

„Olge nüüd mõistlik, Sanderson!" urises Blodgett. Kuigi ta sageli kiitles oma wankumatu rahuga, seekord ei suutnud ta warjata ärritust.

„Ärge tarwitage wägiwalda! Hoiatan teid!"

Salapolitseiniku hääl kähises ärewusest.

Maxwell Sanderson ei teinud katseti wastuhakuks. Waikides ristles ta käed rinnal, nagu käskis salapolitseinik. Ainult sõrmi ta liigutas, et wõtta sigari suust. Mõnuledes puhus ta wõimsa suitsupilwe õhku ja naeratas — weidi kibedalt küll, peab tunnistama. Ent üllataw oli, et ta üldse sellises olukorras suutis naeratada.

„Härra Peter Blodgett, kui ma ei eksi?" küsis ta täsa. „Tõepoolest õnnestunud üllatus, pean ütlema! Muide: rewolwriga ei tarwitse te nii ägedalt wehelda, mul pole relwa taskus. Wast olekssite nii hea. Blodgett, ja sulgeksite ukse. Siis wõiksite ka istet wõtta. Teie dramaatiline poos tuletab kangesti kino meelde, ja pealegi nõuab ta asjatut energia kulu."

„Olete te aga pagana külmawereline", ütles salapolitseinik imetledes. Selliseid terasest närwe polnud küll kellegil teisel. „Kuid ärge lootke, et seekord weel pääsete terwe nahaga! Mul on kõik trumbid käes!"

„Kahtlemata on teil head kaardid, aga kas te nendega ka mängida oskate?" wastas „rahakapi eriteadlane" temale omase salapärase naeratusega.

„Noh, eks hakkame peale — saame warsti näha, kumb wõidab partii," ütles Peter Blodgett irwitades. Rewolwrit langetamata tõmbas ta wasaku käega taskust käerauad. Läbi laia akna wagunisse woolawad päikese kiired helkisid nikeldatud terasel.

„Sääraist käewõru pole te warem kandnud — eks ole, Sanderson?"

„Rahakapi eriteadlane," käed ikka weel ristamisi rinnal, suitsetas rahulikult sigarit. Ent ta aju töötas tawalikul selgusel ja kiirusel.

Kahtlemata — nii meeleheitlikus seisukorras polnud ta olnud warem! Oli waewalt mõtet aega wõita ja oodata õnnelikku juhust.

„Kas saan teist õieti aru, Blodgett?" küsis ta siiski. „Peab see tähendama, et soowite mind wangistada?"

„Tuhat ja tuline — teie häbematusel pole piiri! Kas soowin teid wangistada? Kindlasti! Aga nüüd annan teile head nõu: jätke rumalad naljad. Lep-

pige juba oma saatusega — olete kaotanud mängu. Sirutage käed välja — siis on ametlik osa läbi ja me võime mugavalt reisu jatkata, sest isiklikult pole mul teie wastu midagi. Ei, koguni wastupidi — pean teist lugu, ent kahjuks me erialad ei sobi ühte."

Sanderson otsis põhjust läbirääkimiste pikendamiseks. Kui läikiwad rauad sulguwad ta käte ümber — on ta kadunud mees! Kui Blodgett leiab ta kuue põuetaskust wäikse karbikese, millesse hoolikalt pakitud teemante saja tuhande dollari wäärtuses, ja leiu üle annab wastawatele wõimudele, ei päästa teda enam midagi!

Politsei on wäga umbusklik, keegi ei kahtleks selles, et ta need särawad kalliskiwid omandas warguse wõi koguni röövimise teel. Chicago kuldsepp tapeti hiljuti, samuti leiti oma toast surnuna rikas Montreali warguse wastuwõtja — kas poleks põhjust küllalt teda süüdistada mõrtsukatöös? Kuidas siis tõendada oma süütust? Ükski kohtunik ei usuks, et kuulus „rahakapi eriteadlane" pole weel kunagi walanud inimese werd.

„Niipalju kui tean, armas Blodgett, pole teie enam politsei teenistuses," wastas ta rahulikult Blodgeti nõudmisele. „Era-salapolitseibüroo juhatajana ei ole teil õigust wangistada ei mind ega ka kedagi teist."

Peter Blodgett punastas. Raswane suutäis ähwardas ta nina eest ära lipsata! Wiimaks pidi ta Maxwell Sandersoni wangistamise au jagama mõne teisega!

„Ärge tehke end naeruwäärseks," ütles ta wihasel häälel. „Mis puutub see teisse, et ma pole enam riigiametnik!? Kas teate, mis juhtub, kui te ei lase käsi raudu panna?"

„Olen tõesti uudishimulik."

„Ärge tehke end nii rumalaks," kähistas Blodgett. „Teate ju wäga hästi, et niipea kui kõlistan, ilmub siia konduktor. Palun teda kutsuda rongijuhi, kellele jutustan, et olete tagaotsitud murdwaras, kolme osariigi kohtute poolt jälgitud kuulus „rahakapi eriteadlane" Maxwell Sanderson! Wõite ju proowida oma õiget nime salata, minusse see ei puutu. Olen weendunud, et mind kui endist New-Yorgi kriminaalkomissari usaldatakse rohkem kui teid. Siis lukustan teid siia kupeesse ja järgmises jaamas annan raudteepolitsei korraldusse. Öö peate weetma mõnes pimedas kongis. Homme hommikul tulen wangistamiskäsuga ja toimetan teid edasi New-Yorki. Näete, kallis sõber, asi on üsna lihtne."

Maxwell Sanderson kaalutles. Seisukord oli tõesti meeleheitlik. Seni kui ta käed polnud weel randus, jälgis Blodgett igat ta liigutust. Kui ta aga wabatahtlikult ei alistu salapolitseinikule, siis wangistawad ta lähemas jaamas ametiwõimud ning toimetawad tugewa walwe all New-Yorgi eeluurimiswanglasse. Ei — mõistlikum on siiski Blodgetiga kokku leppida.

Ikka weel hoidis ta käsi ristamisi rinnal. Pikkamisi ja ettewaatlikult, nii et ta liigutust ei märganud isegi Blodgeti walwas pilk, libistas ta parema käe sõrmed kuue rewääri alla ja sealt edasi põue. Suurima pingutusega lükkas ta lameda karbi käisesse. See nõudis äärmist osawust ja kannatust.

Wahepeal oli ta sigar põlenud lühikeseks otsaks. Ta wõttis selle suust ja wiskas kiirel liigutusel, mis sundis Blodgetti kramplikult suruma pistolit pihus, aknast wälja. Sigariotsaga koos kukkus käisest ka äraandlik pakike, põrkas wastu raudtee tammi, rullus siis järsku kallakut alla ja kadus kraawi umbrohtu. Hetke wahtis Sanderson mööda wagi-

sewat maastikku, et meeles pidada iseloomustawaid jooni. Siia tahtis ta weel kord tagasi tulla teemante otsima.

Sadatuhat dollarit aknast wälja heita! Sandersoni näol peegeldus kahjatsus, kuid juba ta ulatas naeratades salapolitseinikule käed.

„Olge head, täitke oma kohust," ütles ta rahulikult. „Teil oli õnne, mu armas Blodgett, üsna palju õnne. Saatuse tujud on muutlikud, kord on üks all, kord teine."

Salapolitseinik kummardus, terawa metallise kõlaga langes lukk kinni — ja esimest korda oma kogemusrikkas elus tundis „rahakapi eriteadlane", mis tähendas kanda raudu.

Kolmas peatükk.

„Noh, waadake, see oli teist mõistlik," ütles Peter Blodgett kergendatult ohates.

Nüüd pistis ta rewolwri tasku ja laskus mugawale sohwale, toetades pea polstrile.

„Päästsite meid mõlemaid asjatuist sekeldusist," lausus ta rahul olles.

Sanderson naeratas waid irooniliselt.

„Aga wast on siiski parem, kui otsin teid läbi? Siis on rahulikum juttu westa."

„Kas arwate, et leiate minult rewolwri? Ma ju ütlesin teile, et mul pole relwa? Kas sellest ei aita?"

„Ei, armas poisu!" wastas salapolitseinik pilkawal naeratusel. „Oleksin ju püsti hull, kui annaksin teile wõimaluse parajal silmapilgul kihutada mulle kuuli kerre!"

„Loomulikult, teil on õigus. Ei pane te ettewaatust pahaks, kuid uskuge, ma ei waleta."

„Wõi te ei waleta? Tore!" kihistas Blodgett wõidurõõmsat naeru. „Aga igaks juhuks otsin siiski

te taskud läbi. Selline wõllaroog, kui teie, ei reisi ometi relwata."

„Muidugi mitte. Käsikohwrist leiate rewolwri."

„Wõib olla leian sealt weel mõne huwitawa asja?"

„Waewalt küll. Mul on seal waid pesu."

„Noh, eks me näe!"

Sanderson tõusis püsti ja piinliku hoolega otsis salapolitseinik kõik ta taskud läbi. Midagi ei jäänud tal tähelepanemata, iga pisema asja wõttis ta pihku ja waatles suurimal huwil. Kuid kulduur, kullast sigarilõikaja, toos wäga häid sigareid, linane taskurätt, raudtee sõiduplaan, täitesulepea ja kaheksateist senti raha olid esemed, mis leiduwad iga mehe taskus. Üllataw oli waid asjaolu, et härra, kes sõidab luksuskupees, polnud kaasa wõtnud isegi terwet dollarit sularaha ega ka tshekiraamatut.

Tõepoolest Sanderson praegusel hetkel oli waene mees, sest wiis tuliuut sajadollarlist pangatähte olid koos briljantidega lennanud kraawi. Kuna nad olid pakitud kiwidega ühte karpi, oli Sandersonil wõimatu neid sealt wälja wõtta.

„Kaunis wähe," muigas Blodgett münte peopesal kaaludes. „Teie seisukord ei näi olewat kuigi hiilgaw?"

„Hiilgaw? Muidugi mitte — need kaheksateist senti on terwe mu warandus. Muide, kas lubate mulle weel ühe sigari?"

„Kaheksateist senti?" imestas salapolitseinik. „Sellepärast te riskisitegi sõita New-Yorki? Tahtsite wist tegewuskapitali hankida?"

Wastuseks kehitas Maxwell Sanderson õlgu. Arwaku see lambapea mis soowib!

Ta istus sohwale ja sirutas käe tikkude wõtmiseks. Oh, need neetud rauad takistasid tunduwalt

liikumiswabadust. Kui abituks nad tegid inimese!

Kaua ja tähelepanelikult silmitses Peter Blodgett oma wangi. Mitu korda raputas ta mõtlikult pead, lõi siis äkki laia kämblaga põlwedele ja ütles:

„Noh, tehke mis tahate, — mina küll ei usu, et need paar niklit on terwe teie warandus! Pagana päralt, „rahakapi eriteadlasel" pole rohkem raha! Ärge pidage mind narriks. Politsei andmete põhjal peab teil wähemalt pool miljonit dollarit olema kindlas kohas."

„Kas loodate mind nii kohmakate abinõudega lobisema panna?" küsis Sanderson kõrgilt. „Kahjuks lubawad Ameerika seadused wangi ülekuulamist waid adwokaadi juuresolekul."

„Olete kahtlemata kõige intelligentsem kurjategija, keda kunagi olen kohanud," tunnistas Blodgett. „Kui te rahakappide lahtimuukimise asemel oleksite õppinud õigusteadust, siis oleksite praegu wististi otsitawamaid adwokaate Ühendriikides."

„Mis ei ole, wõib weel tulla."

Salapolitseinik naeris.

„Armas sõber, wõtke mu nõu kuulda ja palgake endale nüüd parim New-Yorgi adwokaat, sest, omawahel öeldud, olete päris pigis. Härra Decker ei lepi nii kergesti. Ta saadaks teid isegi meeleldi elektritoolile, kui tal oleks selleks wõim. Hea adwokaat aga suudab kindlasti teile kaubelda wäiksema karistuse."

„Tänan. Olete wäga kena. Teile isiklikult toob wist tänane päew üsna ilusa summakese?"

„Muidugi — see lõbu läheb härra Deckerile üsna kalliks maksma," wastas Blodgett. „Temale ma loomulikult ei seleta, et ainult õnnelik juhus toimetas teid minu kätte. Kui rong poleks hilinenud poolteise tunni wõrra —"

„Ja nii see on. Me waesed surelikud oleme ainult mängukannideks saatusele."

„Aga kuhu jäi teie noor sõber?" küsis Blodgett peale lühikest waikust. „See noormees nimelt, kelle ma Connecticutis kinni wõtsin ja kelle teie siis hiljem wabastasite."

„Teate ju ise, armas Blodgett, et selliseid küsimusi on mõttetu esitada," üles Sanderson järsul toonil.

„Nagu soowite," naeris Blodgett. „Kuid ma tean ju niikuinii, et ta jäi Chicagosse, kuna teil puudus sõiduraha kahele mehele."

Kiwistunud ilmel wahtis Sanderson salapolitseiniku luurawasse näkku.

„Teie järeldused põhjenewad üpris kindlatel andmetel: ma istun praegu Chicagost tulewal rongil tähendab — ma elasin seal wiimased kuud. Oletasin, et teie terawmeelsus küünib kaugemale."

„Mis me waidleme!" muigas salapolitseinik. „See noormees ei huwita mind tegelikult põrmugi. Oleksin teda waid kasutanud söödaks — sest teie olete ju kala, keda kaua juba olen õngitsenud. Pealegi — ei tee ta üksi mingit kurja. Teie abita ei söanda ta rahakappe awama minna. Keegi ei kahtle selles, et teie leidlikkus ja osawus mängib te ühistes ettewõtetes suurimat osa. Olen sageli murdnud pead küsimuse kallal, mis põhjused õieti sundisid teiesugust tarka meest walima endale säärase kardetawa ala?"

„Olen meelitatud teie heast arwamisest," Sanderson kummardus pilkawalt, „kuid — wõin teile ainult soowitada peamurdmist jatkata."

Siis waatas ta ükskõiksel ilmel aknast wälja.

Wälimuse järgi otsustades oleks wõinud teda pidada reisijaks, kes wäsinud ja tüdinud pikast sõidust.

Kuid seesmiselt polnud ta sugugi nii rahulik, just wastuokssa — ta aju töötas pööraſel kiirusel, püüdes leida pääseteed raskest olukorrast. Tähelepanelikult jälgis salapolitseinik ta liigutusi ning märgates, et Sanderson tõmbus kuidagi kössi ning wajus mõtiskellu, naeratas ta omaette.

Jah, isegi külmawerelisem kurjategija kaotab julguse, kui tunneb oma kaelas pigistawat silmust. Sanderson olgu rõõmus, kui ta eluaegse wangistuse asemele, mille ta ausalt teeninud, saab ainult kakskümmend aastat sunnitööd.

Rong wuras sihile lähemale. Wastamisi istuwad mehed waikisid. Blodgeti nägu punetas. Täna oli haruldane päew! Niipea kui sulgub wangla uks „rahakapi eriteadlase" taga, maksab Adam Decker talle wiiskümmend tuhat dollarit — ja see pole wäike raha.

Sandersoni meeleolu halwenes üha. Kui ta üldse waewaks wõttis wastata salapolitseiniku küsimustele, tegi ta seda pahuralt ja järsult.

Mõni minut peale kaheteistkümne saabus rong Binghamptoni, kell üks läbis ta Sisquehanna. Kuigi Blodgett oli omas asjas wäga kindel, ei andnud ta siiski wangile wäiksematki wõimalust põgenemiseks. Ta oli liig heas arwamises Maxwell Sandersoni wõimetest, et jätta ta silmapilgukski walweta. Iga kord kui rong, lähenedes jaamale, liikus aeglasemalt, astus salapolitseinik ukse ette ja haaras pihku rewolwri.

Pool neli peatus rong Middletownis ja kaks tundi hiljem saabus ta Sufferni, kus ootas Sam Lefkowitz wiiekümne tuhande dollariga. Kuid teemandid wedelesid raudtee ääres kraawis ja Maxwell Sanderson ise istus raudus käsi wangina oma luksuskupees.

Kuigi Sandersonil oli olnud kawatsus Sufferis lahkuda rongist, oli ta ometi ettewaatusest wõtnud pileti New-Yorgini. Juba wuras rong jälle edasi. Issand, seal oli juba New Jersey! Siis Paterson! Warsti sõidawad nad üle silla ja mõni minut hiljem ongi jaamas. Siis wiib auto ta süngesse hoonesse, mille trellitatud akende tagant ta pääseb wabadusse alles paljude pikkade aastate järgi — kehaliselt ja waimselt murtud mehena. Kole! Aga mis aitas halisemine? Ta oli ju teadnud, et kord saabub see päew. Lõpuks ükskõik — kas warem wõi hiljem!

Sanderson näis alistuwat oma saatusele. Weendunud, et põgenemiseks polnud mingit wõimalu't leppis ta olukorraga. Waikides istus ta paigal, silmad läiketa, suu ümber kibedusjoon, pilk suunatud põrandale.

Blodgeti näolt ei kadunud õnnis naeratus. Juba kümnendat korda kujutles ta silmapilku, mil astub telefoni juure ja kõlistab Adam Deckerile. „Nüüd on ta mul pihus, härra Decker! Loomulikult tema — Sanderson. Tulge kohe eeluurimiswanglasse, siis näete teda. Wõite tšeki ka kohe ühes tuua!"

Ja siis tulekssid ajalehed. Muidugi puhuks nad asja hiigla suureks. Tollipikkuste tähtedega kuulutakssid nad kõmulist uudist: „Maxwell Sanderson, tuntud New-Yorgi kõrgema seltskonna liige, keda terwe linn pidas miljonäriks, wangistati pärlide warguse pärast." Wõidu püüakssid lehed kirjeldada kuulsa „rahakapi eriteadlase" kinniwõtmist. Milline reklaam Peter Blodgetile „era-detektiiwbüroo geniaalsele juhatajale".

„Jätsin oma pakid teise wagunisse," ütles nüüd Blodgett püsti tõustes. „Tulge, Sanderson, wõtke oma seitse asja... Pange mantel üle käte, siis rahwas ei märka teie käewõru..."

Salapolitseiniku parem käsi libises tasku ja klammerdus rewolwri pära ümber.

„Ärge tehke mingit rumalust," ütles ta ähwardawalt. „Wäiksemagi kahtlase liigutuse korral lasen ma!"

„Seda ma arwan," porises Sanderson ja ajas end aeglaselt jalule.

Kuna wedur parajasti wähendas kiirust, rappus wagun ja Sanderson kaotas tasakaalu. Ta ei osanud köidetud käte abil end sirgena hoida, taarus sekundi sinna-tänna, komistas ja asetas siis jala raskelt — Blodgeti laiale peaaegu nelinurksele kingale.

Salapolitseiniku wõimsast rinnast tungis walukarjatus. Kuigi ta muidu oli julge mees — walu ei suutnud ta kannatada. Tahtmatult tõmbas ta käe taskust ja haaras mõlemi käega jalast kinni. Esimesel silmapilgul ei suutnud ta koguni rääkida, oigas ainult.

„Wäga kahju," ütles Sanderson andekspaluwalt ja kummardas ettepoole. „Kas astusin konnasilma peale?"

„Eiii — otse suurele warbale," ägas salapolitseinik. „Küll te olete kohmakas —"

Lauset ei suutnud ta lõpetada, sest Maxwell Sanderson wirutas talle äkki tugewa hoobi wastu pead. Kokku pigistatud hammastel oli ta terwe oma kehajõu pannud sellesse liigutusesse, teades, et mängul oli wabadus. Hiilgawalt sooritas ta ülesande: raksudes tabas raudwõru salapolitseinikku kõige tundelikumast kohast — otse kõrwa tagant...

Poksimeistergi oleks wõinud teda säärase löögi pärast kadestada. Peter Blodgett ei osanud pärast, kui ta jälle tuli teadwusele, seletada, mis õieti oli juhtunud. Nüüd aga wajus ta hääletult põrandale maha.

Neljas peatükk.

Juba terwe tunni oli Sanderson oodanud silmapilku, mil ta wõis wälja mängida oma wiimase trumbi. Ainult sellepärast oli ta teeselnud meeleheitest murtud meest, kes ei looda enam pääsemisele, ja tal tõesti oli õnnestunud weenda salapolitseinikku oma täielikus lootusetuses. Märgates, kuis salapolitseinik walust krimpsutas nägu, kui ta kogemata jala lõi wastu sohwa jalga, taipas ta, et Peter Blodgetil olid kas konnasilmad wõi liig kitsad kingad. Sellele ehitaski Sanderson oma kawa.

Rong sõitis üle tammide — järelikult jaam oli üsna ligidal. Polnud enam aega wiiwitamiseks. Iga silmapilk wõis konduktor koputada uksele.

Kähku lukustas Sanderson ukse ja hakkas siis pööraselt kiirusel sorima salapolitseiniku taskutes.

„Pole midagi parata!" pomises ta endamisi Blodgeti mahukat rahamappi silmitsedes. „Kahekssateist senti on liig tilluke tegewuskapital minusugusele mehele!" ja ta pistis mapi põuetasku.

Ent tingimata tahtis ta leida käeraudade wõtit. Selleks ta tegelikult läbiotsimist toimetaski. Wiimaks sattus tal pihku wõtmekimp. „Jumal tänatud!" lausus ta kergendatult hingates. Nüüd oli waba mehena waguniſt lahkumine waid paari minuti küsimus. Ta kaob kohe lähema allmaa raudtee jaama ning sõidab kuskile wäiksesse hotelli. Seal riietub ta teise ülikonda, paneb näole weidi minki, seab habeme ette, lükkab ninale laiad sarwprillid — ja keegi ei tunne teda enam! Wajalikud esemed olid tal kõik kaasas — kohwri kahekordses põhjas, mis nii hästi oli seatud, et isegi Peter Blodgett seda ei märganud. Weel täna saadab ta Barton Clarkile

telegrammi ja homme, kui saabub raha, algab ta reisu kodulinna tagasi.

Nii mõtiskles Maxwell Sanderson, üht wõtit teise järgi proowides. Kuid ükski neist ei sobinud raudade lukku! „Neetud!" pomises ta meeleheites. Ikka ja ikka jälle wõttis ta kõige pisema wõtme hammaste wahele, et suruda seda lukuawausesse, aga asjatult! Weel kord proowis ta kõik teised enam-wähem suurusselt wastawad wõtmed läbi, kuid tagajärjeta. Ükski wõti ei keeranud. Wäärtuslikud minutid kulusid. Wõis tõesti wihast hulluda!

Metsikul rutul otsis ta uuesti kõik salapolitseiniku taskud läbi. Aga wõtit ei leidnud. Näis uskumatuna, et seda ei olnud, kuid — koridorist kostsid konduktori lähenewad sammud.

Ta tõmbas oma halli mantli warnast ja asetas selle nii kätele, et rauad wälja ei paistnud. Siis lükkas ta kohtwri ukseni, awas selle ja sulges siis uuesti, jäädes oma kohtwri kõrwale seisma. Ta ei aimanud, et wäike wõti, mis oleks talle kohe toonud wabaduse, oli salapolitseiniku katkisest taskust libisenud kuue woodri wahele.

Õnneks polnud hetkel, kui ta astus koridori, konduktori seal. Wististi oli ta astunud kõrwalkupeesse. Aga minut hiljem ilmus ta juba nähtawale, naeratades hea jootraha lootuses.

„Praegu tahtsin teie juure tulla, armuline härra!" ütles ta teenistuswalmilt. „Kas teil on weel teisi pakke kupees?"

„Ei," wastas Sanderson ja libistas mehe pihku kõik peenikese raha, mille oli wõtnud Blodgeti püksitaskust. Konduktori must nägu lõi särama. „Tänan, härra!" lausus ta rõõmsalt, wõttis siis kohwri ja sammus ukse poole.

Niipea kui konduktor oli kadunud silmapiirilt, pööras Sanderson ümber ja sammus rongi teise otsa. Mida kaugemale ta eemaldus oma kupeest, seda rahulikumaks ta muutus.

Ükski reisija ei pööranud talle tähelepanu. Kõigil oli waewa oma pakkide korraldamisega, jäeti kiirelt üksteisega jumalaga, wahetati aadresse ja räägiti läbemaist kawatsusist.

Platwormile oli kogunenud palju rahwast. Sõiduplaani kohaselt pidi rong jaabuma kell kolm, kuid nüüd oli juba pool wiis ja teine kiirrongki lähenemas.

Esimesena hüppas weel liikuwalt rongilt Maxwell Sanderson ja kadus kähku allmaa raudtee jaama.

Hudsoni jaamas pidi Sanderson ümber istuma. Ta astus perrooni pimedamasse nurka, et taskust wälja tirida Peter Blodgeti rahamappi. Köidetud kätega polnud see toiming sugugi lihtne.

Ent täna näis saatus teda otse pööraselt narriwat: kuidas ta ka ei otsinud — mapis ei leidunud sentigi raha, oli waid hulk mitmesuguseid pabereid. Blodgett oli eelmisel nädalal kaks korda langenud osawate taskuwaraste ohwriks ning sellepärast oli ta nüüd oma raha peitnud käsikohwrisse pesu wahele.

Kuigi Maxwell Sandersoni olukord oli tõesti äärmiselt raske, naeratas ta siiski. Seal ta nüüd seisis ärakaranud wangina, käed raudus, kolm senti taskus! Tema ja New-Yorgi wahel laiuetas jõgi ning tal puudus wõimalus kümne sendi eest osta piletit!

„Taewane isa — olen ma wast pigis!" ohkas ta tasa omaette. Oleks ma igawene lambapea ometi kakskümmend wiis senti wähem andnud konduktorile!"

Tal oli taskus kulduur, selle eest oleks iga pandimaja rahulikult maksnud wiiskümmend dollarit, ent ta ei saanud ju raudus kätel kirjutada lepingule alla. Samal põhjusel ei wõinud ta minna ka hotelli meenus talle äkki. Ta oleks ju kohe pidanud kirjutama oma nime wõõrasteraamatusse, sest oldi ju pakkideta saabuwate külaliste wastu alati umbusklik

Maxwell Sanderson pingutas oma aju: mis nüüd teha? Edasi sõita oli wõimata, piletita ei lasta allmaa rongile. Siia kauaks seisma jääda ei tohtinud, sest teda silmitseti juba uudishimulikult.

Kiirelt otsustades pööras ta ringi ja astus reisijate sekka, kes parajasti tormasid ettesõitwa rongi poole.

Milline pöörane tung! Keegi oleks peaaegu mantli ta kätelt maha tõmmanud.

Ent rahwamurrus ei märganud teda piletite kontrolör ja nii õnnestus tal koos teistega astuda rongile, mis sõitis tagasi samasse suunda, kust ta kümne minuti eest saabunud.

Miks wahib see mees teda nii tähelepanelikult?

Jumal tänatud — ongi jaam. Sanderson wäljus ja sammus tunglewa rahwamassiga kaasa. Warsti seisis ta jälle päewawalgel.

Ta waatas ringi. Tont wõtaks! Uuesti oli ta endises paigas. Sealsamas — ainult kümmekond sammu eemal, teise sõidu taga — peatus Chicago rong, millest ta äsja oli lahkunud.

Ta kuulatas: ärritusest kähisew hääl, mis kostis siiani, tundus talle üsna tuttawana. See oli Peter Blodgett, kes seal kurjustas!

Keegi rongi teenijaist oli leidnud salapolitseiniku lukuskupee põrandalt. Elustamiskatsed andsid kohe häid tagajärgi ja nüüd ta seisis, järgiwäel ja elawalt kätega wehheldes, raudteeametniku keskel, seletades

neile vikalt ja laialt Sandersoni põgenemisest. Ka uudishimulik politseinik oli lähenenud väikesele rühmale.

„See oli kardetav pärlide varas — kuulus sissemurdja ja pangaröövel", karjus ta vihaselt. „Kuidas ta põgenes, seda ma ei tea! Konduktor räägib, et rongist väljudes olnud tal mantel laotatud käeraudadele."

Sanderson taipas, et siit lähedusest pidi ta ilmtingimata kohe kaduma. Kõhklemata hetkegi ronis ta lähemasse rongi, millele punaste tähtedega oli kirjutatud: „Englewoodi ja Nyacki." Need olid naabruses asuvad alevikud.

Arama iseloomuga mees poleks kunagi julgenud minna sellesse rongi, kuna oli väga kardetav sõita piletita ja rahata. Kuid Sanderson tundis vaid rõõmu, et oli pääsenud Peter Blodgeti ohtlikust lähedusest.

Vealegi otsisid politseinikud ja juhuslikult jaamas viibijad, kes sattunud kuulama Peter Blodgeti juttu, nüüd suurima hoolega pikka saledat meest hallis ülikonnas, kes hoidis mantlit ristis kätel. See oli „eriline tunnusmärk", mis isegi rumalamale andis võimaluse „rahakapi eriteadlast" tabada.

Wagunid täitusid kiiresti. Sanderson oli asunud rongi keskele, kuna teadis kogemustest, et sellistel kohalikel rongidel oli alati kaks piletite kontrolöri, kes oma ringkäiku alustasid kumbki eriotsast. Ta istus daami kõrvale, kes oli süvenenud ajalehe lugemisse. Ta valik langes sellele kohale mitte daami süles lebava punase käekoti pärast, millist ta märkas alles hiljem, vaid täitsa juhuslikult.

Irooniline naeratus mängles ta suunurgis. Naiselt varastada rahakott, ütles ta endale. Tont võ-

taks, — ma poleks iialgi uskunud, et langen kord nii sügavale!

Ta meeleheitlik seisukord aga ei lubanud kõhelda. Ettevaatlikult lükkas ta mõlemad käsivarred daamile lähemale ja õngitses sõrmedega punast eset. Warsti oli see tal pihus. Pehmest sametist tundusid läbi mõned metallrahad, nende seas waid üksainus kümne sendine, ja tükike pappi — nähtawasti pilet.

„Sõidupiletid, palun!"

Konduktor hüüdis neid sõnu naaberwaguni uksel. Daam, kes istus Sandersoni weeres, haaras, silmi lehelt tõstmata, oma koti järgi. Kuna seda enam süles ei olnud, karjus ta ehmunult:

„Mu rahakott on kadunud! Praegu alles oli ta mul süles!"

Kaasreisijad waatasid talle otsa.

„Wast on kott maha kukkunud, armuline proua," ütles Sanderson naeratades. Ta oli selle nimelt ammu juba laskmud põrandale libiseda ja siis jalaga weidi kaugemale lükanud.

„Tõepoolest — seal ta ongi!" sõnas daam rõõmsalt ja kummardus kotti üles tõstma. „Palju tänu! Selles on minu pilet. On wäga rumal järsku sattuda piletita reisijaks, on ju?"

„Muidugi," wastas Sanderson. „Halwemat asja on raske kujutleda."

Tema hääles oli eriline mahedus, mis alati meeldis naistele. Ka tema naabrinna, arwatawasti mõni müüjanna wõi masinapreili, waatles teda kaswawal huwil, ja näis pinewusega ootawat kõneluse jatkamist.

Konduktori sammud lähenesid — iga silmapilk wõis ta ilmuda uksele ja lahkel näol küsida sõidupileteid.

Mitte selles, et ta rongilt maha aetakse, ei walmistanud Sandersonile hädaohtu, waid selles, et ta ei saanud oma käsi wabalt liigutada. Niipea kui teda üldse märgati, oli ta kadunud.

Wiies peatükk.

Sanderson kuulatas.

Kõrwalwagunist kostis ärritatud hääl. Keegi wäitis, et oli oma kuupileti unustanud töökuue tasku ning keeldus sellepärast ostmast uut piletit. Kuna palju New-Yorgis elutsewaid ametnikke ja tööliisi elas Englewoodis, tundus tema seletus täiesti usutawana. Ent konduktor oli halastamatu.

„Mul on wäga kahju," ütles ta wiisakalt, „kuid olen seotud määrustega."

„Pagana päralt!" karjus wihane mees, „ütlesin teile ju, et olen raudteeseltsi abidirektoriga hea tuttaw."

Nüüd segasid end ka teised reisijad waidlusesse. Mõned ühinesid konduktori seisukohaga, teised toetasid piletita sõitjat. Ka Sandersoni wagunis tunti huwi asja wastu. Mitu härrad astusid wahekäiku, et seal awaldada oma arwamist. Rahulikult tõusis ka Sanderson ja järgnes neile.

„Palun esitage pilet wõi makske hind sularahas," ütles konduktor ikka weel imetlemiswäärsel rahul.

„Aga kui ma keeldun?" karjus reisija ähwardawal näol.

„Siis ei jää mul üle muud kui — "

Ta wiipas käega hädapidurile.

Sanderson kasutas üldist segadust ja lipsas konduktori selja tagant teise wagunisse, milles juba kontroll oli käinud. Hetkel, kui ta astus üle läwe, libises mantel ta kätelt, ent õnneks kaks härrat, kes

istusid samas, olid nii süwenenud börsiteadete lugemisesse, et nad nuustulnukat ei märganudki.

„Jumal tänatud — seekord jälle päästetud!" pomises Sanderson ja laskus ohates pingile.

Riiakas härra, kes ütles enda olewat abidirektori sõbra, näis olewat tajunud piletiraha, sest rong wuras endisel kiirusel edasi.

Sanderson arutles, mida nüüd ette wõtta. Nii piletisas olukorras polnud ta küll warem olnud kunagi! Kui ta waid wabaneks neetud raudadest, siis oleks kõik hea — raha hankimine ei tekitaks talle mingit muret. Oli ju tarwis waid telegrafeerida Barton Clarkile — aga kuidas sa kirjutad telegrammi köidetud kätel?

Weel mõni minut, ja siis peab ta lahkuma ka sellest rongist, et minna jaama, kus tal polnud ainustki tuttawat inimest. Mingil tingimisel ei tohtinud konduktor teda teist korda näha, sest siis wõis temas ärgata kahtlus.

Ilm pimenes, rasked tumedad pilwed ennustasid wihma.

Kuid ainsagi liigutusega ei awaldanud Marwell Sanderson hirmu. Temale omase rahuga toetas ta pea seljapadjale ja igaüks, kes teda nägi, pidas teda ärimeheks, kes kortsutatud kulmudel nähtawasti mõtles oma üritehingutele.

Teine konduktor hüüdis wahekäigu uksel, et paari minuti pärast rong peatub Englewoodi jaamas.

Hea küll, külastame kord jälle Englewoodi ja tuletame wanu häid aegu meelde. Ta tundis seda aedlinna, oli siin weetnud mõnegi lõbusa nädallõpu tuttawas perekonnas. Tol korral polnud ta küll weel kardetud „rahakapi eriteadlane", waid jõukas noormees lugupeetud perekonnast, kel tööd ei olnud, kuid raha ja waba aega selle eest laialt. Alles hulk

aega hiljem oli ta siirdunud oma praegusele tegewusalale.

Tema sõbrad wõtaksid ta ka täna weel lahkelt wastu, sest ainult wähesed, Peter Blodgett, Adam Decker ja mõni politseinik teadsid, et Marwell Sanderson oli kuulus sissemurdja. Teised pidasid teda elegantseks gentlemaniks, kes oskas huwitawalt westelda ja suurepäraselt tennist mängida.

Wedur tasandas käiku. Reisijad panid käest ajalehed ja haarasid oma pakid. Kõrwal wagunis lõpetasid neli härrat parajasti kaardimängu, kui Sanderson neist möödus, rutates wälisukse poole. Esimesena hüppas ta perroonile.

Wihm, mis ammu juba oli ähwardanud, hakkas nüüd raskete piiskadena rabisema. Kõik, kel olid kaasas wihmawarjud, awasid need. Teised tõmbasid endile mantlid selga, kuid Sanderson sammus aeglaselt edasi, mantel köidetud kätel. Jälle need neetud rauad!

Jaama ees ootas hulk toredaid autosid. Ühes neist istus ilus tütarlaps, kes üllatunult üles waatas, kui Sanderson jõudis helgiheitjate walgusesse. See oli Myra Stone, kellega ta aastat neli tagasi oli flirtinud. Kuigi ta nüüd oli kahekümne kahe aastane daam, kes ammu juba unustanud plikalikud unistused, tundis ta ometi kummalist südamepõksumist, kui silmas Marwell Sandersoni. Ta ei suutnud kiusatusele wastu panna ja hüüdis kõlawal häälel:

„Hallo — härra Sanderson!"

Marwell wõpatus, kuid sammus kiiresti edasi. Tütarlaps hüppas autost wälja ja jooksis talle järele.

„Hallo — härra Sanderson!" hüüdis ta weel kord.

„Rahakapi eriteadlasel" hakkas palaw. See wast oli rumal juhus! Ta ei saanud kübaratki kergitada, kõnelemata käe andmisest. Kui Myra Stone märkab ahelaid, siis... Ei, parem mitte mõtelda.

Aga noore neiu sammud lähenesid üha. Nüüd ei jäänud Sandersonil muud üle kui moonutada oma nägu. Ta lükkas lõua tagasi, tõmbas ülemise huule laiaks ja nägi kohe kakskümmend aastat wanem wälja, jah, tundus koguni hoopis wõõra inimesena. Sageli oli ta kasutanud seda trikki ja omanud otse meisterliku osawuse näomusklite liigutamises. Kord isegi Barton Clark oli temast uulitsal möödunud pidades teda wõõraks meheks.

Nüüd oli Myra Stone ta selja taga.

„Miks põgenete mu eest, wana sõber?" küsis ta weidi pahasel toonil, haarates kinni ta käsiwarrest. „Kas teie ei kuulnud, et..."

Ta wahtis hämmastunult kui Sanderson waatas talle näkku.

„Kas tahtsite minuga kõnelda?"

Sandersoni hääl kähises karedalt.

„Wabandage," kogeles Myra Stone, „wahetasin teid kellegi tuttawaga ära."

„Ah nii," pomises Sanderson pahuralt ja läks kärmesti edasi.

Abitult jäi tütarlaps keset uulitsat seisma.

„On see wõimalik?" küsis ta pead raputades endalt. „Oleksin wõinud wanduda, et see oli Maxwell Sanderson."

Tagasi waatamata ruttas Maxwell Sanderson piki peauulitsat edasi ja pööras siis waiksesse kõrwaltänawasse. Weendunud, et keegi teda ei jälgi, seisatas ta ja pani suure waewaga mantli lahtiselt õlgadele, sest sadas rasket wihma.

Kaunis ebamugaw ilm — ent parata polnud midagi.

Alistuwa naeratusega huultel jatkas ta teekonda.

Kuues peatükk.

Sanderson oli jõudnud maanteele, mis wiis adlinnast põhja poole. Kuhu nüüd? Ta seisatas hetke mõtiskledes. Ikka edasi rühkida — puudus ju tagasipööramise wõimalus.

Tükk aega kõndis ta wihmast libedat teed mööda, wahtides mõlemale poole, igatsewal pilgul otsides warjupaika.

Majad muutusid ikka harwemaks, ainult põllud ja aajad laiulasid ümberringi.

Oli juba üsna pime kui ta seisatas üksiku maja ees. See oli kolmekordne wana ehitis, nähtawasti praegusel hetkel tühi, sest aknad olid walgustamata. Tuul paiskas wastu ta jalgu ajalehe. Tõepoolest, see oli awamata, kuid kandis tunaeilist kuupäewa. Sanderson astus lähemale. Trepil lebas terwe kuhi päewalehti.

Elanikud on wist ära sõitnud ning unustanud ajalehekontorile teatamata oma uue aadressi, mõtles Sanderson. Wast on see mulle õnneks. Ehk leiab majast wiili wõi mõne taolise riistapuu, mille abil wõib lahti urgitseda ahelate luku.

Ta kõlistas. On alati kasulik olla ettewaatlik. Ent ükski inimene ei ilmunud awama ust. Siis lähenes ta alumise korra akendele. Need olid seest korralikult riiwitatud.

Wägiwaldselt majja tungida poleks olnud mingi wägitegu, ent ta ei tahtnud riskida. Mõni juhuslik mööduja wõis kuulda klaaside klirinat ja astuda lähemale. Ahelais meest ei wajada keegi.

Taja hiilis ta teisele poole maja, kus kaswasid kõrged puud. Siin oli pimedam ja järelikult ka ohutum.

Tähelepanelikult uuris ta köögiust — ka see oli riiwitatud. Kuid õnneks olid ukselauad pehkinud ja hinged roostetanud. Leidnud õuelt tugewa kangi, pistis ta selle hingede wahele — raudus käega polnud see kerge toiming, — murdis weidi aega, tõukas korra terwest jõust ja uks awaneski.

Kuid juba tuli ebameeldiw üllatus. Waewalt oli ta lükanud ukse eest, kui kojast nähtawale ilmus poolnälginud hundikoer, kes urisedes paljastas oma kollaseid kihwu.

„Ole tasa, wanapoiss," sosistas Maxwell Sanderson, ettewaatlikult silitades koera pead. Loom wahtis teda weidi aega umbusklikult, nagu kartes lööki, kuid rahunes siis, tasa wingudes.

„Waene elajas — oled wist üsna nälgas. Tubli tükk liha kuluks sulle ära! Noh, oota, wast leiame midagi."

Ta patsutas looma pead, tõmbas siis ukse jälle kinni ja kobas pimedas edasi. Ta käsi puudutas klaasust, mis samuti oli lukus. Terwe oma keharaskusega surus ta end wastu ust, raputas lingist, tõukas, kuid lukk ei andnud järgi.

„Nähtawasti tahab saatus, et ma siiski purustaksin ruudu," pomises ta ja mässis mantli käte ümber. Ettewaatlikult muljus ta klaasi, kuid see oli liig paks. Polnud parata — ta pidi wirutama tugewa hoobi. Nüüd wast kukkusid killud kliirisedes põrandale.

Ta kuulatas hinge kinni pidades. Kõik jäi waikseks.

Kõrwaldanud terawad klaasi serwad, mis kiti külge kleepunud, pistis ta käed läbi tekkinud awause

ja lükkas riiwi eest. Siis tegi ta ukse lahti ja astus pimedasse tuppa.

Esikusse jäetud koer hakkas wingumа. Maxwell wiiwitas hetke, kuid siis awas ta ukse uuesti ning hüüdis taja:

„Noh, tule sisse!"

Hundikoer ei laskmud seda kaks korda öelda. Rõõmsalt haukudes sööstis ta tuppa.

„Rahu! Ära tee kisa!"

Nagu mõistes sõnade tähendust, lakkas koer kohe haukumast.

Sanderson pidi weel awama kolmanda ukse enne kui jõudis kööki. Koer ei lahkunud ta kõrwalt.

Sanderson leidis elektrilüliti, tahtis süüdata walguse, kuid otsustas siis teisiti. Tõmbas kikust tuld, wõttis laualt tüki ajalehe paberit ja mähkis selle elektripirni ümber. Liig hele walgus oleks kergesti wõinud äratada naabrite tähelepanu, kes teadsid, et majarahwast polnud kodus.

Alles nüüd lülitas ta elektri.

„Nii kaugel oleme siis kahekesi," naeratas Sanderson koerale. „Wähemalt ei saja siin wihma. Kuid sa wilets elajas oled ju nälga suremas! Waatame, ehk leiame midagi söödawat!"

Koer, kes teda pinewal huwil kuulanud, liputas nüüd rõõmsalt saba.

Sanderson awas kõik kapi ja laualaekad, otsides toidupoolist, kuid köögist ei leidnud ta midagi. Wast sahwri riiulilt sai ta suure konserwitoosi suitsetatud lõhet, purgi marmelaadi, karbi kuiwanud biskwiite ja wäikese paki kohwi.

Lõhe walas ta suurde kaussi, murendas sellesse ka bisküiite ja pani siis maitswa toidu koera ette põrandale.

„Oled halwemas seisukorras kui mina," ütles ta. „Pealegi eelistan marmelaadi kalale."

Kuid esialgu ei mõlelnud ta weel söögile — tema suurimaks mureks oli wiimaks ometi wabaneda ahelaist. Isegi kui ta leiaks terawa wiili, nõuaks see hulk tublit tööd.

Kuna hundikoer ahnelt neelas toitu, otsis Sanderson wiili. Kuid siin majas nähtawasti selliseid asju ei tarwitatud. Ainult wäikse wasara leidis ta kapi pealt.

„Sellest pole minul mingit kasu," ütles Sanderson koerale, kes nüüd nühkis oma pead ta põlwede wastu. „Õnn on mulle pööranud selja! Arwatawasti on see ainus maja Englewoodis, kus pole wiili. Aga mis see nutt awitab — peab leppima olukorraga."

Ka koer näis olewat samal arwamisel, sest ta haugatas lühidalt ja terawalt. Ehmunult käskis Sanderson teda waikida.

Koer liputas saba ja jäi kohe wait.

„Nii on hea, mu sõber! Peame nüüd nõu. Millal su hoolimatu pererahwas tuleb tagasi on meile mõlemale saladuseks. Wast saabuwad nad juba täna öösel, wast alles homme — kes seda teab? Igatahes on parem aegsasti kaduda. Ah, seal on telefoni traat. Tore! Nüüd helistan Sam Leffowitzile ja kui teda ei taba, siis Barton Clarkile. Tule, mu poju, waatame, kus asub aparaat!"

Läbi söögitoa astus ta kabinetti. Mõlemad ruumikad toad olid sisustatud wanamoodselt, niipalju nägi ta tiku wilkuwal walgusel. Naabrite pärast ei söandanud ta ka siin süüdata elektriwalgust.

Hundikoer, kes terwe aja käinud ta kannul, läks nüüd temast ette ja seisatas äkki turris karwal, wihaselt urisedes.

„Kas oled kohe wait!" pahandas Sanderson.

Kuid seekord ei kuulanud koer käsku, rahutult kargles ta edasi-tagasi, aeg-ajalt hirmunult haugatades. Mis see tähendas?

Sanderson süütas uue tiku ja walgustas tuba. Summutatud karjatus tungis ta huulilt ja tahtmatult taandus ta ukse poole.

Toa kaugemas nurgas nahksohwal lebas inimkeha. Parem käsi rippus lõdwalt alla ja krampunud sõrmed peaaegu puudutasid põrandale kukkunud rewolwrit. Tardunud silmad olid pärani lahti.

Seitsmes peatükk.

Polnud kahtlust: mees oli surnud. Keha asendist, relwast waibal ja püssirohust mustenewast haawast paremal meelekohal ilmnes, et siin oli tegemist enesetapmisega. Laip oli juba täiesti kangestunud.

Liikumatult seisis Maxwell Sanderson paigal. Alles kui kustuwa tiku süsi põletas ta sõrmi, wõpatas ta ehmunult ja wiskas tiku põrandale. Taas walitses pilkane pimedus. Hundikoer wingus kaeblikult.

„Taja!" käratas Sanderson, kuid saawutas nüüd jälle enesewalitsuse. Kobades lähenes ta seinale, millel ennist oli märganud elektri lüliti. Koer, kes nähtawasti haistis surnu lähedust, käis tal kannul ja ulus hirmunult.

Wiimaks lõid kõik lambid põlema. Särawas walguses awanes talle nüüd weel selgemalt kohutaw pilt.

„Waene mees eelistas surma elule," sosistas Sanderson liigutatult. „Kord pean minagi minema seda teed..."

Mõne sammu kaugusest waatles ta surnu nägu Omal ajal wõis ta olla päris ilus, kuid praegu moonutasid ta ilmet suured kotid silme all — nähtawasti alkoholi liigse tarwituse tagajärg. Ta allapoole kiskuwais suunurgis ja pehmes lõuas oli midagi lapselikku ja tahtejõuetut.

Sanderson waatas ringi. Wäiksel laual, millel wedelesid sigareti otsad ja tuha hunnikud, seisis tühi whisky pudel. Toas praegugi weel tundus wastikut wiina lehka.

„Siin on wist selle mõistatuse lahendus," ütles Sanderson pudeli alt wõttes sedeli, millele oli närwiliku käega wisatud mõni rida. Pool-waljusti lausutud sõnad kostsid kummalisena ta enda kõrwus ja Sandersoni waldas jubedustunne.

Arglikult silmitses ta paberit. Möödus mõni minut enne kui ta awas selle ja luges:

„Olen üksi süüdi oma õnnetuses — olin nõrk ja wilets. Kui inimene korra hakkab langema ja end ise aidata ei suuda ega taha, siis on ka teised wõimetud teda päästma. Kaotasin kõik — oma naise, raha ja lugupidamise... Milleks peaksin weel elama?"

Kindlamal käel, kui teised read, oli kirjutatud allkiri: Kasper Tillinghast.

Laual lebas ka weel teine kiri, wihaste sõrmede poolt kortsutatud pisikeseks pallikš. Hoolikalt silitas Sanderson selle ja luges siis tähelepanelikult. Kiri oli proua Tillinghastilt ja kõlas järgmiselt:

„Kasper!

Ma ei talu sellist elu enam. Kaks korda juba olen tulnud Sinu juure tagasi, lootes, et parandad oma eluwiise. Kaks korda pettusin ja nüüd lähen igaweseks. Ära püüa mind tagasi kutsuda, peaksin siis oma sugulastele jutustama, kui õnnetu olin Sinu juures. Sa tead ju, kuidas John mind hoiab,

kindlasti pekjaks ta Su ratsapiitsjaga läbi, kui ta kuuleb, et walmistasid mulle niipalju kannatusi.

Ei taha Sind enam iialgi näha...

Dora."

Kuupäewast nähtus, et kiri oli kirjutatud mitu päewa tagasi.

See polnud ainult uudishimu, mis sundis Sandersoni lugema lauale jäetud kirju, ei, teda huwitas palju rohkem küsimus, kaua ta tohib peatuda siin majas. Kuigi koosolu surnuga polnud kuigi meeldiw, oli siin siiski kindlam wiibida kui maanteel. Nüüd peab kohe telefoonima Lefkowitzile. Loodetawasti ei keela ta oma abi, waid sõidab kohe siia ning toob kaasa wiili. Sada dollarit laenab ta ka kindlasti, kuigi pärlide müük seekord ei teostu.

Ent järsku meenus Sandersonile, et Lefkowitz sõidab järgmisel päewal Euroopasse. Siiski tahtis ta temaga kõnelda, sest Barton Clark kõige parema tahtmise juures ei jõua Chicagost enne kaheksümne nelja tunni möödumist kohale.

Kirjutuslaual seisis telefoni aparaat. Koer tahtis Sandersonile laua juure järgneda, kuid ta käskis teda rahulikult põrandale heita. Loom, kel nähtawasti oli heameel omada jälle peremeest, kuulas sõna.

Aparaadi kõrwal poleeritud laual wedeles hulk sigareti otsi. Nähtawasti tahtis surnud Kasper Tillinghast enne, kui laskis endale kuuli pähe, telefoonida kellegile, kuid ühenduse saamine wiibis.

„Halb märk!" pomises Sanderson ja tõstis kuuldetoru. Eelkõige helistas ta Lefkowitzi bürroosse. Telefoni raamatut ta ei wajanud, sest kõik tuttawate numbrid olid tal meeles.

Kestis terwe igawik enne kui keskjaamast wastati: „See number ei wasta."

Kahju! Nüüd nõudis ta Lefkowitzi korterit. Kuid ka sealt ei saanud ta wastust.

Pettunult pani ta kuuldetoru kahwlile tagasi. Taja klirisesid ahelad.

„Rumalus!" pomises ta endamisi. „Sellepärast ei tarwitse weel meelt heita! Wististi taipas Lefkowitz, et asjad on halwasti ja kadus Sufferniſt kärmesti. Kartes, et politsei teda tuleb üle kuulama, jäi ta ööseks hotelli, et wältida igasuguseid sekeldusi, mis wõisid takistada ta sõitu Euroopasse."

Lefkowitzilt polnud järelikult loota enam mingit abi — jäi ainult weel Barton Clark. Aga kolmkümmend tundi weeta siin laibaga ühes ruumis? Pealegi wõisid siia tulla inimesed. .. Kas polnud siiski mõistlikum ühendusesse astuda New-Yorgiga? Aga mis teha rahata? Arwatawasti oli Peter Blodgett juba kriminaalpolitseist hankinud wangistamiskäsu ja ootas nüüd kannatamatult silmapilku, mil sai seda tegelikult kasutada.

Kuna ta nii mõtiskles, kerkis äkki ta waimusilma ette üksik wana wõõrastemaja keset metsa, wähe käidawa tee weeres. Sinna oli Englewoodist umbes wiisteist miili ja harwa sattus sinna mõni wõõras.

Kaks aastat tagasi olid nad West Pointist tulles autorikke tõttu sunnitud olnud seal peatuma. Neile oli antud kole wiletsat toitu, nõutud selle eest aga hingehinda. Wõõrastemaja omanikust, ahnest räpasest mehest wõis iga inimtundja esimesel pilgul öelda, et ta raha eest oli walmis tegema kõik."

„Sääraſe isiku juures leian ma warju kergemini kui mujal", arutles Sanderson, „sest raha paneb teda waikima. Harilikes oludes ma muidugi ei söandaks temalt abi nuruda, kuid nüüd pole teist walikut!"

Otsustawalt tõstis ta jälle kuuldetoru ja nõudis telegraafi kontorit. Kui sealt wastati, ütles ta moonutatud häälel, kuid wäga rahulikult:

„Siin Englewood kolmkümmendwiis — kuuskümmendkaheksa — Tillinghast... Kiirtelegramm James Bartonile, Alton-hotell, Chicago."

„James Barton" oli Barton Clarki warjunimi, mille all ta elas Chicagos. Telegraafi preili kordas nime ja aadressi. Siis rääkis Sanderson edasi:

„Äriteḣing nurjus. Tule kiiresti wanasse wõõrastemajja Nyacki lähedal West Pointi ja New-Yorgi tee weeres. Wõta suurem summa raha kaasa."

Telegrammi saatis ta ettewaatusest, sest oli üsna wõimalik, et mingid tungiwad asjaolud sunniwad ta enne lahkuma majast kui teostub tellitud kõne. Kaugekõned wõtawad tawaliselt palju aega ja pealegi wõis juhtuda, et Barton Clark just sel hetkel ei wiibi hotellis.

„Oodake, ma helistan", oli öelnud keskjaama preili. Nüüd oli aega. Marwell Sanderson waatas toas ringi. Ei, siin surnu seltskonnas polnud tõesti mugaw istuda. Parem minna kööki...

Ta sammus ukse poole ja truult järgnes talle koer. Oli nii hea omada hädas sõpra, kuigi see oli waid loom.

Kaheksas peatükk.

Koer lebas oma uue isanda jalge ees maas. Ta suured truud silmad wahtisid usaldawalt mehele näkku. Igakord, kui Sanderson looma pead silitas, haukus ta rõõmsalt.

„Kahju, et pean sinust warsti lahkuma," ütles Sanderson hellalt. „Wõtaksin su meeleldi kaasa, aga — ma ei tohi. Jumal teab, kas pääsen seekord weel terwe nahaga, wõi panewad nad mu pimedasse kongi — meelt parandama..."

Sanderson ohkas. Kohutawa aeglusega wenisid minutid. Äkki helises telefon. Wälkkiirelt kargas

Sanderson püsti ja jooksis kabinetti. Waleühendus! Pettunult tuli ta tööki tagasi ja hakkas jälle kõnelema koeraga, kes tähelepanelikult kuulas, nagu saaks ta aru igast sõnast.

Uuesti tegi telefoni kõlin piinawale ootusele lõpu.

„Hallo!" ütles Marwell Sanderson moonutatud häälel.

Ärritatud närwiline hääl küsis:

„Kas seal on Englewood kolmkümmendwiis — kuuskümmendkahcksa?"

Sandersoni käsi wärises weidi. Kahtlemata oli kõneleja daam. Kes wõis ta olla? Wiimati ehk proua Tillinghast?

Hästi rahulikult wastas ta:

„Jah, Englewood kolmkümmendwiis — kuuskümmendkahcksa kuuleb."

„Kes seal kõneleb?" küsis hääl weel suurema ärritusega. „Kas midagi on juhtunud?"

Hea õnne peale küsis Sanderson:

„Kas proua Tillinghast on telefonil?"

„Jah, palun öelge mulle kiiresti, mis —"

„Eelkõige rahustuge, armuline proua! Minu nimi on Marwell, olen siin teie abikaasa külalisena —"

Sügaw kergendusohe — siis küsis proua Tillinghast:

„Tähendab Kasperiga on kõik korras?"

Marwell Sandersoni iseloomu omaduste hulka kuulus otsekohesus. Ta ei waletanud meeleldi. Kuigi ta südametunnistuse piinata wõis awada rikaste rahakappe, oli ta ometi mitu korda elu kaalule pannud, et pidada oma lubadust. Antud sõna oli püha ja selle murdmine kuritegu. Kuna teised harilikud surelikud igapäewases elus tihti kasutasid hädawalet püüdis Sanderson alati õigust kõnelda.

Sellepärast ütles ta ka nüüd põiklewalt:

„Ma ei so teda praegu segada."

„Kas ta magab?"

„Jah, armuline proua, härra Tillinghast magab."

See polnud wale, härra Tillinghast magas tõesti — igawest und.

Hetke näis proua Tillinghast kõhklewat, kuid siis kõneles ta edasi:

„Olete nähtawasti minu mehe sõber, härra Maxwell, kuigi ma ei mäleta, et oleksin seda nime warem kuulnud. Ent teie hääle kõla ütleb mulle, et olete mees, kelle sõprus Kasperile ainult wõib tulla kasuks."

„Wäga meelitaw, armuline proua, tänan!"

Sanderson tundis suurt piinlikkust.

Lühikese pausi järgi jatkas daam:

„Igatahes olen südamest rõõmus, et midagi pole juhtunud. Mul oli juba õudne hirm, et... Tohin teie wastu olla otsekohene, härra Maxwell?"

„Aga muidugi, armuline proua!"

Ta ei saanud ju öelda muud.

„Kui te olete Kasperiga sõber, siis ei tarwitse ma teile wist seletada, mikspärast tekkisid lahkhelid me wahel?"

„Ei, armuline proua", wastas Sanderson tõsiselt. „Ma tean kõik."

„Täna peale lõunat", jatkas proua Tillinghast tasasel häälel, „helistas Kasper mulle. Elan nüüd nimelt Long Islandis oma wenna juures. Kasper ähwardas end lasta maha, kui ma wiibimata tagasi ei tule. Seda on ta lubanud sageli ja ma ei pööranud ka nüüd mingit tähelepanu ta sõnadele. Kuid õhtu eel waldas mind kummaline tunne — mul hakkas hirm. Sellepärast olingi nii rõõmus, kui kuulsin, et midagi pole juhtunud."

„Mõistan teid täiesti, armuline proua," wastas Sanderson weendunult.

„Mis te arwate, kas poleks parem, kui sõidaksin otsekohe koju? Ma küll kirjutasin talle, et ei tule

enam iialgi tagasi, kuid seekord olin ärritatud ja vihane. Ent lõpuks on ta ju minu mees, ja aastate eest olime nii õnnelikud..."

Pisarad lämmatasid ta hääle.

„Ma ei soowitaks täna õhtul enam siia tulla, armuline proua. Esiteks on aeg wäga hiline, ja teiseks — Kasperi kohus on ju teilt andeks paluda ja teile järele sõita."

Sanderson oli otsustanud teha kõik proua sõidu takistamiseks.

Proua Tillinghast näis tema soowitust kaalumat.

„Tõepoolest, teil on õigus, härra Maxwell", ütles ta weidi aja pärast. „Pealegi kardan, et Kasperiga täna üldse wist kõnelda ei saa."

„Nii see kahjuks on, armuline proua. Jätke ta rahulikult minu hoolde. Kui lubate, helistan teile homme hommikul ja teatan, kuidas siin asjad arenewad. Uskuge mind, see on kõige mõistlikum."

Proua Tillinghast tänas sõnaderohkelt, soowis head ööd ja lõpetas kõne.

Sanderson hingas kergendatult, kui pani kuuldetoru käest. Jumal tänatud, täna öösel wähemalt polnud karta segamist. Siis heitis ta argliku pilgu laiale sohwal.

„Ausaks mu talituswiisi küll nimetada ei saa", ütles ta ohates, „kuid teist teed mul ei olnud. Waene proua kuuleb niikuinii liig wara juhtunud õnnetusest. Las ta magab wähemalt sellegi öö weel rahulikult!"

Ta läks jälle tagasi kööki, saadetud oma uuest sõbrast hundikoerast.

Umbes kella üheteistkümne paiku helises telefon uuesti. Seekord teatas kaugejaama preili:

„Kõnelege Chicagoga!"

Algul kuulis Sanderson ainult segast suminat, kuid siis kõlas Barton Clarki hele hääl nii selgesti, kui wiibiks ta kõrwaltoas.

„Hallo, Bart", ütles Maxwell Sanderson. „Kõnelen Englewoodist, New-Jersey osariigis."

Clark oli wäga ärritatud.

„Wiie minuti eest saabus su telegramm. Jumalapärast, mis on juhtunud? Kas asjad on wäga halwasti?"

„Telefoni teel ei saa sulle edasi anda kõiki täpsusi. Sattusin rongis Blodgetiga wastamisi."

„Ah nii? Noh, nüüd ma taipan weidi."

„Sellepärast oli mul ka wõimatu Lefkowitziga kohtama minna."

„Aga sa suutsid siiski Blodgetist õnnelikult wabaneda?"

„Jah, aga..."

Ta ei tohtinud selgemini kõnelda.

„Kas meil poleks parem kohata Philadelphias wõi kuskil mujal?" küsis Barton Clark.

„Ei, armas sõber. Mul on, sõna tõsises mõttes, käed seotud."

Barton Clarki suust tungis summutatud karjatus. Ta mõistis, mida sõber tahtis öelda.

„See on wäga halb", ütles ta mõtlikult.

„Muidugi, kallis Barton. Raudne paratamatus sunnib mind —"

Barton Clark teadis nüüd, et ta sõpra waritses hädaoht. Sellepärast küsis ta kohe asjalikult, millist teed kaudu ta kõige kiiremini jõuab wäikese wõõrastemajani. Maxwell Sanderson andis talle wajalikke seletusi.

„Oota weidi", ütles Barton Clark. „Waatan sõiduplaanist, millal läheb järgmine rong. Tore! Poole tunni pärast wäljub kiirrong, järelikult saabun New-Yorki homme õhtul kell kümme. Aga sa tahtsid raha? Peaksin siis homseni wiibima."

„Ei, sõida parem täna. Palju sul on raha?"

„Umbes neliſada dollarit. Paarſada wõiksin wõtta hotelli ukſehoidjalt."

„Ilus — ſiis ſõida tingimata weel täna ööſel. Aga New-Yorgiſt ſiia ſa muidugi ei tule rongis, waid autoga. Kõige parem üüri endale ſõiduk Sajawiiekümnenda uulitſa nurgalt. Sa wiſt tunned ſealſe garaaſhi omanikku?"

„Sa arwad härra Wiilmäge?"

„Noh, minu päraſt wõid ka auto ſealt wõtta. Iſiklikult ſoowitan ſulle küll pöörata Saag ja Ko poole."

„Hea küll. Lähen ſiis ſinna."

Barton mõistis, et peab kaaſa tooma terasſae, mille abil Maxwell ſuudaks wabaneda ahelaiſt.

„Noh, nägemiſeni — homme ööſel."

„Nägemiſeni, Max! Ära asjatult muretſe."

Kui Maxwell Sanderſon enam ei kuulnud ſõbra häält, waldas teda pöörane ükſildustunne.

Nagu taibates mehe kurbuſt, lähenes talle koer ja ſurus oma koonu ta põlwede wastu.

„Ah ſina hea loom", lauſus Sanderſon liigutatult ja ſilitas koera pead.

„Tule, läheme otſime endile nüüd mugawad magamisaſemed, ſest homme ootab meid raske päew."

Sanderſon astus trepiſt üles teiſele korrale, kus aſuſid magamistoad. Wõtnud ſaapad jalaſt heitis ta ſurnud peremehe ſängi pikali ja ſulges ſilmad. Ta oli pööraſelt wäſinud. Terwe eilſe öö oli ta weetnud uneta, ſest rongis ei ſaanud ta, nagu Barton Clarkki, kumagi magada, ja möödunud päewa ſeikluſed olid iſegi tema tahtejõule eſitanud kohutawalt ſuuri nõudmiſi.

Ta uinus kohe, kuid koer, kes oli heitnud ſängi ette waibale, walwas hoolſalt. Nähtawasti ütles talle instinkt, et ta uut peremeest waritſes mingi tundmatu hädaoht. Iga wäikeſe krabina puhul tõuſis ta jalule

ja hiilis pimedasse esikusse, mille ukse Sanderson oli jätnud lahti.

Möödus keskköö. Kell kabineti kaminasimsil lõi üks, lõi pool kaks. Ikka harwemini kostis maanteelt auto mürinat. Sanderson lebas sügawas unes, ainult hundikoer ei leidnud rahu...

Üheksas peatükk.

Kakskümmend minutit enne kahte kihutas pöörasel kiirusel New-Yorgi numbrit kandew auto Kasper Tillinghasti maja eest mööda.

„Oleme kohal", hüüatas daam, kes istus autojuhi kõrwal. „Pea kinni, John!"

Mees wajutas piduritele ja auto tagandas käiku. Neil tuli tsipake maad tagasi sõita enne kui masin seisatas maja ees.

„See oli ju päris hullumeelsus südaööl siia sõita", porises mees wihaselt. „Ma ei saa aru, mis sind sundis just täna..."

„Ah, jäta", katkestas daam teda närwilikult. „Aimdused ei peta mind kunagi. Ma ei saanud teisiti, pidin tingimata tulema..."

Wärisewal käel wõttis daam taskust wõtmekimbu ja ruttas trepist üles. Pahuralt järgnes talle mees, kelle näol selgesti peegeldus wastumeelsus sellele seiklusele. Kuid naine oli surnukahwatu ja ta suured silmad wahtisid hirmunud pilgul.

Wõti klirises lukuaugus ja hundikoer, kes lebas Maxwell Sandersoni sängi ees maas, hakkas urisema. Ta tõstis pea, teritas kõrwu ja kuulatas tähelepanelikult. Alt kostis samme ja tasast kõnelust. Loom kargas üles ja urises waljemini. Nüüd ärkas ka Sanderson.

Kas oli juhtunud midagi? imestas ta nähes koera turris karwul sööstwat ukse poole ning wihaselt hau-

kuwat. Uniselt ja segaselt waatas Sanderson ringi. Waewu leidsid ta aheldatud käed öölaualt elektrilambi lüliti. Ta süütas tule.

„Mis on juhtunud, wana sõber?" küsis ta tasa koera silmitsedes. Samal hetkel kuulis ta alt samme ja tasast kõnelust.

„Ole tasa", hüüdis ta koerale. Nüüd wast taipas ta, et oli lambi süütamisega teinud suure wea. Kuna magamistoa uks esikusse oli lahti, paistis sealt walguskuma alla halli.

„Mina olen — Dora Tillinghast", ütles sealt naise hääl waljusti.

Sanderson haaras kohe oma kingad, tõmbas nad jalga, kuid ei hakanud asjatult raiskama aega paelte kinni panemisele. Ülemisel korral on ainult üks trepp! wilksatas tal mõte läbi pea. Mul tuleb minna halli kaudu!

Nüüd kuulis ta alt ka mehe häält, kuid ei saanud pahases toonis öeldud sõnadest aru.

„Silmapilk tulen alla, armuline proua!" hüüdis Sanderson rahulikul häälel, saawutis, mille üle ta isegi imestas.

Waewarikka pingutusega õngitses ta taskust uuri. Kui proua Tillinghast ennist kõneles Long Islandist, siis jõudis ta nii kiiresti siia waid autos. Tähendab — see masin ootab ukse ees. Kahtlemata ei aimanud ta weel juhtunud õnnetust, sest muidu poleks ta kõnelenud nii igapäewasel toonil. Tawaliselt satuwad naised ikka hüsteerikasse, kui wiibiwad oma lähemate inimeste laipade juures. Kui proua Tillinghast näeb oma mehe surnukeha, siis ütlewad ta närwid kindlasti üles. Sellele oletusele rajas nüüd Sanderson oma plaani.

Ta ruttas esikusse ja hüüdis alla:

„Palun, ärge minge kabinetti!"

Olles weendunud, et proua tingimata talitab wastupidiselt tema soowitusele, kordas ta weel tungiwamalt:

„Palun, ärge tehke seda, armuline proua!" ja astudes trepi ülemisele astmele, lisas ta selgituseks: „On nimelt juhtunud midagi kohutawat!"

Nagu ta lootnud, süüdati all tuled ja proua sööstis kabinetti. Kohe kõlas sealt üdini tungiw hirmukarjatus. Silmates oma mehe kangestunud laipa diiwanil, taandus proua kiljatades ja langes siis minestunult oma wenna käte wahele. Kuid ka tema oli kiwistunult jäänud seisma, wapustatud õudsest pildist.

Maxwell Sanderson oli wahepeal õnnelikult jõudnud wälisukseni, mille proua Tillinghast ennist oli jätnud lukustamata. Hetke seisatas ta seal ja hüüdis üle õla tuppa:

„Toon kohe arsti. Kui teil pole midagi selle wastu, wõtan teie auto."

Kuna keegi ei wastanud, jooksis ta trepile ja sealt otse alla autoni.

„Seekord wedas mul ometi", pomises ta tasa. „Aga naised on tõepoolest kummalised olendid!"

Terwe pealelõunase aja oli Dora Tillinghast olnud rahutu, aga peale kõneluse wõõra härraga, kes oli öelnud, et kõik on korras, oli ta heas tujus heitnud magama. Suikunud umbes weerand tundi, oli ta järsku ärganud, wallatud pöörasest hirmust. Talle näis, kui kutsuks teda keegi, kui sunniks teda nähtamatu wõim weel täna öösel sõitma Englewoodi. Mida rohkem ta püüdis end weenda ettewõtte mõttetuses, seda painawamaks muutus sisemine sundus.

Wiimaks ei suutnud ta enam kannatada teadmatust. Kesköö paiku tõusis ta sängist, riietus kiiresti ja ajas oma wenna üles.

„John," ütles ta temale, „pean sõitma koju. Tean

küll, mis sa tahad öelda, kuid, usu — ma pean nüüd minema."

„Ära tee end naeruwäärseks," wihastas wend. „Tund aega tagasi sulle ju öeldi, et Kasperiga pole midagi juhtunud."

„Sinu wastuwäited ei awita, — ma pean minema."

Kui wend lõpuks taipas, et Dora Tillinghast kindlasti oli otsustanud weel täna öösel sõita, riietus ta kärmesti ja ruttas autokuuri.

„On ju ükskõik, kas klopin su mehe läbi täna, wõi homme," ütles ta õele, kui nad kihutasid Englewoodi suunas. „Kord peab talle niikuinii näitama, et selline olukord ei wõi enam edasi kesta."

Ent kui nad saabusid, langes jälle John Kincaidi tuju. Wastumeelselt läks ta majja ja kui ülalt wõõras mehehääl palus proua Tillinghasti mitte minna kabinetti, haaras ta õe käest kinni, püüdes teda takistada edasi tormamast. Kuid proua Dora Tillinghast ei lasknud end kinni hoida, waid sööstis otsekohe tuppa, kus lebas surnu.

Nüüd lamas ta minestanult wenna käte wahel. Kuigi John Kincaid oma õemehest oli hoolinud wähe, wapustas teda siiski ta ootamatu surm. Hulk aega seisis ta liikumatult paigal, suutmata selgelt mõtelda.

Mis nüüd teha?

Wäljast kostis mootori põrinat. Ah ja, — mees, kes ennist oli jooksnud trepist alla, lubas sõita arsti juure. Kasperile polnud teda küll enam waja, kuid Dorale oli teda hädasti tarwis.

John Kincaid kandis oma õe halli ja asetas ta põrandale, lükkas padja, mille wõttis tugitoolilt, talle pea alla ja ruttas siis kabinetti tagasi.

„Imelik", pomises ta endamisi, „et aimdus ta sundis tulema siia. Waene tüdruk! See õnnetus pani ta kannatustele krooni pähe."

John Kincaid astus surnule üsna lähedale ja waatles tähelepanelikult wäikest mustenewat haawa meelekohal.

„Seekord oli tal wähemalt tahtejõudu", ütles ta kummardudes surnu kohale. „Lask oli silmapilkselt surmaw."

John Kincaid oli enne poliitika alale siirdumist olnud ajalehe kohtureporteriks. Selletõttu oli tal sageli olnud juhust wiibida laipade juures, kuid täna ei saanud ta jääda nii ükskõikseks kui tawalikult. Kestis hulk aega, enne kui ta söandas puudutada tardunud surnukeha. Ent nüüd ta weendus, et Kasper oli heitnud hinge juba mitu tundi tagasi, sest ta luud-liikmed olid täiesti kangestunud. Kas see mees, kes nii kiiresti majast lahkus, ei teadnud seda?

Imelik oli ka, et ta ise ruttas arsti tooma, kuna telefon asus siinsamas. Pealegi oleks ta arsti wõinud kutsuda ju kohe peale õnnetuse toimumist. Miks ta wiiwitas seni?

„See härra näib üsna kahtlasena," pomises John Kincaid omaette. „Miks ta tahtis Dorat keelata koju sõitmast? Kes ta on? Dorale oli Maxwelli nimi täiesti tundmatu..."

Kuigi ta ei uskunud, et siin tegemist mõrtsukatööga, helistas ta siiski politseijaoskonda. Aga weel enne ametiwõimude saabumist leidis ta Kasper Tillinghasti wiimse kirja. Järelikult oli selge, et ta wabatahtlikult oli lahkunud elust. Ent mispärast põgenes siis härra Maxwell?

Kümnes peatükk.

Nagu hullumeelne oli Maxwell Sanderson söötnud auto juure, kuna ta taipas, et pidi kaduma suurimal kiirusel.

„Waewalt weerand tundi on mul ettejõudmiseks aega," ütles ta endale. „Siis on politsei kannul ja nii warasel hommiku tunnil, mil maanteil ei liigu ainustki sõidukit, on tagaajamine üpris lihtne."

Kuna ta mõlemaid käsi ainult korraga sai tarwitada, kujunes mootori käimapanek raskeks tööks. Põgenemise tuhinas oli ta täiesti unustanud koera, kes nüüd, auto liikuma hakates, suuril hüpetel maja poolt läheneS. Kuigi Sandersonil oli pöörane rutt, peatas ta ometi masina ja awas ukse:

„Kui sa tingimata tahad kaasa tulla — siis hüppa sisse! On mulgi wähe seltsim."

Koer istus ta kõrwale ja metsik sõit algas.

Sandersonil oli wäga raske roolida, ahelad takistasid teda rohkem kui ta oli arwanud, ent siiski suurendas ta aina kiirust. „Weel terwe päewa ja pool ööd pean kandma raudu", ütles ta kibedalt. „Aga kui Barton Clark ei jõudnud õigeks ajaks rongile?" Ei, edasi ei tahtnud ta mõtelda.

Kõigile õnnetustele lisaks oli ta oma mantli maha unustanud ja nüüd polnud tal midagi, millega warjata ahelaid. Niipea kui ilm läheb walgeks, peab ta end peitma kuskile metsa tukka. Kõige parem oleks, kui ta koiduajaks jõuaks Nyacki wõõrastemajja. Aga kas nõustub ahne peremees teda warjama, kui tal pole kaasas raha? Kas usub ta, et Barton Clark öösel saabub mitmesaja dollariga? Kuid teist pääseteed ei olnud — pidi otsima abi tollelt kõrilõikajalt.

Sanderson tundis teed hästi. Dumont, Creskill ja Closter olid juba seljataga, mõni minut weel ja ta jõuab New-Yorgi ja New-Jersey osariikide piirile.

Järsku tuli talle meelde, et wahepeal Dora Tillinghasti wend kindlasti oli autowargusest teatanud politseile ja et nüüd iga korrawalwur hoolikalt silmitses möödumate sõidukite numbreid. Piiril seisis alati politseinik. Maxwell Sanderson taipas, kui hädaohtlikuks wõis kujuneda kohtamine temaga ja sellepärast ta hetke kaalutles, kas mitte pöörata mõnele kõrwalteele ja metsas oodata öö saabumist.

Kuid siis otsustas ta siiski otseteed edasi sõita. „Mida enam ma rabelen, seda sügawamale ma wajun rappa," ütles ta koerale, kes waikselt istus ta kõrwal. „Kui ma seekord weel pääsen terwe nahaga, siis pean end juba isegi kangelaseks!"

Kiirelt läbis ta Norwoodi küla ja läheneb üha piirile. Äkki ilmus käänaku tagant nähtawale politseiniku ähwardaw kuju, kes seisis keset maanteed helgiheitjate walguses. Sekundi kahtles Maxwell Sanderson. See wõis tähendada üsna igapäewast asja, näiteks tahtis politseinik wõib olla ta tähelepanu juhtida asjaolule, et tee parandamise tõttu ei tohi sõita kiiresti, wõi tahtis teda hoiatada mõne wana silla eest. Sellisel juhul pidi ta tingimata peatama auto, sest wastasel korral oleks ta asjata äratanud korrawalwuris kahtluse.

Ent kahjuks asi polnud sugugi nii lihtne! Proua Tillinghasti wend oli tegutsenud reporteri harjunud wäledusel, kes teab, et edu oleneb sageli ainsast minutist. Selle asemel, et autowargusest teatada politsei keskwalitsusele, oli ta kohe telefooninud igale jaoskonna konstaablile ja palunud silmas pidada kahtlast masinat. Hea inimtundjana oli ta ühtlasi määranud autasuks wiiskümmend dollarit sellele po-

litseinikule, kes tabab warga. Kuigi John Kincaid ei kahelnud, et tundmatu mees on täiesti süülu Kasper Tillinghasti surmas, huwitas teda ometi tema isik, ja ta tahtis teada, mis põhjused sundisid teda nii kiiresti kaduma.

Sanderson wajutas pidurile ja tasandas masina käiku, kuid ei peatanud, kuna tahtis enne weenduda, kas politseinikul pole halbu kawatsusi. Ent niipea kui ta märkas ametniku käes wälkuwat rewolwrit, lülitas ta kõhklemata kolmanda käigu ja kihutas pöörasel kiirusel edasi. Nüüd teadis ta, et oli tagaotsitaw.

Kahtlemata sõidab politseinik talle järgi — maantee weeres seisis ju korwiga mootorratas. Isegi tugewaim auto ei tohtinud loota, et pääseb politsei mootorratta eest põgenema, sest see sõiduk wõis kerge waewaga saawutada saja neljakümne kilomeetrilise sõidukiiruse. Kuid niikaua kui oli weel lootust wabaduse säilitamiseks, ei andnud Maxwell Sanderson alla!

Hetkel, kui Sandersoni auto möödus kärmesti tagasi astuwast politseinikust, kõlasid kaks pauku. Üks kuulidest, tungides läbi auto metallukse, rebis augu Sandersoni pikksisäärde — seda märkas ta aga alles hiljem.

„Heida pikali!" käskis Sanderson koera, kes istus ta kõrwal. „Kohe pikali! Kas sa ei kuule?"

Koer kuulas sõna ja ka Sanderson tõmbus kõwerasse rooli kohale, et mitte muutuda laskudele sihtlauaks.

Kiirusemõõtja näitas kaheksakümmend kilomeetrit tunnis, tõusis siis kaheksakümne wiiele, üheksakümnele — üheksakümne wiiele... Tükk aega püsis ta sellel arwul, langes ajuti wähe ja ronis siis pikkamisi sajale...

Sanderson jõudis tagaajajast hulk maad ette, kuna politseinik kaotas mitu minutit, tühjendades kõik oma kuulid põgenikule ja siis uuesti laadides rewolwrit, enne kui istus rattale. Ka wiimase käimapanek wõttis temalt mõne wäärtusliku minuti. Kuid ta ei kaotanud julgust.

„See hernehirmutis tahab wist, et kihutan talle kuuli kerre," porises ta iseteadwalt. „Noh, minugi pärast... ega ma kade ei ole... Säärane lambapea — arwab, et pääseb minu käest!"

Mootorratta mõlemad tsilindrid hakkasid wõimsalt tööle, politseinik hüppas sadulasse, lülitas kuppelungi ja andis gaasi. Kohe liikus ratas mürinal paigast. Politseinik ei kahelnud minutitki, et ta retk õnnestub, olles weendunud, et püüab põgeniku kinni — kas wõi teiselpool New-Yorgi osariigi piire, kuhu ametlikult tema wõim küll ei ulatanud. Aga ta lootis, et kurjategija tabamine loetakse talle teeneks ja otsekohesed ülemused ei tõsta piiri ületamise küsimust.

Kihutades põrgulikul kiirusel edasi pingutas Sanderson oma aju, otsides pääsu wõimalust. Ent abi polnud kuskilt loota. Peeglis enda ees nägi ta mootorratta terawat walguskuma aina lähenemas. Jah — nüüd langeb ta lõksu!

Kui kaugus põgeniku ja politseiniku wahel wähenes wiiekümnele meetrile, hakkas wiimane jälle tulistama. Ta ei saanud muidugi hästi sihtida, kuid neljast, hea õnne peale lastud kuulist, tabas üks ometi bensiini tanki.

Alles kui masina kiirus aeglustus, märkas Maxwell Sanderson juhtunud õnnetust. Arwatawasti oli tankis juba enne wähe bensiini, sest nii lühikese aja jooksul ta ei wõinud ju tühjaks joosta. Waewu ronis masin mäenõlwakust üles ja sõitis siis tasa

alla nõgusse. Sanderson mõõtis silmadega kaugust — jah — teelahkmeni jõuab weel.

„Näib, kui tuleks nüüd lõpp," ütles ta oma karwasele sõbrale. „Kahjuks on ilm juba nii walge, et põgenemine üle wäljade muutub asjatuks enese ohwerdamiseks. Jah, kallis kutsu, niisid me oleme — nagu kärbsed liimil!"

Üheteistkümnes peatükk.

Sel ööl ei kiusanud saatus mitte ainult Maxwell Sandersoni, waid sundis ka Barton Clarki muutma oma kawatsusi.

Lõpetanud telefonikõne sõbraga weendus Barton Clark, et tal oli weel täpselt kolmkümmend wiis minutit aega New-Yorgi rongi ärasõiduni. Kui midagi erakordset ei juhtunud, jatkus sellest lahedalt kõigiks wajalikeks korraldusiks.

Kärmesti pakkis ta hädatarwilikumad asjad käsikohwrisse, sõitis tõstetoolis alla hotelli halli ja wõttis uksehoidjalt kolmsada dollarit, andes talle wastu tsheki, ning ruttas alla uulitsale.

Teades, et trammil jõuab kiiremini peajaama kui autol, hüppas ta parajasti hotelli ees peatuwasse wagunisse. „Olen weerandtundi enne New-Yorgi sõidu minekut kohal," rõõmustas ta istudes kohale.

Ent järsku seisatas tramm; „Mis on juhtunud?" küsisid reisijad imestunult, kuna järgmise peatuseni oli weel hulk maad.

„Teine rong seisab meie ees," seletas konduktor.

Warsti selguski peatumise põhjus: keegi elustüdinenu oli heitnud enda eelmise trammi alla ja nüüd seisis liiklus seni, kuni laip politsei ja haigeweo auto poolt koristati.

Barton Clarkil polnud aega oodata. Kähku kargas ta trammilt maha ja ruttas esimese autode seisukoha poole, mis, õnnetuseks, asus üsna kaugel.

„Peajaama! Nii kiiresti kui wõimalik!" käskis ta autojuhti, kes algas kohe sõitu. Kuid uulitsa nurgal tuli paar minutit kannatada enne kui politseinik andis loa edasi liikumiseks. Sama lugu kordus weel teistel ristteedel.

Kui Barton Clark wiimaks hingeldades jõudis plattwormile, nägi ta kaugelt waid kiirrongi punaseid tulesid.

„Neetud!" wihastas Barton Clark eemalduwale rongile näidates rusikat. „Kuskil Englewoodi urkas istub waene Max, käed raudus ja tasku tühi, ning mina pean jääma Chicagosse homme lõunani!... Küll on rumal! Oleks ma, tobe, ometi kohe wõtnud auto!"

Ent midagi ei olnud enam teha. Tal tuli pöörata tagasi hotelli ja kannatlikult oodata järgmist rongi.

Waene Sanderson! mõtles ta nukralt kodu poole lonkides. Hilinemine paiskas kõik ta kawatsused segi. Sanderson oli soowitanud rohkem raha kaasa wõtta. Wististi pidas ta wajalikuks Chicagost pikemaks ajaks eemale jääda, sest kindlasti nuusib nüüd Peter Blodgett ta sealse elukoha üles.

„Wõtan homme kõik raha pangast wälja," arutles Barton Clark, kui oli weidi rahunenud. „Siis wõime otsida endile teise peatuspaiga."

Tund aega hiljem sängi heites oli ta juba päris rahulik. „Kes teab, milleks see oli hea?" mõtles ta weel kord möödunud seiklusi meelde tuletades.

Ta uinus warsti ja magas rahulikult mõne tunni. Kuid hommikueelsel ööl hakkasid tedá waewama painajalikud unenäod. Talle näis, kui oleksid nad

Sandersoniga mõlemad pimedas kongis, mille ust nad ei leidnud, kuna samal ajal walgus põrandale wett, mis ähwardas neid uputada.

Üleni higisena ärkas ta wara ja waatas kohe padja alla: kõik wiis tshekiraamatut olid õnneks weel alles!

Kiiresti riietus ta, einetas toas, pakkis siis oma waranduse kohwrisse, tasus arwe ja sõitis linna, sest ta ei tahtnud enam hotelli tagasi tulla.

Kõigepealt läks ta Rahwuslikku panka, kus tal oli jooksew arwe Richard Bartoni nimele. Ta kirjutas tsheki terwele summale ja astus siis kassa nr. 1 ette.

Isegi sellises suures ettewõttes, kui on Rahwuslik pank Chicagos, koheldakse isikut, kel kakskümmend tuhat dollarit sularaha, äärmise wiisakusega. Laekahoidja kõnetas teda lahkelt, sest Bartonil tuli oodata seni, kuni pearaamatupidaja wõrdles ta allkirja tshekil sellega pangaraamatus, ja awaldas lootust, et härra Barton ka edaspidi kasutab panga abi oma hoiusummade paigutamisel. Kui lõpuks toodi tshekk, palus Clark raha wälja maksta tuhandedollarlistes pangatähtedes.

Kui Barton Clark hetkel, kui ta luges tuliuusi rahasid, oleks üles waadanud, ta kahtlemata oleks märganud mõne sammu kaugusel hallis ülikonnas härrat, kes wasakus käes hoidis kollaseid rootsinahast kindaid ja toredat kuldkäepidemega jalutuskeppi. See härra, keda pangas tunti Rufus Webbi nime all, oli tolle suure rahaasutise paremaid kliente. Just paar minutit tagasi oli ta oma jookswale arwele maksnud kakstuhat wiissada dollarit ja seisis nüüd keset ruumi: jäärasel ilmel, nagu ootaks ta kedagi. Pangas tunti teda hästi. Juba aasta otsa oli tal siin jooksew arwe ja alati oli ta seda korralikult täiendanud.

Ametnikud, kel Webbiga oli tegemist, pidasid teda soliidseks sõbralikuks härraks, kes armastas lobiseda ja naljatada.

Pea igapäew tuli ta panka, kas tuues wõi wõttes raha, ja wiibis siin tawalikult kauem kui teised kliendid, kes kohe peale arwete õiendamist ikka lahkusid.

Kuna see härra Rufus Webb omas jookswaid arweid ka teistes pankades ja seal samuti käitles, oleks teda wõinud pidada mõneks era-salapolitseinikuks, kes, seistes pankade ühingu teenistuses, hoolsalt walwas rahaasutistes liikuwaid isikuid.

Härra Rufus Webb pilutas oma teras-halle silmi, kui märkas mahukat rahasedelite kimpu, mille laekur ulatas Barton Clarkile. Hoolimata üsna kaugest maast seletas ka kulli pilk ometi rahade suuruse.

Clark ehk härra Barton, nagu teda siin nimetati, pani pangatähed kallisse rahamappi, pistis selle põuetasku ja nööpis kuue hoolikalt kinni. Siis wäljus ta pangast ja hüüdis auto.

Ta ei aimanud, et Rufus Webb talle järgnes trepile, samuti wõttis auto ja juhti käskis esimest masinat silmas pidada.

Ta ei teadnud ka, et Rufus Webb, keda San Francisko politsei oli oma kurjema waenlasena jälginud, umbes aasta eest oli asunud Chicagosse, kus ta jatkas oma tulusat tegewust. Tal oli nimelt harjumuseks külastada kõiki suuremaid pangamaju, tähelepanelikult waadelda isikuid, kes wõtsid wälja raha, neile siis waikselt järgneda ja soodsal silmapilgul kallale tungida. Kuna üksi sääraste ülesandega oli raske toime tulla, oli ta astunud hästi organiseeritud warastejõugu „Rahakullide" liikmeks, kus ta tänu oma leidlikkusele ja osawusele oli warsti tõusnud juhtiwaks tegelaseks.

Liigutawa kannatuſega järgnes Rufus Webb oma uuele ohwrile pangaſt panka. Kui too wiimaks terwe oma waranduſe — ſadatuhat dollarit — ilusti oli peitnud taskusse, ſäraſid Rufus Webbi ſilmad nagu lapſel jõuluööl.

„Sadatuhat dollari!" ohkas ta õnnelikult. „Noormees — ſa oled lihtſalt tore!"

Kaheteiſtkümnes peatükk.

„Silmapilk peatuda!" karjus politſeinik lähenedes Maxwell Sanderſonile. „Kui te ei kuula käsku, laſen ma!"

Kuna benſiin oli löppemas, oli auto ſeismajäämine waid mõne minuti küſimus. Ent tee wiis allamäge ja ſellepäraſt libiſes maſin ikka weel mõne kilomeetriliſel tunnikiiruſel edaſi.

„Kui mul waid oleks rewolwer!" mõtles Maxwell Sanderſon pidurile wajutades. „Siis pääſeksin ſeekord weel! Aga ükskõik — raudus kätel pole ka relwaga midagi teha. Waſt oleksin koguni kardetawalt haawanud waeſt politſeinikku!"

Juba kihutas mootorratas auto kõrwale. Pikk pistoli toru ſihtis Sanderſonile ja politſeinik hüüdis karmilt:

„Ronige kohe wälja!"

Sanderſon töstis naeratades oma aheldatud käed ja ütles:

„Nagu näete, härra konstaabel, ei ſaa ma nende käewõrude tõttu teile teha mingiſuguſeid ſekelduſi. Teil on minuga üsna wähe waewa."

„Tuhat ja tuline!" pahwatas politſeinik laginal naerma. „See waſt on nali! Tähendab — te kargaſite ära mu ametwenna käeſt? Tore! Nüüd te enam ei pääſe!"

„Selles olen ma weendunud," wastas Maxwell Sanderson rahulikult. „Ainult ühe küsimuse weel soowiksin teile esitada, härra konstaabel: milles süüdistatakse mind?"

„Jätke oma rumalad naljad!" käratas politseinik jälle tõsinedes. „Nagu te ei teaks, mispärast ma teid käskisin kinni pidada!"

„Niipalju kui tean, on ameerika seadustes ette nähtud, et inimesele, keda tahetakse wangistada, öeldakse kohe, millisel põhjusel seda tehakse," wastas Sanderson wiisakal toonil. „Mina pole wäiklane, aga siiski rõhutan weel korra — "

„Olete mul alles wõllaroog!" katkestas teda politseinik kurjalt. „Noh — wangistan teid autowarguse ja politseiwõimule wastuhakkamise pärast — kas sellest aitab? Aga nüüd kähku! Ronige masinast silmapilk wälja — tahan teid lähemalt silmitseda!"

Hundikoer, kes oli tõusnud jalule, hakkas ähwardawalt urisema, kuid korrawalwur ei pööranud talle tähelepanu.

„Kas teie ei näe, et mul wõimatu on awada ust?" küsis Sanderson sõbralikult naeratades ja kõlistades ahelaid.

„Hoidke käed kõrgel!" käskis politseinik, lähenes siis laskewalmis rewolwriga ja awas ettewaatlikult ukse. „Noh — tulge nüüd wälja!"

Sanderson asetas ühe jala porilauale, kuna teise tõstis kõrgemale. Ent ta kawatsus, jalaga wirutada hoop politseinikule kõhtu, nurjus, kuna ametnik kähku astus sammu kaugemale ja siis jäi seisma, wangile wihaselt otsa waadates.

„Nähtawasti olete üsna kardetaw kaabakas!" ütles ta toorelt. „Kui teil elu on kallis, siis ärge teh-

te katsetki põgenemiseks! Edasi! Pöörake selg auto poole! Nii! Küll te olete kohmakas!"

Ja ta tõukas wangi rusikaga.

Kui politseiniku toon oleks wiisakam olnud ja kui ta Sandersoni poleks puudutanud, — terwe see lugu oleks lõppenud teisiti! Kuid ametnik oli ärritatud ja hirmunud, wäga hirmunud isegi, ja sellepärast ta esineski nii iseteadwalt ja toorelt.

Hundikoer autoïstmel märkas nähtawasti, kui politseinik hakkas pahempidi pöörama Sandersoni taskuid, et ta uut peremeest ähwardab hädaoht. Ta paljastas oma walgeid kihwu ja urises kurjakuulutawalt, nagu tahaks ta hoiatada wõõrast meest.

Kuna see ei katkestanud oma tegewust, pingutas loom muskleid, tõmbas pea õlanukkide wahele ja kargas siis politseiniku kallale. See kõik toimus kohutawal kiirusel.

Ootamatu rünnak sundis konstaabli paari sammu wõrra taganema ja kui koer uuel jõul sööstis ta kallale, taarus ta, kaotas tasakaalu ja kukkus seljali maha.

Politseinik karjatas ehmunult, tagus rusikatega loomale wastu pead ja püüdis wajutada rewolwri päästikule. Ta teguwiisist ilmnes, et ta põrmugi ei tundnud koeri, sest oleks ta rahulikult jäänud lebama, hundikoer poleks talle teinud kurja.

Lõpuks õnnestus tal siiski lasta paugu. Kuid see ei heidutanud koera, kes oma terawad hambad nüüd surus mehe kätte, mis hoidis relwa.

Kõik see juhtus paari sekundi wältel. Politseiniku hirmuhüüd sundis Sandersoni ümber pöörama, ja hetkegi ei wiiwitanud ta olukorda kasutada. Isegi aheldatud kätel polnud tal raske politseinikult, kes wäänles pool-minestanuna, wõtta rewolwrit.

Jälle oli Maxwell Sanderson seisukorra peremees. Pool-lämbunud häälel palus nüüd konstaabel ära kutsuda koera, kes juba urisedes lähenes ta kõrile.

„Tagasi!" käskis Sanderson karmilt. „Kas sa ei kuule! Silmapilk minu juure!"

Ärritatud looma on raske sundida oma ohvrit rahule jätma, kuid hundikoer kuulas käsku, kuigi wastumeelselt. Ta roomas wingudes mõne sammu eemale, werejanulisil silmil jälgides waenlase liigutusi, ning walmis iga silmapilk jälle ta kallale tungima.

„Jääge rahulikult lebama!" hoiatas Sanderson politseinikku. „Muidu ei wõi ma wastutada teie elu eest. Kui teie ei täida täpselt mu käsku, olete kadunud! Mina pole iseloomult sugugi werejanuline, kuid lõpuks — igaüks on endale ikka kõige lähem. Kui te ennast ei liiguta, ei juhtu teile midagi halba!"

Konstaabel wandus meeleheitlikus wihas ja ähwardas Sandersoni sellise kohtlemise pärast elektritooliga, kuid ta ei teinud katsetki püsti tõusta.

„Nüüd andke mulle oma käeraudade wõti!" sõnas Sanderson käskiwal toonil. „Aga kiiresti. Mul pole aega oodata!"

„Kurat mind wõtku, kui ma need annan teile!" kiristas politseinik hambaid.

„Kui teie weel wiiwitate, siis tuleb tõesti kurat teile järele!" wastas Sanderson sapiselt ja tõstis ähwardawalt rewolwri. „Olge mõistlik — wõtmed saan ma ju igal juhul."

Politseinik unustas hämmastusest suu lahti.

„Noh, kas annate?" küsis Sanderson kannatamatult.

Politseinik oigas.

„Ma protestin," kähistas ta. „See on ju..."

„Mind ei huwita teie arwamised põrmugi — soowin waid kiires korras wõtmeid."

„Hea küll — alistun wägiwallale."

„See on teist wäga mõistlik," ütles Sanderson, wõttis ulatatud wõtmekimbu ja astus paar sammu kaugemale. Siis eraldas ta kimbust kõige pisema wõtme — ainult see wõis sobida ahelate lukule — ja pani selle hammaste wahele, püüdes teda wajutada lukuawausesse.

Politseinik naeris kahjurõõmsalt, kui märkas, et wõti polnud paras. Sanderson tegi weel kord katset, kuid loobus siis. Samahästi oleks ta hambaorgiga wõinud awada rahakapi.

Konstaabel naeris pilkawalt.

„Teile näib see asi wist üpris naljakana," ütles Sanderson wõtmeid tasku pistes. „Saab näha, kas naerate ka siis, kui olete samasuguses olukorras. Aheldan teid nimelt teie oma käewõruga, kulla mees!"

Politseinik wahtis Sandersonile ehmunult otsa, kuid taibates, et ta kõneles tõsiselt, tõmbas ta taskust käerauad ja ulatas need, hambaid kiristades ja wihast wälkuwail silmil, oma waenlasele.

Pistnud käerauad tasku, ütles Sanderson käskiwalt:

„Tõuske üles!"

„Mis te minuga teha kawatsete?" küsis politseinik teeseldud hirmul, sest nüüd ta oli jälle saawutanud enesewalitsuse ja ootas ainult soodsat kättemaksu wõimalust.

Kuid Sanderson ei jätnud teda silmapilguks walweta ja koer ootas waid parajat juhust, et talle uuesti kallale tormata.

Öine pimedus oli maad andnud kahwatule aowalgusele. Pool tundi weel — ja siis on ilm täiesti

walge. Sanderson mõistis, et tal polnud enam aega viiwitada.

„Astuge minu ees!" ütles ta tõstes rewolwri. „Kas näete heledat silti teeweerses hekis? Seal — suure puu kõrwal? Nii. Waadake, sinna peate minema!"

„Ei, iialgi!" karjus politseinik wihaselt. „Mis te arus on?"

„Mõtlesin praegu, et teil wististi on naine ja lapsed, kes satuwad hätta, kui olen sunnitud tarwitusele wõtma karmimad abinõud!"

Ja ähwardawalt tõstis ta relwa kõrgemale.

Politseinik, lootuses, et mõni juhuslik möödakäija ta päästab kurjategija küüsist, wiiwitas, seistes liikumatult paigal. Tõepoolest tabas Sandersoni teraw kõrw kaugelt läheneva auto mürinat. Kohe muutis ta tooni.

„Palun — otsustage kiiresti. Kas täidate käsu wõi — ma lasen!"

Karmil häälel öeldud sõnad murdsid politseiniku wastupanu. Ta taipas, et wõõras ei kawatsenud mängida.

Wihast wärisedes sammus konstaabel kohale, mille Sanderson talle oli näidanud. Sanderson ise sammus ta järel.

„Seda te weel kahjatsete," kiristas politseinik hambaid. „Kaugele te nii-kui-nii ei jõua! Teil on käed raudus ja autol puudub bensiin!"

„Wast jõuan siiski kaugemale, kui arwate," wastas Sanderson lahkelt. „Teie suurepärase mootoriga olen kahe tunni pärast kaksjada kilomeetrit siit eemal ja sellest jatkub mulle alguseks."

See oli muidugi ainult Maxwell Sandersoni strateegiline wõte sundida politseinikku uskuma, et

ta kawatses wõimalikult kaugele põgeneda. Tegelikult oli wana wõõrastemajani, mille ta oli määranud kohtamispaigaks Barton Clarkile, waewalt wiis kilomeetrit maad.

Kolmeteistkümnes peatükk.

Sandersoni käsul sammus politseinik metsa. Niipea kui nad nad jõudsid paigale, kust maanteed enam ei paistnud, käskis ta oma wangi peatuda, sest ta ei tahtnud teda wiia liiga kaugele. Polnud mõtet waest meest asjatult kaua lasta waewelda!

Siis waatas Maxwell Sanderson uuriwalt ringi. Ta pilk langes kõrgele, mitte wäga tugewale puule.

„Wõtke müts peast ja tõmmake kuub seljast," ütles ta rahulikult.

„Mis te nendega teete?" küsis politseinik wihaselt.

Kuigi Sandersonil tawalikult polnud kombeks pikalt oma kawatsusi seletada, ütles ta nüüd ometi:

„Niipalju peaksite ju ise taipama, et mees, kes kannab politseiniku kuube ja mütsi, wõib takistamatult ühendriikide maanteel kihutada. Keegi ei sunniks teda peatuma. Kas teie minu asemel oleksite talitanud teisiti? Nii siis, olge head, lubage oma asjad!"

Kuigi politseinik tundis oma seisukorra häbistawat alandust, täitis ta siiski käsu. Sandersoni sõbralikust toonist kostnud ähwardus awaldas selgesti, et see mees ei põrka millegi eest tagasi, kui küsimuses on ta tulewik.

„Nüüd pange käed ümber puu!" jatkas Sanderson endisel lahkel häälel. „Loodetawasti leitakse teid juba paari tunni pärast. Nii tuleb teil ainult natuke aega kannatada ebamugawust. Kuid, uskuge, see

seismine siin ei mõju teile halwasti. Oleksin wõinud asja palju lihtsamini lahendada," Sanderson heitis paljutähendawa pilgu rewolwrile, „aga, omawahel öeldud, — ma ei armasta näha werd."

Politseinik, kellele wahepeal oli selgunud, et wastane, hoolimata oma lahkusest, oli tugew ja energiline mees, kes endaga ei lasknud mängida, otsustas nüüd tarwitusele wõtta uue taktika. Mõte, et ta siin metsas peab mitu tundi konutama, ajas talle hirmu peale.

„Kui jätate mu wabadusesse," ütles ta nii sõbralikult, kui wähegi suutis, „siis teatan kohtamisest teiega wastawatele wõimudele alles tunni aja pärast. Wahepeal olete jõudnud juba kaugele. Mul on kodus naine ja lapsed. Kui suren siin metsapõhjas nälga, satuwad nad wiletsusesse ja hätta. Annan teile oma ausõna —"

„Kardan, et praegustes oludes teie oma ausõna ei pea," katkestas teda Sanderson. „Kas usuksite minu ausõna?"

„See on ju hoopis midagi muud, — teie olete kurjategija!"

„Tore! Aga teie olete politseinik! Sellepärast oleks narrus pidada oma lubamist. Kas pole nii?"

Jälle mõtiskles politseinik. Ta oli tõesti räbalas seisukorras! Waewalt kostawad ta appihüüded maanteele, sest autod kihutasid siit alati pöörasel kiirusel mööda ning masina müra summutab kõik teised hääled. Pealegi polnud kellelgi aega ega wiitsimust keset metsa peatuda, et kuulatada, kust poolt kõlawad abipalwed.

Sellepärast palus ta Sandersoni weel kord kaaluda oma otsust. Sanderson, kelle iseloomus polnud julmust, sai politseiniku tunnetest hästi aru. Lõpuks pidas ta siiski paremaks oma kawa weidi muuta.

„On teil taskunuga kaasas?" küsis ta järsku. „Korralik, tugew nuga?"

„Igatahes," wastas politseinik hämmastunult.

„Ilus," tähendas nüüd Sanderson naeratades. „Seega on raskused kõrwaldatud. Köidan teid peenema puutüwe külge ja annan teile noa pihku. Kui juhtub, et niipea teie appihüüdeid ei kuulda, wõite ise asuda enda wabastamisele. Wõite pikkamisi noaga uuristada tüwesse nire ja seda seni süwendada, kuni jõuate puu maha murda. Rohkem ma teie heaks küll ei suuda teha! Aga, lõpetame nüüd läbirääkimised ja hakkame tööle."

„Aga kui ma keeldun täitmast te käsku?" küsis politseinik sõjakalt.

„Mina teie asemel ei kõhkleks enam," wastas Sanderson nii külmalt, et politseinik hirmust kahwatas.

„Pange käed selle puu ümber!"

Politseinik kuulas hambaid kiristades sõna. Puutüwi oli parajasti nii jäme, et ta käed wabalt ulatasid ristamisi. Osawal liigutusel sulges nüüd Sanderson ahelad ümber mehe randmete. Siis pistis ta temale pihku awatud noa.

Seekord oli ta jälle päästetud! Haaranud sülle politseiniku mütsi ja kuue, jooksis ta maanteele tagasi. Alles nüüd märkas ta, et ta otsmikult tilkus higi. Pingutus oli siiski olnud kohutawalt suur ja ainult tänu konstaabli kohmakusele, kes õigel ajal ei osanud ta käest tõmmata pistolit, oli ta suutnud teostada oma ohtliku ettewõtte.

Politseiniku mütsi ja kuue kaasawõtmine oli Sandersoni poolt jällegi ainult taktiline wõte. Ta arwestas nii: kui ametnik ootamatult kiiresti wabastatakse, hakatakse teda muidugi wiiwitamata jälgima. Igasse ilmakaarde saadetaks siis käsk wangistada

mees, kes kannab politseiniku mundrit ja sõidab politsei mootorrattal. Järelikult ei ärata ta mingit tähelepanu, kui põgeneb oma igapäewastes riietes. Pealegi oli ta sihtkohani ainult wiis kilomeetrit maad.

Sanderson ja hundikoer olid wahepeal jõudnud maanteele. Tarwitamiskõlbmatuks muutunud auto kõrwal seisis seal mootorratas, mille paagis leidus weel küllaldaselt bensiini. Maxwell Sanderson wiskas politseinikult wõetud asjad küljekorwi ja hüüdis koera.

„Roni sisse, kulla sõber!" ütles ta peaaegu õrnalt. „Oleks minust tänamatu, kui jätaksin su nüüd maha! Teist sellist truud kaaslast on raske leida. Kannata, pojuke, ostan sulle weel kord kullast kaelarihma!"

Ta tõmbas paitawal liigutusel käega üle koera koonu ja hüppas siis sadulasse, wajutas tugewasti kangile ja mootor hakkas tööle. Mürinal libises sõiduk mäest alla. Uhkelt tõstis hundikoer pea ja waatas ringi.

„Õnn, et sel riistapuul on kolm ratast!" ohkas Sanderson wiiwu pärast, sest aheldatud kätel oli tõesti raske korralikult juhtida mototsikletti. „Muidu poleks ma suutnud tasakaalus püsida! Õudne on ikka, kui sa ei saa oma käsi korralikult liigutada!"

Teel kihutasid wastu mõned weoautod, kuid nad ei pööranud tähelepanu ratturile. Ammu oli ta ületanud New Jersey osariigi piirid. Sealt paistsid juba Piermonti küla esimesed majad! Nüüd pidi Sanderson otsustama, kas ta sõidab otseteed edasi wõi käänab mäekallakust üles.

Mõlemal juhul polnud ta wäljawaated kuigi hiilgawad, sest igalpool wõis ta kohata inimesi, kelle pilk kogemata langeb ta käeraudadele, sest oli juba

päris walge. Pealegi ei olnud sugugi kindel, et ta leiab warju wanast wõõrastemajast. Kui tal oleks taskus tuhat dollarit, jah, siis oleks lugu hoopis teine.

Siiski ta pidas paremaks kitsamat, mäkke tõuswat teed, kuna seal oli liiklus wäiksem kui all. Ta sõitis üle rahulikult woolawa jõe silla, möödus weel uinuwaist suwilaist ja suundus siis metsa, kus kaswasid kõrged põlised puud. Siin-seal suubus teele kitsaid radasid, milliseid omal ajal kasutatud puude weoks. Nüüd ei tarwitanud neid keegi enam.

Ühe sellise teekese juures peatas Sanderson ratta ja waatas uuriwalt ringi.

Auto siit kindlasti edasi ei pääseks, aga tsikliga wõib teha proowi, arutas ta endamisi, ning pööras siis kitsale looklewale rajale.

Ent warsti pidi ta sadulast astuma maha ja ratast tagant lükkama, kuna tõus mäkke oli liiga järsk, ning maapind kiwine ja puujuurtest läbi põimitud. Õnneks ei jätnud rattakummid silmapaistwaid jälgi, ainult terasel waatlemisel wõis märgata sügawamaid jooni okaste ja risuga kaetud mullal. Kuid puud olid siin tihedad, warjuküllased, all walitses isegi päewal widewik, ja sellepärast waewalt keegi teadis siia tulla jälgi otsima. Ükski politseinik poleks ju oletanud, et ta jäi nii lähedasse naabruskonda ega kihutanud otsejoones sisemaa poole.

Kui ta ratast enam parimal tahtmiselgi kõrgemale ei suutnud lükata, seisatas ta hingeldades. Siit oli kindlasti kolmweerand miili teeni, ja kui ei juhtunud midagi erakordset, wõis siin rahulikult oodata öö saabumist.

Kuna ta eelmistel öödel oli wäga wähe maganud, waldas Sandersoni nüüd pöörane wäsimus. Wihmast oli maapind alles märg ja sellepärast ronis

ta ratta korwi, pani politseiniku kuue padjaks pea alla ja uinus kohe. Aga koer, kes heitis kuiwanud lehtede hunnikule, walwas erksalt. Iga wäiksemgi raksatus sundis teda tõstma pead ja tähelepanelikult kuulatama.

Lõunapaiku kattus taewas tinaraskete hallide pilwedega ja hakkas tibutama peent seenewihma. Algul langes ainult üksikuid piisku Sandersoni näole ja ta magas rahulikult edasi. Kuid paari tunni pärast tugewnes sadu ja walgus ojadena läbi tiheda lehestiku.

Sanderson ärkas, wärisedes külmast. Jäised weejoad nirisesid ta kraewahelt alla, käed ja õlad walutasid. Ühtlasi tundis ta ka pöörast nälga. Ta aewastas. Jah, terwisele selline hulkuri elu küll hästi ei mõjunud.

„On ikka teine asi, kas oled wabatahtlik erak," ütles ta koerale, kes surus oma pea ta põlwede wastu, „wõi sunnitakse sind inimeste eest pagema! Issand, kui nii kohutawalt ometi ei sajaks!"

Ta lõdises terwest kehast. „Tule, teeme endile sooja!" hüüdis ta koerale ja tormas metsa sügawusesse. Kuid mõne sammu järgi peatus ta: oli wõimatu joosta raudus kätel. Ent siiski liikudes ei tunnud külma nii terawalt kui paigal püsides, ja sellepärast ta hakkas luusima metsa mööda, ikka sõõris ümber ratta, et mitte kaotada seda silmast.

Sanderson ei mäletanud, et tal kunagi aeg oleks näinud nii pööraselt pikana, kui tol wihmasel pealelõunal. Iga paari minuti takka waatas ta kella, kuid igawikuna wenisid tunnid.

Wiimaks ometi saabus õhtu. Kell sai kaheksa, üheksa ja wiimaks isegi kümme. Sandersoni ärewus kaswas ning ühtlasi halwenes ka ta enesetunne. Tal hõõgus pea ja aeg-ajalt raputasid teda tuge-

wad palawiku hood, kõrwad kumisesid ja kõri walutas.

Poole üheteistkümne ajal läks ta teele. Kui Barton Clark üldse tuleb, siis jõuab ta wõõrastemajja keskõõ paiku. Milleks oodata siin? Parem minna talle maantee weerde wastu ja kuskil maja lähedal koonutada.

Roidunult, läbimärjalt sammus ta mäest alla, aheldatud käed surutud wastu rindu. Saba sorus järgnes talle koer.

Peale pooletunnilist matka nägi ta puie wahelt wana maja tumedat kogu. Imelik, et sealt ei paistnud walgust! Kas elanikud magasid juba? Nagu ta mäleias, oli waremalt just ööseti siin urkas alganud elaw tegewus.

Lähemale jõudes märkas ta, et rohi heinamaal oli niitmata, aias peenrad tegemata ja kuskilt ei kostnud ainustki häält. Tõepoolest: maja oli suletud, aknad kaetud luukidega ja ukse ette löödud lauad. Elanikud olid siit lahkunud.

Neljateistkümnes peatükk.

Tänapäewal on üksi töötaw kurjategija muutunud harulduseks. On olemas waid hästi organiseeritud kollektiiwe, kus igal liikmel on oma kindlad ülesanded. Isikul, kes osa wõtab ettewalmistawast tööst, pole tawalikult mingit otsekohest ühendust kurjatööga. Alati on ametis salakuulajad ja teadete hankijad elegantselt riietatud usalduswäärse wälimusega härrad, kes loowad sidemeid seltskonnaga, wõi otsiwad naisteenijate sõprust härraste waranduslikū seisu kindlakstegemiseks. Majades, kus leidub teenreid ja autojuhte, — enamasti ainult wäga rikastes perekondades, — täidawad salaluure ülesandeid nooredilusad tütarlapsed.

Kui hommikul loed ajalehest: „Pankur X-i proualt warastati pärle wiiekümne tuhande dollari wäärtuses" wõi: „Hoiukassa laekurilt rööwiti kolmkümmend tuhat dollarit sularahas", — siis wõib olla kindel, et nende retkede korraldamisest wõttis osa kümmekond inimest, ja igaüks sooritas täpselt talle määratud töö. Kahtlemata mõni teenija wõi ka lihtsalt hea tuttaw noormees, wahel ka armas preili, aitasid päris-kurjategijatele sepitseda plaane ja muretsesid neile täpseid andmeid.

Sellisel koostöö põhimõttel tegutses ka „Rahakullide" ühing, kes, nagu ilmneb juba nimest, eelistas sularaha kõigile wäärtasjadele. Tawalikult õnnestusid „rahakullide" operatsioonid alati, sest ainustki ettewõtet ei alustatud pika ja põhjaliku ettewalmistuseta.

Selle „ühingu" juhiks oli Rufus Webb, kelle härrasmehelik wälimus ja lahkelt naerataw nägu ei lasknud aimatagi, milliseid kurikawalaid plaane ta haudus. Ent tänapäewal wõib ju ainult kinos näha „tüübilisi" kurjategijaid, kelle jube ilme ja õudne pilk panewad tarretama were soontes.

Kibedad kogemused olid Rufus Webbile õpetanud, et ka tema erialal suurema tegewuskapitalita oli edasijõudmine wõimata, ning et waeseid kurjategijaid ähwardas alaliselt sissekukkumise hädaoht. Sellepärast oli ta äärmiselt kokkuhoidlik ja püüdis ka oma sõpru mõjutada, et need kergemeelselt ei pillaks waewaga teenitud raha.

Kui ta tuli San Franciskost Chicagosse, oli tal nelikümmend tuhat dollarit. Selle summa jagas ta kuude ossa ja paigutas kuude panka. Sellega saawutas ta wõimaluse wäiksemaid summasid edasitagasi nihutada, kord wõttes ühest pangast ja wiies teise, mõnes rahaasutises järsku tõstes oma arwe

kõrgele, ja teises jällegi wähendades. Iga päew liikus ta pankades ja jälgis nii, äratamata kahtlust, rikkaid inimesi, kellelt siis soodsal juhul riisus nende sularaha tagawara.

Alles hiljuti oli tal õnnestunud selline ettewõte ja suurima rahuldustundega oli ta oma jookswale arwele lisanud kakskümmend tuhat dollarit. Tema kaks lähemat kaastöölist said kokku sama palju, kuid nemad tegid ju ainult füüsilist tööd, kuna Rufus Webb asja organiseeris.

Need kaaslased ei sarnanenud põrmugi auwäärsele härra Webbile. Pinky Carter, kelle wali pilk moodustas imeliku wastolu ta mahedale häälele ja aeglasele kõnewiisile, oli wäle kui kass ja julm kui tiiger. Rewolwer oli tal alati pihus ja enamasti ei leppinud ta sellega, et tegi oma ohwri wõitlus-wõimetuks, waid ta rahunes alles siis, kui too oli heitnud hinge.

Teine oli Jonny, kodanliku nimega John Prindiwale, kes harwa kõneles ja hoopis tummaks jäi, kui politsei teda küsitles. Ka temal polnud rewolwri tarwitamise wastu midagi, ent meelsamini siiski ta kasutas tinaga täidetud kummiwoolikut, mis lõi käratult, kuid mõjuwalt.

Mõlemad kurjategijad tunnustasid Rufus Webbi tarkust ja kuulasid pimesi ta sõna, leides olewat loomuliku, et ühisest saagist tema wõttis endale alati lõwiosa.

Kuna neil wast hiljuti oli suurepäraselt õnnestunud rööwretk, polnud neil nüüd rahast puudust. Sellepärast ka Rufus Webb ei kiirustanud uusi ettewõtteid algatama. Ta tohtis ju rahulikult oodata nii kaua, kui kohtas tõesti midagi hästi tasuwat.

Wana harjumuse kohaselt oli ta sel päewal tulnud Rahwuslikku panka, oli sooritanud oma wäikese

tehingu, ja oli siis seisatanud, et natuke ringi vaadata. Siis oli ta pilk langenud Barton Clarkile ja kohe sai heasüdamlikust Rufus Webbist ärimees. Sellist juhust pidi tingimata kasutama!

Nii järgnes ta Barton Clarkile pangast panka, terve aja murdes pead, kuidas asjast teatada oma kaaslastele. Oli ju võimatu minna telefoonima, sest vahepeal võis raswane suutäis, noormehe näol, kaduda silmist!

Kuid tema hingewalu lõpetas Barton Clark, kes läks reisibüroosse ja ostis endale esimese klassi sõidupileti New-Yorgini. Kuna tal oli weel rongi minekuni terve tund aega, astus ta lähedal asuwasse restorani ja tellis rikkaliku eine.

Kas oli Barton Clark liiga hajameelne, või tegutses Rufus Webb erakordsel osawusel, — igatahes esimene ei märganud üldse, et keegi wõõras teda jälgis.

Kui Rufus Webb weendus, et noormees, kelle põuetasku ilusti oli peidetud sadatuhat dollarit, ei kawatsenud põgeneda, ruttas ta telefoni kioski ja helistas Pinkyle.

„Hal—lo!" wastati talle taja.

„Mul on teie jaoks tööd," ütles Webb. „Kas Jonny on kodus?"

„Jaa."

„Lipake ahwikiirusel New-Yorgi jaama. Meil tuleb teha wäike reis. Piletid muretsen ma ise. Ei, seletuste andmiseks pole praegu aega. Küll me rongis räägime."

„Hea küll. Tuleme," nõustus Pinky.

Webb, kes ennist oli kuulnud, kui kaugele Clark kawatses sõita, astus nüüd ise reisibüroosse ja ostis kolm piletit New-Yorki.

Kaua ei tulnud tal ka enam oodata, sest warsti wäljus ta uus ohwer restoranist ja ruttas jaama. Rufus Webb järgnes tal kannul.

Ta mõlemad kaaslased, kes alati täpselt täitsid käsku, ootasid juba perroonil. Mõne sõnaga selgitas pealik neile nüüd olukorda.

„See noormees on päris lambapea," rääkis ta. „Juba kaks tundi kõnnin tal sabas ja senini pole ta märganud midagi. Ta sõidab New-Yorki — üksinda. Arwan, et on kõige mõistlikum, kui te asja ziendate magamiswagunis." Ja häält weel rohkem summutades lisas ta waewalt kuuldawal sosinal: „Üldiselt, nagu teate, ei poolda ma werist tööd, aga kui teisiti just ei saa — siis — las' käia! Poisil on nimelt taskus sadatuhat dollarit!"

„Sada tuhat!" sosistas Pinky waimustatult. „Noh, siis ei ole sul waja muretseda! Küll me ta tasaseks teeme!"

Jonny ei kõnelenud sõnagi, kuid ta silmad särasid ja huultel mängles saatanlik naeratus. Temale näis täiesti loomulikuna, et nii rikka mehe pidi toimetama teise maailma.

„See on lihtne asi," jatkas Rufus Webb iseteadwalt, „ja wististi oleks ma ka üksi sellega walmis saanud. Aga kolm meest on ikka kolm meest, alati on parem waenlasest tugewam olla. Wõib ju juhtuda, et ta hommikul, kui leiab, et raha on läinud, tõstab hirmust kisa! Wast ärkab ta koguni ebasoodsal silmapilgul."

„Peab juba selle eest hoolitsema, et ta magaks kaua ja kõwasti," tähendas Pinky irwitades. „Tõmbame siis hädapidurit ja hüppame rongilt maha."

„Ei, see oleks halb," ütles Rufus Webb ägedalt. „Wastupidi — peame ilusti jääma rongi."

Ta heitis pilgu kellale.

„Meil on weel kümme minutit aega, tulge, läheme ootesaalt kaugemasse nurka! Seal seletan teile oma kawa."

Webb polnud endale ja oma kaaslastele wõtnud kohti Barton Clarkiga ühte wagunisse, sest ta teadis kogemustest, et asja ilmsiks tulekul, eelkõige kahtlus langeb naabritele.

Teel jaama oli Barton Clark ostnud terassae ja wöö külge köidetud rahakoti. Niipea kui rong hakkas liikuma, astus ta pesemisruumi, lukustas ukse, wõttis siis taskust sadatuhat dollarit ja peitis need äsja hangitud rahakotti, mille ta erilise rihma abil sidus endale ümber, otse ihu peale. Nüüd tundis ta end palju rahulikumana.

Kuna tal polnud huwi westelda wõõraste inimestega, ei läinud ta suitsetamiswagunisse, waid süwenes kaasa wõetud raamatute ja ajakirjade lugemisesse. Mingi põnew seiklusjutt köitis teda nii, et ta üllatus, kui konduktor õhtul tuli kupeesse woodit korda seadma.

Barton Clark sõi restoranwagunis õhtust ja tuli siis jälle oma kupeesse tagasi, wõttis riidest lahti ja puges woodisse. Aga, kuna tal ennist jutt kõige huwitawamal kohal jäi pooleli, haaras ta nüüd uuesti raamatu ja hakkas lugema. Alles kella kahe paiku öösel kustutas tule, haigutas mõnuledes, sirutus ja sulges silmad.

Kolm „rahakulli" olid rongile astumisest saadik üksteisele täiesti wõõrad isikud. Kui südaööl teised kõik lahkusid suitsetamissalongist, söandasid nad alles heita ajalehed kõrwale ja alustada kõnelust.

Rufus Webb, kes närwitsedes suitsetas sigarit, waatas kella.

„Pool üks, mu härrad", ütles ta tasasel häälel. „Tunni aja pärast magawad kõik raskesti. Aga arwan siiski, et ootame kella kaheni."

Pinky ja Jonny waikisid, pinewal ootusel silmitsedes oma juhti.

„Nüüd peame otsustama", jatkas Rufus Webb, „kes meist lahendab ülesande."

„Mina!" wastas Jonny.

„Ka minul pole midagi selle wastu", seletas Pinky.

„Mina ise ei põrka ka millegi eest tagasi", ütles Rufus Webb. „Aga parem on siiski, kui wõtame liisku."

Ja ta tõmbas taskust metallmündi. Sama tegid ka teised.

Nad raputasid raha weidi aega peos ja sirutasid siis käed wälja.

„Kõigil on kiri!" porises Pinky.

Mängu tuli korrata. Seekord oli Pinkyl ja Jonnyl mõlemal „kiri" ning Rufus Webbil „kull".

„Las' mina lähen!" pööras Jonny nüüd pealiku poole. „Sa oled küll häbemata osaw mees, kuid" „unekotti" oskan mina siiski paremini tarwitada!"

„Unekotiks" nimetas ta tinaga täidetud kummiwoolikut, mille käitlemises ta oli tõeline meister.

„Kui sa teda esimese löögiga õieti ei taba, seletas Jonny", siis on asi paha! Peab hästi teadma, kuidas ja kuhu lüüa."

„Jonnyl on õigus!" tähendas Pinky mõtlikult.

Weidi aega pidasid nad weel nõu ja otsustasid siis Jonnyle usaldada asja korraldamise.

Nüüd läks Jonny oma kupeesse, wahetas reisuülikonna püdshamaga ja tõmbas selle peale mantli. Siis wõttis ta kohwrist kummiwooliku, pani se'e mantli wälimisesse tasku, ajas juuksed lassi. — Rufus Webb oli seda eriliselt soowitanud, — ja hiilis siis kõrwalwagunisse.

Viieteistkümnes peatükk.

Barton Clark lebas oma kupee alumises woodis. Ülemine oli tühi.

Jonny seisatas ja surus kõrwa wastu raskeid eesriideid: wäiksematki krabinat polnud kuulda. Ta ohwril pidi olema kerge uni, sest muidu kostaks sügawamat ja waljemat hingamist.

Ettewaatlikult piilus ta eesriide serwa tagant, käsi kramplikult surutud ümber tapwa relwa.

Kuigi wastane ei tekitanud nõrgematki müra, wirgus Barton Clark ometi järsku. Iga muskel ta kehas pingutus ja kärmesti tõusis ta istukile. Siis haaras ta padja alt oma automaat-pistoli.

Jälle liikusid eesriided waewalt kuuldawal sahinal. Tume kogu ilmus nähtawale: Tuhm walguskuma langes Barton Clarki asemele, sest Jonny hoidis põlewat wahatikku wasakus käes. Ta pidi ju nägema oma ohwrit.

Kuid silmapilgul, mil ta tõstis surmarelwa, wõpatus ta, nähes endale sihitud rewolwritoru. Mees, kelle kallale ta tahtis tungida, oli ärganud unest.

Kabuhirmus pööras Jonny kannalt ringi ja jooksis minema. Clark hüppas woodist, ruttas ukse juure ja waatas koridori. Ta nägi parajasti weel põgenejat kadumas kõrwalwagunisse.

Ent kuna tal polnud himu ametiwõimudega ühendusesse astumiseks, pööras ta tagasi, tegemata katsetki waenlase jälgimiseks.

Muidugi tahtis mees röövida mu raha, arutas ta endamisi, kui oli heitnud uuesti sängi. Kust ta küll teadis, et olen rändaw rahakapp?

Barton Clark oli weendunud, et rongis ta millegiga ei awaldanud, et kannab niipalju raha kaasas.

Järelikult, pidi teda keegi näinud olema pangas. Aga kuidas ma jälgijat ei märganud? küsis ta endalt imestades.

Kuigi ta ei kartnud, et röövel kordab kallaletungi, süütas ta siiski tule ja haaras uuesti raamatu. Parem karta — kui kahetseda!

Samal ajal kõrvalvagunis Jonny seletas miks ta rünnak oli nurjunud.

„Tõesti, see pole minu süü, et piim läks hapuks!" kaitses ta ennast. „Vaim poleks ka suutnud vaiksemalt tegutseda, kui mina! — Poiss vist oli enne juba ärkvel, sest muidu poleks ta nii kiiresti jõudnud haarata revolvrit. On veel ime, et ta kohe ei lasknud!"

Webb heitis talle vihase pilgu, kuid kehitas siis õlgu.

„Oletame, et sa pole süüdi", ütles ta siis teeseldud ükskõiksusel. „Kurtmine ei too ju mingit kasu."

Vedur kihutas pöörasel kiirusel edasi. Alles poolteise tunni pärast oli ettenähtud järgmine peatus.

Webb istus kortsus kulmul ja mõtiskles.

„Kasi sängi, Jonny!" ütles ta järsku kurjalt. „Vististi teatas ta sündmusest rongijuhile ja kui sind ära tuntakse —"

„Võimatu!" vastas Jonny elavalt. „Täiesti võimatu! Ta nägi mind ainult ühe sekundi — ja ruum oli peaaegu pime."

„Tee, mida käsen", katkestas ta kõnevoolu Rufus Webb. „Kao siit, kähku! Sada tuhat dollarit on läinud! Nüüd, kui ta teab, et teda jälgitakse, on ta muidugi kole valvas. Aga — kes teab —"

Ja ta süvenes uuesti mõtiskellu.

Kui koitis hommik, oli Barton Clark esimesi, kes astus suitsetamissalongi. Närviliselt puhus ta suitsupilvi õhku, arutledes küsimust, kuidas pääseda

tagaajajate küüsist. Et öine kallaletung ei jää wiimaseks, selles polnud mingit kahtlust.

Kui kutsuti einele, läbis Barton Clark aeglasel sammul wagunid, tähelepanelikult silmitsedes kaasreisijaid. Aga kõik näod tundusid talle wõõratena. Isegi Rufus Webbi, kellega ta sattus otse wastamisi, arwas ta nägewat esimest korda.

Sõiduplaani kohaselt peatus rong Albanys mõne minuti. Kuid Barton Clark ei oodanud seni, kuni wedur seisatas, waid niipea, kui tasandus kiirus, haaras ta oma käsikohwri, awas ukse ja hüppas platwormile. Järgmisel silmapilgul oli ta kadunud jaamahoonesse.

See oli tõeliselt osaw taktiline wõte, mis oleks andnud häid tulemusi, kui õnnetuseks samal hetkel Rufus Webb poleks juhuslikult waadanud aknast wälja ja silmanud oma põgenewat ohwrit. Wiiwitamata sekunditki, sööstis ta Pinky kupeesse.

„Kus on Jonny?" küsis ta kärsitult. „Otsi ta üles — me lahkume siin rongist!"

Pinky kahwatas.

„Kas meid aetakse taga?" sosistas ta ehmunult.

„Ei! Meie rikas poisu põgenes. Kui tegutseme, nüüd, et pääses õnnelikult ja unustab ettewaatuse, on ta meil warsti peos!"

Barton Clark uskus tõepoolest, et oli nüüd pääsenud jälgijate küüsist. Weendunud, et teda ei waritse enam mingi hädaoht, astus ta piletikassa ette ja küsis, millal läheb järgmine rong New-Yorki.

Osutus, et ta kolme tunni pärast wõis raudteel jatkata reisu. Kuid ühtlasi juhiti ta tähelepanu autobuseühendusele New-Yorgi ja Albany wahel.

Barton Clark eelistas wiimast, sest tal polnud ju wajadust sõita New-Yorki, waid Nyacki wõõraste-

maja, mis asetses Tarrytowni ligidal, kus peatus autobus.

Kuid sellega otsustas ta oma saatuse.

Rufus Webb ja ta mõlemad kaaslased järgnesid talle autobuse seisukohani.

Kui masin, milles Barton Clark oli aset wõtnud, hakkas liikuma, ohkas Jonny:

„Seal nad nüüd lähewad — need sada tuhat dollarit! Kõik on otsas! Ja mina, igawene eesel, ei taibanud öösel weidi kauem oodata!"

Wihasel ilmel pööras Rufus Webb ümber.

„Kõik on korras!" ütles ta ägedalt. „Ainult sinutaoline loll ei oska wõimalusi kasutada, ega üldse mõtelda. Kui su aju tsipake liiguks, siis sa teaksid, et mees, kes tingimata tahab New-Yorki sõita, ei hakkaks wanas omnibuseloksus kolistama, waid ootaks järgmist kiirrongi, mis siiski kaks tundi warem jõuab sihtkohta. Kuid, nähtawasti, me poisu ruttab hoopis mujale kui New-Yorki. Temagi südametunnistus pole wist puhas, sest wastasel korral ta oleks ju öisest kallaletungist jutustanud politseile!"

„Ilus — aga mis kasu on meil sellest?" tähendas Pinky nukralt. „See ei muuda karwawäärtki olukorda."

„Tobe!" lausus Rufus Webb põlglikult. „Autobus sõidab ju piki maanteed. Järelikult wõtame auto ja kihutame talle järele!"

„Tore! Seal ongi autodeseisukoht!" waimustus Jonny.

„Sinul on pea ainult selleks, et kaelaside üles elibiseks", sülgas Rufus Webb wihaselt. „Sinu arwates peaksime sõitma taksos? Suurepärane! Kas poleks siis mõistlikum, kui kutsuksime parem politsei kaasa? Ei, kulla sõber, autojuhti me sellisel teekonnal ei waja!"

„Aga mis siis?“ küsis Pinky rumalal näol.

„Üürime auto ja juhime ise.“

„Mis sa lobised? Kust leiad sa inimese, kes usaldab oma masina wõhiwõõraste kätte? Meilt küsitaks isiku- ja teisi tunnistusi... Ja kust neid wõtta?“

„Sularaha on kõige kindlam tunnistus,“ ütles Rufus Webb rahulikult. „Maksan korraliku tagatise ja siis ei küsi keegi, kes me oleme ja kust me tuleme.“

Tal oli õigus. Pool tundi hiljem sõitis linnast wälja must tõldauto, mis warsti jõudis mõõdukal kiirusel edasirühkiwale omnibusele järele. Kolm „rahakulli“, kes istusid pooleldi ettetõmmatud kardinate taga, ei lasknud punast reisiautot nüüd enam minutikski silmist.

Kuueteistkümnes peatükk.

Kui Maxwell Sanderson märkas, et maja oli tühi, kiirendas ta samme. Praegusel hetkel ei tahtnud ta muud, kui warju wihma ja tuule eest, sest, hoolimata kärmest käimisest, lõdises ta külmast.

Uks oli wäljastpoolt laudadega kinni naelutatud. Tuules lipendaw koltunud silt teatas, et maja ja krunt olid kohtu poolt wõõrandatud.

„Ah nii!“ pomises Sanderson. „Wiimaks ometi sulges politsei selle salakõrtsi ja mängupõrgu!“

Kuna ta oli wõimetu awama ust, hakkas Sanderson otsima teist sissepääsu wõimalust.

Aknad maja esiküljel olid samuti laudadega kaetud. Raudus kätel laudu eest kangutada — oli asjatu waew. Seda mõistis Sanderson kohe ja ta sammus läbi õlgadeni ulatuwa rohu hoone taha.

Siin oli tal rohkem õnne. Paar tugewat lööki rewolwripäraga, mille ta oli wõtnud politseinikult, ja klaasid purunesid klirinal. Aga siiski ei pääsenud

ta weel majja, sest seestpoolt oli akna ette löödud latte, millede wahe oli nii kitsas, et waewalt käsi sealt mahtus läbi.

Sanderson nägi tükk aega waewa, enne kui jõudis paar latti lahti kangutada. Tekkinud awause kaudu ronis ta siis pimedasse tuppa. Minut hiljem järgnes talle sinna ka koer.

Niiskes sumbunud ruumis oli raske hingata. Sanderson köhatas.

„Peab tegema tule," ütles ta winguwale koerale. „Siis saab sooja."

Karedalt ja kähisewalt kõlas ta hääl.

Waremalt oli siin majas olnud elektriwalgustus. Kuigi näis uskumatuna, et praegu siia weel anti woolu, kobas Sanderson ometi seinapidi, otsides lülitit. Asjata waew muidugi: kuidas ta ka ei keeranud nuppu, pimedus walitses edasi.

Ta süütas tiku ja leidis suurimaks rõõmuks seinariiulilt küünlajupi.

Nüüd ruttas ta kööki. Kuid seal ootas teda jälle pettumus. Wanasse majja oli nimelt tehtud keskküte, ning isegi pliit ühendatud tulise auru torudega. Kollet ei olnudki.

„Neetud!" pomises Sanderson ja algas ringkäiku majas. Köögi kõrwal sahwris leidus hulk kuiwi puuhalge. Kuid mis teha nendega?

Kõik alumise korra toad läbi käinud, siirdus ta teisele korrale.

„Jumal tänatud!" hingas ta kergendatult, kui silmas seal esimeses toas wanaaegset kõrget kaminat. Kohe ruttas ta alla, tõi sületäie puid ja warsti pragises kaminas tuli.

Wiimaks ometi wõis ta tulepaistel kuiwatada omi riideid.

Majast oli kõrwaldatud kõik mööblid. Ainult kaminatoas seisis wana sängilogu, millele oli wisatud kaks närust willast waipa. Nähtawasti olid nad nii räbalad, et neid ei tasunud ära wiia.

Sanderson mähkis enda waipadesse ja heitis sängi pikali. Ta pea kohises ja liikmetes tundus tinaraskust. Kui ta sulges walutawad silmad, näis talle, kui kiiguks ase üles ja alla.

„Kohe saabub Barton," sosistas ta endamisi ja awas hetkeks silmad. Kuid ta oli nii pööraselt wäsinud, et ei suutnud tõusta. „Barton... tuleb.. " sosistas ta weel korra ja waibus siis rahutusse, palawikulisesse unne.

Kui koitis hommik, oli tuli kaminas kustunud Hundikoer, kes lebas nagisewa sängi ees, wingus kurwalt.

Maxwell Sanderson oli haige. Ta keha hõõgus palawikust ja silme ees tantsisklesid kummalised moonutised. Kord wirgus ta, waatas ehmunult toas ringi, nägi koera põrandal — kuid siis kaotas ta uuesti teadwuse.

Kui õhtupäikese kuldsed kiired paistsid sonijale otse näkku, ärkas ta uuesti.

„Barton ei tulnud," lausus ta tasa, waewalt kuuldawal häälel. Kuid sõbra tulek oli nüüd muutunud täiesti kõrwaliseks asjaks. „...ei tulnud," sosistas ta teist korda ja langes jälle painajalikku poolunne.

Taas saabus öö. Siis tuli hommik. Kuid ikka weel magas Maxwell Sanderson, rahutult wäherdes sängis, hooti istukile tõustes, hambaid kiristades ja pomisedes sidumatuid sõnu. Wahel oigas ta walust, karjus appi, nõudis siis paluwal häälel tilka wett ja uinus jälle. Nagu inimene, kes walwab oma parima sõbra haigewoodi juures, lebas koer kannatlikult maas, aegajalt tasa uludes.

Alles hilisel pealelõunal muutus Sandersoni uni rahulikumaks ja sügawamaks. Kui ta siis uuesti ärkas, oli ta mõistus selge. Ent ta oli wäsinud ja nõrk. Nii pööraselt nõrk! Waewu suutis ta tõsta aheldatud käsi, waewu pühkida otsmikult higi. K riided kleepusid ihu külge.

Ta pööras pea. Kui ta silmad kohtasid koera õrna pilku, naeratas ta.

„Truu loomake," sosistas ta liigutatult. „Ikka weel walwad ja siin? Oota, pojuke, kui olen jälle terwe, siis tasun ausasti su waewa!"

Ent ta ei teadnudki, kui kaua koer juba söömata ja joomata oli weetnud ta sängi ees!

Kuigi ta kõigest jõust wõitles wäsimuse wastu, waldas uni teda siiski. Sellepärast ei kuulnud ta ka läheneva auto müra, ega teadnud, et masin peatus just wana wõõrastemaja ukse ees.

Seitsmeteistkümnes peatükk.

Barton Clarkil seekord tõesti ei wedanud! Ikka jälle juhtus ootamatusi, mis tema sõitu mõttetult pikendasid. Mingi rumala mootoririkke pärast pidi ta lagedal maanteel kaks tundi kannatama, enne kui wana logisew autobus suutis jatkata reisu.

„Parem oleksin wõinud oodata rongi," manas ta ennast. „Wähemalt sõit oleks siis olnud palju mugawam."

Ent parata polnud midagi. Ta lohutas end lõpuks mõttega, et rongil ei oleks ta niikuinii warem jõudnud kohale.

Tarrytownis oli ta siis lahkunud autobuselt ja sõitnud parwel üle jõe. Kuna seal tol minutil ei leidunud ainustki waba autot, jatkas ta teekonda jalgsi. Ta ei waadanud kordagi tagasi ja sellepärast

ei näinud ta ka toredat musta tõldautot, mis teda jälgis juba hommikust saadik.

Nyackis silmas ta wiimaks reisijata taksot.

Clark seletas autojuhile, kuhu tahab sõita.

„Sinna ei tasu minna!" seletas aus mees, kes nähtawasti palju ei hoolinud rahast. „Juba minewal aastal sulgesid kohtuwõimud selle wõõrastemaja!"

Waewu suutis Barton Clark warjata ehmatust. Kuid ta rahunes pea, oletades, et Sanderson seda teadis ja meelega tühja maja walis oma warjupaigaks.

„Palju tänu sõbraliku seletuse eest!" ütles ta autojuhile. „Kuid, sellest hoolimata, tahan sõita sinna. Kui kaugel asub see maja?"

„Oh, üsna ligidal — aga teie ei pääse ju majja. Ametiwõimud lukustasid selle kohe peale peremehe wangistamist."

Autojuhti huwitas muidugi, miks wõõras härra nii kangesti tahtis sinna sõita. Barton Clark mõtiskles hetke. Kuigi mehe uudishimu temale ei wõinud saada kardetawaks, oli siiski parem oma kawatsusi weidi lähemalt seletada.

„Tahan seda kohta näha," ütles ta rahulikult. „Ei ole just wõimatu, et ostan terwe selle kupatuse, kui ümbrus mulle meeldib."

„Noh, see on teine asi!" ütles autojuht huwitatult. „Loodetawasti jääte majaga rahule, siis saan jälle tsipake rohkem teenida. Praegu on sõitjaid kole wähe. Kas tahate seal uuesti awada wõõrastemaja?"

Clark kehitas tähendusrikkalt õlgu ja istus autosse, mis kohe liikus paigast. Algas sõitu ka must tõldauto, mis paarisaja sammu kaugusest oli jälginud meeste kõnelust, muidugi kuulmata sõnu.

Kui Clarki masin otse mööda maanteed edasi kihutas, tasandas Rufus Webb oma mootori käiku. Ta

kartis nimelt, et eelsõitja weel wiimsel silmapilgul märkab jälgijaid ja tarwitusele wõtab kaitsewahendid.

Jonny ja Pinky wahetasid pilke, kuid ei söandanud esitada küsimusi. Nad tundsid liig hästi oma pealiku äkilist meelt.

„Warsti on asi joones," katkestas Rufus Webb wiimaks ise waikuse. „Laseme tal weel rahulikult sõita tüki maad, enne kui astume tegewusesse. Siis annan gaasi ja me kihutame temast mööda ning kääname oma masina talle põigiti teele ette. Sina, Jonny, wõtad juhi oma hoolde, ja meie Pinkyga asume poisu kallale. Kui ta katsub haarata rewolwrit. — aga mis ma sellest seletan, sa, Pinky, tead asja sama hästi! Pole mingit mõtet temaga mängida! Jumal tänatud, ilm on juba üsna pime!"

Kui Clarki auto maanteelt pööras metsawahelisele teele, rõõmustas Rufus Webb. Seal polnud karta juhuslikke teekäijaid, ja järelikult oli rünnaku õnnestumine täiesti kindel. Kuna nad aga eelsõitjaist olid jäänud üsna kaugele maha, suurendas Webb kiirust.

Ent tee tegi järsu käänaku ja mõneks minutiks kaotasid „rahakullid" oma ohwri silmist. Kui nad uuesti nägid ta autot, seisis see üksiku maja ees.

„Oodake siin, palun", oli Barton Clark öelnud autojuhile. „Tahtsin siin kohata oma osanikku, mõistate? Kahjuks hilinesin weidi ja sellepärast kardan, et ta on juba ära läinud. On ka liig pime, et siin weel midagi näha. Aga, igatahes, waatan korraks järgi! Oodake siis, palun!"

„Muidugi, härra", oli autojuht naeratades wastanud ja Barton Clark, kes weel kähku awas kohwri ja sellest wõttis Chicagos ostetud terassjae, ruttas maja poole.

Kui ta nägi, et uks oli laudadega kinni löödud, tahtis ta hüüda. Ent siis otsustas ta parem otsida teise sissekäigu. Märgates, et rohi maja wasakul pool oli tallatud maha, läks ta sama jalgrada mööda edasi.

Kahtlemata oli siin hiljuti alles käinud keegi, ja oli enam-wähem kindel, et käija oli Marwell Sanderson.

Kuigi widewik üha tihenes, leidis Barton Clark siiski purustatud akna, mille kaudu Sanderson oli tunginud majja, hüppas aknalauale ja ronis pimedasse tuppa. Siis wilistas ta waljusti ja kuulatas. Kui Marwell on weel siin, siis wastab ta kindlasti.

Kuid kõik jäi waikseks. Polnud ka ime, sest selle ruumi ja toa wahel, milles magas Marwell Sanderson, oli kaks suletud ust. Ent koer siiski kuulis wilet, teritas kõrwu ja tõusis siis jalule.

Barton wilistas weel korra — aga jälle ei tulnud wastust. Siis waldas teda kummaline hirmutunne. Wast polnud see Marwell Sanderson, kes purustas akna, waid hoopis keegi wõõras, kes praegu teda pimedas waritses?

Kui Clark sai wõitu jubedustundest, süütas ta tiku. Oli tõenäolik, et Marwell Sanderson jättis talle siia kirja. Et ta ootamisest tüdinenuna lahkus wanast wõõrastemajast, selles Barton Clark enam ei kahelnud. Aga mingit märki ta lootis siiski leidwat.

Kolm „rahakulli" olid näinud Clarki wäljuwat autost ja sammuwat maja poole. Esimesel pilgul oli Rufus Webb hämmastatud sellisest asjadekäigust, kuid kohe taipas ta, et parimat kohta riisumise teostamiseks polnud kuskilt leida.

„Sõidame autole üsna lähedale", sosistas ta oma kaaslastele. „Juhi peame enne küll uimaseks lööma,

muidu ta viimaks tõstab kisa. See on sinu ülesanne, Jonny!"

„Küll ma talle näitan!" urises too kurjaennustavalt.

Must tõld libises käratult auto taha ja peatus siis. Jonny väljus, pistis mõlemad käed tasku ja astus ükskõikse ilmel teise masina juure.

„Tere õhtust!" ütles ta sõbralikult ja järgmisel sekundil tõmbas ta kummivoolikutaskust. Kuuldus tumc müts — ja autojuht langes karjatades tüüri rattale. Sinna jäi ta meelemärkusetult lebama.

Rufus Webb ja Pinky olid vahepeal ka lähenenud Jonnyle.

„Mulle näib", ütles Rufus Webb, „et me kullaonul on siin kohtamine mõne kaaslasega. Järelikult, peame olema kõigeks valmis! Saate aru, mida mõtlen?"

Ta käsilased noogutasid vaikides.

„Siit on ta hiilinud majja!" tähendas Rufus Webb, näidates tallatud rohule.

Kõik kolmekesi sammusid nüüd hääletult maja taha. Jonny avastas esimesena avatud akna ja juhtis sellele teiste tähelepanu.

„Ettevaatust!" käskis Webb sosinal. „Meie ei tea palju neid on! Kui suudame neid üllatada — siis on asi joones!"

Pinky, kel oli kõige kindlam käsi, haaras pihku pistoli ja ronis esimesena aknast sisse, tasa ja osavasti nagu kass. Ta kuulatas tähelepanelikult. Kõrvaltoast kostsid Barton Clarki sammud.

Ka Jonny lipsas tuppa ning temale järgnes Rufus Webb. Kuid tema oli teistest kohmakam ja tõukas pimeduses tooli ümber. Ootamatu müra kajastus tühjas ruumis.

Barton Clark arwas, et ta sõber seal kolistab ja lähenes uksele. Kuid enne teise tuppa astumist wilistas ta waljusti ja küsis siis pinewal huwil:

„Oled sina seal, Max?"

Pinky mõtiskles hetke ja wilistas siis wastuseks samal wiisil. See mõjus. Kohe kostis lähenewate sammude müdinat.

„Siin ma nüüd olen!" ütles Barton Clark rõõmsal häälel. „Saja õnnetuse tõttu jäin hiljaks. — aga parem hilja, kui mitte kunagi. Aga, tuhat ja tuline, kus sa siis oled?"

Clark oli küll relwastatud, ent aimamata hädaohtu, mis teda waritses, ei wõtnud ta tarwitusele ainustki kaitsewahendit. Pealegi walitses ruumis pilkane pimedus.

Hetkel, mil ta astus üle läwe, haarasid teda wasakult ja paremalt tugewad käed nii kõwasti, et ta ei saanud oimugi liigutada.

„Kui ta siputab, siis andke talle wastu pead!" käskis Rufus Webb. „Kui ta aga sõna kuuleb, siis jätke ta rahule!"

„Wõtsin ta taskust rewolwri", hüüdis Jonny.

Barton Clark taipas kohe, et wastuhakkamine oli mõttetu, koguni äärmiselt kardetaw. Ent kuna ta ei teadnud, et need olid samad mehed, kellede eest ta põgenes Albanys, oli ta hämmastusest päris segane.

„Meile ja ka teile on kasulikum, kui ütlete wiiwitamata, kus hoiate neid ilusaid lipakaid", ütles Rufus Webb. „Teame kindlasti, et te neid pole jõudnud weel kuskile peita. Sellepärast: kähku! Meil pole aega oodata!"

„Mis lipakatest te räägite?" imestas Barton Clark.

„Tõmmake tal nahk maha, poisid!" käskis Rufus Webb. „On ju selge, et ükski mees sada tuhat dol-

larit ei pane lahtiselt kuue tasku, waid peidab nad woodri wahele. Aga see noormees on küll jumalast õnnistatud tola, ja sellepärast ei imesta ma põrmugi, kui ta raha on lihtsalt pistnud püksi tasku. Temasuguselt lambapealt wõib seda oodata!"

Tola ja lambapea! mõtles Barton Clark. Tõepoolest mehel on õigus! Kuidas wõib täiskaswanud mees, „rahakapi eriteadlase" parem käsi, nii rumalasti sisse kukkuda?

„Tee walgust, pealik!" ütles Pinky. „Mul pole tikke kaasas."

Rufus Webb tõmbas tikust tuld ja waatas siis wilkuwal walgusel ringi. Silmates elektrilülitit, keeras ta seda, kuid muidugi tulemuseta. Siis langes ta pilk seinariiulile, ja, samuti kui Sanderson, märkas ta seal pisikest küünlajuppi, mille kohe süütas.

Nüüd hakkasid Pinky ja Jonny piinlikul hoolel sorima Barton Clarki taskuid, kuna Rufus Webb nende liigutusi jälgis pinewal huwil.

Kaheksateistkümnes peatükk.

Ülal toas, kus magas Sanderson, muutus hundikoer ikka rahutumaks ja rahutumaks. Karwad turris käis ta, tumedalt urisedes, sängi ja ukse wahet. Kuid ei haukunud. Wiimaks, märgates, et peremees ikka weel ei ärganud, hakkas ta küüntega kraapima närust waipa, mille all lebas Sanderson. Nüüd awas ta silmad, tõusis istukile ja märkas kohe koera käitumisest, et oli juhtunud midagi erakordset.

„Mis sul on, wanapoiss?" küsis ta tasa.

Koer jooksis jälle ukse juure, kus ta nuuskides ja urisedes jäi seisma.

Sanderson kuulatas tähelepanelikult. Alt kostis häälte kõminat.

„Tasa — heida maha!" käskis Sanderson koera ja see kuulas kohe sõna.

Nüüd ajas Sanderson end jalule ja hiilis ukse juure. Tõmmanud selle piluli, kuulatas ta pinewal huwil. Tõepoolest: seal kõneles Barton Clark! Aga kes olid need teised?

Kui ta kõrw tabas ütelust „sajatuhandest dollarist", taipas ta silmapilkselt, mis seal all oli teoksil! Sada tuhat dollarit oli ju summa, mille Barton pidi Chicago pankadest wõtma wälja.

Pöörane ärritus waldas Sandersoni. Unustanud peawalu ja roidumuse, jooksis ta sängi juure tagasi ja haaras rewolwri. Kui weel midagi oli päästa, pidi ta wiiwitamata astuma tegewusesse!

Ettewaatlikult, wältides tasematki krabinat, hiilis ta paljajalu trepist alla. Õnneks olid astmed tehtud tugewast tammepuust ja selle tõttu ei nagisenud lauad kordagi ta tasaste sammude all.

Jonny hakkas parajasti lahti nööpima Barton Clarki westi, sest taskutest oli ta leidnud küll mõningaid tarbeasju, aga mitte pakki, millist ta otsis.

„Muidugi pani ta raha riiete alla!" hüüatas ta järsku wõiduröömsalt. „Tunnen selgesti nahkset wööd!"

„Mis sa siis weel ootad!" karjus Rufus Webb ägedalt. „Tõmba talt riided seljast!"

Saagiahnus wangistas Webbi ja Pinkyt. Ükssilmi jälgisid nad Jonny käte kärmeid liigutusi, pööramata pilku mujale. Igatahes hiilis Marwell Sanderson ka waimu hääletusel läbi pimeduse. Nagu wiirastus ilmus ta järsku warjust ja seisis nüüd küünla wilkuwa kuma paistel, kui saadik teisest ilmast.

Ainult hallilt helkiw pistol ta kõrgele tõstetud aheldatud kätes oli tõeline.

„Nii libedasti see asi siiski ei lähe, mu härrad!" hüüdis ta. „Käed üles, kui tohin paluda!"

Hirmunult wahtisid kolm „rahakulli" kummalist ilmutust, mis näis järsku saabunud olewat waimuderiigist. Kuid mehe käskiw hääl ja haljas relw ei lasknud kahelda ta kawatsuste maisuses. Ükski kolmest ei söandanud end liigutada.

Pinky, kes Sandersoni poole seisis küljega, libistas parema käe tasku, pööras siis järsku kannalt ringi ja tulistas. Kõlas pauk ja kuul wuhises Sandersoni kõrwa tagant mööda ning tungis seina, paisates krohwitükke põrandale laiali.

Enne weel kui waibus esimese paugu kaja, wajutas Maxwell Sanderson rewolwri päästikule. Kuigi ahelad teda takistasid sihtimisel, tabas kuul täpselt kohta, mille ta oli walinud — Pinky käsiwart. Pinky nägu moondus walust, ta taarus ja langes põrandale maha, kaeblikult oiates.

Praeguses olukorras polnud Jonny kummiwoolikul mingit wäärtust. Rufus Webbil oli aga elu siiski kallim, kui wiiskümmend protsenti sajast tuhandest dollarist. Ta wandus küll meeleheitlikus wihas, kuid tõstis sõnakuulelikult käed üles.

„Max!" karjatas Barton Clark ja siis lahendus ta närwide pinge omapärasel wiisil: ta puhkes waljusti naerma.

Pilt oli tõepoolest naljakas: Maxwell Sanderson, kes alati hästi ja elegantselt riietatud peen härra, seisis nüüd keset tuba püksata ja paljajalu, wana narmendaw waip mähitud ümber kõhu!

„Wõta neilt relwad!" käskis Maxwell Sanderson, taipamata põhjust, mis sõbras esile kutsus nii ootamatu naerulagina.

Weidi häbistatult kuulas Barton Clark käsku.

„Mis me nendega nüüd teeme?" küsis Sanderson.

„Laseme nad minna, sest relwi neil enam ei ole," arwas Barton.

„Mitte mingil tingimisel", wastas Sanderson tõsiselt. „Waata ometi seda haawatut röömlit! Kuidas ta silmad wihast wälguwad! Meeleldi küpsetaks ta meid elusatena tulel! Ei, need kurjad waimud peawad kõik jääma siia. Mine üles, tuppa, kus haugub koer ja wõta sealt sängilt waip. Tõmbame selle ribadeks ja köidame oma armsad sõbrad kinni. Ole aga koera wastu sõbralik, sest muidu kargab ta sul kõrri kinni!"

„Oota, sa saatan!" kiristas Pinky hambaid. „Küll ma teile weel näitan! Warem wõi hiljem kohtan ma teid uuesti, ja — siis, siis ei tunne ma halastust!"

„Pea suu, lambapea!" käratas Rufus Webb. „Sinu ähwardused toowad meile ainult kahju."

Kuna Maxwell Sanderson ähwardawal ilmel walwas bandiite, lippas Barton Clark teisele korrale waipa tooma. All, tulewalgel, kiskus ta näruse riide kitsasteks ribadeks ja asus siis köitma oma waenlasi.

Rufus Webb ja Jonny waikisid, kuid nende wihased näod ja rusikasse tõmbunud sõrmed awaldasid selgesti, et nad haudusid werist kättemaksu. Ainult haawatud Pinky ei jõudnud pidada suud, waid kirus ja wandus nii kui metsaline.

„Enne kui sa seod selle härra," ütles Sanderson äkki ja näitas Rufus Webbile, „tõmba temalt seljast kuub — meie oleme kujult enam-wähem sarnased. Oma kuuelt, nimelt, tõmbasin käised küljest, sest neetud ahelate tõttu ei saanud teda muidu seljast... Ilma kuueta on aga liikumine wõimatu!"

„Heaküll", nõustus Barton Clark ja wastupuiklemata laskis Rufus Webb wõtta oma kuue. Põuetaskus leiduwa rahamapi wiskas Barton Clark põrandale.

„Kas tõid wiili kaasa?" küsis Sanderson.

„Ei. Kuid ostsin terassae."

„Jumal tänatud. Siis wabasta mind kohe neist jõledaist raudadest."

Tugewate terasest ahelate läbisaagimine nõudis hulk tööd ja kannatust. Aga lõpuks ometi kukkusid rauad kolinal põrandale!

Mõnuledes sirutas Sanderson wabastatud käsi, heitis siis mahalibisenud waiba üle õla ja ruttas siis teisele korrale. Kärmesti riietus ta ja weerand tundi hiljem lahkusid sõbrad üksikust majast.

Autojuht näis pikkamisi toibuwat kohutawast löögist, ta liigutas end juba, kuid oli weel nii uimane, et ei mõistnud, mis temaga juhtunud.

Sandersonil ja Clarkil polnud aega oodata seni, kuni autojuht jälle täie teadwuse oleks omandanud. Sellepärast pistsid nad talle pihku ilusa summa, mis rikkalikult tasus ta waewa, ja jätsid ta saatuse hooleks. Oli ju päris kindel, et ta ärkab warsti ja põgeneb enne, kui kolm bandiiti suudawad endid wabastada köidikuist.

Nad istusid autosse, mille „rahakullid" Albanys olid üürinud. Barton Clark asus tüüri taha ning Maxwell Sanderson, uuesti wallatud nõrkushoost, toetas pea polstrile.

„Oota weidi!" hüüatas ta järsku, kui Clark pani mootori käima. „Meile tuleb weel üks kaaslane. Noh, hüppa sisse, wana sõber!"

„Kõige wägewam!" hüüatas Barton Clark hämmastunult. „Oled sa päris põrunud? Mis teeme me selle karjakrantsiga?"

„See pole mingi karjakrants", wastas Sanderson rahulikult. „Waid puhastwerd hundikoer ja minu hea sõber."

Nagu mõistes oma wabal tahtel walitud peremehe sõnu, surus koer koonu wastu tema põlwi ja niuksus tasa. Sanderson aga jutustas sõbrale oma wiimaste päewade seiklustest ja tähtsast osast, millist etendanud koer tema pääsemiseloos.

Ühekssateistkümnes peatükk.

„Maantee rüütlid" põlwenewad wäga mitmesugustest seltskonnakihtidest. Nende seas leidub — ja kahjuks kohtab selliseid just kõige sagedamini — wäga ebameeldiwaid isikuid madala otsmikuga, luurawa pilgu ja härja turjaga, kes ei kohku tagasi millegi eest, waid warastawad ja riisuwad, põletawad ja tapawad, kui see neile näib kasulikuna.

Leidub aga ka hulkureid, keni lahkeid poisse, kellel wõimatu on alistuda igapäewase elu korrale. Nad ei tee kellelegi kurja, rändawad lustilikult paigast paika, kasutades wahel priisõitu kaubarongel, ja mõnikord haarates teeweerselt puult punapõselise õuna. Kuid nad ei warasta midagi, kuna nad rahulduwad wähesega ega tunne igatsust maiste warade järgi.

Need „maantee rüütlid" on kui rändlinnud, keda salapärane wõim sunnib lahkuma oma kodudest laia maailma — otsima õnne, millesse nad ise ei usu.

Kuigi Maxwell Sanderson ja Barton Clark ei kuulunud kumbagi ülalkirjeldatud tüüpi, olid nad siiski kõige kummalisem hulkuripaar, kes kunagi tallanud laia ja tolmust maanteed.

Harilik hulkur on uhke ja iseteadew, kui ta oma näruse kuue woodri wahele on peitnud kümme dollarit, kuid Barton Clarki tüdinenud ilmest ei wõinud keegi järeldada, et ta kandis wööd, millesse oli õmmeldud üsna suur summa, kuid — siiski ainult osa terwest nende warandusest.

Kui neid oleks taga kihutanud rändamiskirg, oleks neil kerge olnud reisida parimas luksustõllas ja ööbida nooblimates wõõrastemajades, sest eriti Maxwell Sanderson armastas mugawust ja luksust. Siis oleks neil küllalt wõimalust olnud ajawiiteks ka jala käia ja neelata tolmu, mis keerles pilwena looklewa maantee lindi kohal.

Kuid nad polnud seiklusjanused ja muretud hulkurid, kes lauldes ja wilistades käiwad oma sihita teed. Otse wastupidi — nende rännakul oli otstarb, wäga tõsine otstarb koguni, sest nad otsisid teemante, millede wäärtus oli sadatuhat dollarit.

See oli kummaline koht, kus nad arwasid leiduwat teemante ja nii mõnigi oleks südamest pahwatanud naerma, kui talle oleks öeldud, et need mehed ruttasid otsima kalliskiwe — tawaliselt raudteetammilt!

Wälimuselt polnud nad paremad kui igapäewased waesed „maantee rüütlid". Näod habemetüükais, käed pesemata, riided porised ja katkised, nii sammusid nad lonkides mööda teeweert.

Sanderson oli hea näitleja ja mängis oma osa alati suurepäraselt, wiimse warjundini wäljapeetuna.

Kuid Barton Clark nurises ja oli pahas tujus, kuigi nende hulkurielu oli kestnud waewalt mõne tunni. Teda wihastasid märjad riided, — õnnetuseks oli neid ränk wihmawaling tabanud just keset lagedat wälja, — ja troostitu ümbrus.

Praegu kükitasid nad wäikse raudteesilla all, sest sadas ikka weel wihma.

Nende pea kohal põrises ja ragises läputa näiw kaubarong. Kole müra ähwardas katkestada trumminaha kõrwus. Clark pidi kõigest jõust karjuma, et oma sõnu kuuldawaks teha Sandersonile, kes ainult muigas.

„See on hullem kui koera elu", halises Barton Clark. „Ja maailmas leidub lolle, kes sellist olemist kiidavad.

Maxwell Sanderson naeratas lõbusalt ja wastas alles siis, kui kaugenes rongi mürin.

„Minule see elu meeldib", ütles ta naerdes. „Kas sa waheldusest lugu ei pea?... Pikapeale tüütaks säärane luusimine küll, aga esimesel päewal on asi wäga huwitaw!"

„Mis huwitaw!" porises Barton Clark. „Jalad on mul rakkus, õlad walutawad. Tõesti ma ei tea, mis sest lõpuks wälja tuleb!"

„Seda wõin sulle täpselt ütelda", lausus Sanderson weendunult. „Wäike pakike, mis sisaldab sularahas ainult wiissada dollarit, kuid wiiskümmend kalliwäärtuslikku teemanti!"

„Ära unista saawutamatuist asjust!" wastas Barton Clark pahuralt. „Nelja päewa eest wiskasid sa karbi tammile. Kas usud tõesti, et seda senini keegi pole leidnud? Raudtee ümbruses kolab alati palju hulguseid ja mõni neist on praegu juba teemantide õnnelik omanik!"

„Kuule, Bart, wõta mustad prillid ninalt!" naeris Maxwell Sanderson. „Asi pole sugugi nii hull, kui arwad."

„Ei looda, et näen weel kunagi teemante. Kas mäletad hästi kohta, kuhu sa nad heitsid? Wõi kawatsed terwe ümbruse paarikümne kilomeetri ulatuses läbi tuhnida? Armas sõber, kergem on leida nööpnõela heinakuhjast, kui pisikest pakikest kraawi umbrohust."

„Loomulikult on mul raske öelda, millisel kohal ma paki aknast wälja wiskasin," ütles nüüd Sanderson asjalikul toonil. „Kõik talumajad näiwad wagunist waadatuna ühesugused, kuid ega sellepärast maksa kaotada lootust!"

Maxwell Sanderson waikis, mõttes weel kord üle elades silmapilgu, mil ta Peter Blodgeti pistoli ähwardusel libistas käisesse wäärtuslikku karbikese ja selle siis, ilma et politseiniku walwas pilk seda oleks märganud, wiskas tuulde.

Barton Clark õngitses taskust endale sigareti, silmitses hetke wastikustundel oma räpaseid käsi, ja süütas siis suitsu, mille paber, muide, oli ka üsna määrdinud.

„Kas sa oled täiesti weendunud," küsis ta hetk hiljem," et Peter Blodgett ei näinud sinu kiiret liigutust? Wast ei tahtnud ta meelega sellele juhtida tähelepanu, waid otsustas seda seika hiljem kasutada süütõendusena sinu wastu. Nüüd, kui oled wabaduses, loodab ta kindlasti, et tuled siia tagasi ja waritseb sind nurga tagant."

Sanderson naeratas.

„Kallis sõber," ütles ta isalikul toonil," ma pole nii rumal, kui oletad. Arwestasin alguses kohe selle wõimalusega ja sellepärast sundisingi sind riietuma sellesse naeruwäärsesse mundrisse. Isegi juhul, kui Peter Blodgeti mõistus ja silmad oleksid terawamad, kui nad on tegelikult, — ei pööraks ta kunagi tähelepanu kahele waesele hulkurile, kes kõmbiwad piki raudteetammi!"

„Sul näib olewat õigus, kallis Max," lausus Barton Clark mõtlikult, „imetlen su kombineerimisoskust ja tunnistan meeleldi su tarkust, aga — tee mis tahad, kardan, et see asi hästi ei lõpe..."

„Heldene aeg!" naeris Maxwell Sanderson, „juba jälle sa aimad kurja! Kuid, kulla poisu, sinu aimdused petawad sind ju alati!"

Sadu lakkas ja taewas oli jälle järawalt sinine. Ainustki pilwe ei ujunud päikese heledal paistel.

„Nüüd wõime jälle edasi minna", ütles Maxwell Sanderson. „Wast leiame järgmise signaalmasti juurest kadunud pakikese."

„Wean kihla sada ühe wastu, et me sealt midagi ei leia!" porises Barton Clark.

„Hüwa!" naeris Sanderson, kelle tuju ei rikkunud sõbra halisemine. „Olgu nii! Olen weendunud, et sa kaotad kihlweo, sest tunnen selgesti, et warsti lõpeb me matk!"

„Selles pole kahtlust", wastas Barton Clark jonnakalt," sest homme wõid sa üksi edasi rännata. Ainult täna õhtuni weel kannan seda naeruwäärset rüüd, edaspidisteks seiklusteks pole mul isu."

Mõlemad ronisid järsku kallakut mööda tammile. Waewalt pool tundi olid nad kõndinud piki roopaid, kui raudtee tegi terawa käänaku. Kui nad pöörasid ümber nurga, silmasid nad kaugelt lähenewat meest.

Sanderson ja Clark kiirendasid sammu. Nüüd nägid nad juba selgesti meest, kes nähtawasti oli samasugune hulkur kui nad isegi. Ainult ta siledaks pöetud nägu ja kahtlaselt walged käed moodustasid imeliku wastolu ta närustele riietele.

„Tere, seltsimehed", terwitas wõõras. Sanderson wastas terwitusele rõõmsal ja seltsimehelikul wiisil, kuid Barton Clark silmitses hulkurit umbusklikult. Tawalik „maantee rüütel" ei awalda kunagi nii puhast ja hoolitsetud muljet, selles polnud kahtlust. Järelikult: kes oli see mees?

Kuid wõõras naeratas sõbralikult ja pilgutas paljuütlewalt oma wesiseid silmi.

„Annan teile head nõu, seltsimehed", ütles ta kähisewal häälel. „Ärge pistke oma nina sinna erilaste pessa" ja ta wiipas käega põhjapoole. „See on üks õudne koht — üheksakümmend päewa wangistust määrawad nad seal igaühele, kes kohe endale tööd ei leia."

„Kas kukkusid lõksu?" küsis Sanderson, kel nüüd kohe oli selge, millest oli tingitud hulkuri haruldane puhtus ja korralikkus. „Suur tänu seletuse eest. Olime sinna külla just parajasti teel!"

„Oh, ärge te sinna minge!" hoiatas wõõras Sandersoni. „Need pole inimesed, waid röövlid! Lonkisin waikselt jaamas ja ootasin järgmist rongi, näed, tahtsin tsipake maad saada priiküüti, — kuid siis tuli see hernehirmutis oma kumminuiaga ja plekist kotkaga rinnal, ja käskis mind kaasa tulla. Heakene küll! Mul polnud ju midagi parata, läksin paganaga ühes. Ta wiis mu majja, — isake, nii uhket ruumi polnud ma enne näinud, — seal oli woolawat wett, igas seinas seisid kraanid, ja süüa anti päris toredasti — õunapudingit ja —"

„Noh, miks te siis kurwastate?" katkestas ta kõnewoolu Sanderson.

„Laske ma räägin," jatkas hulkur, sattudes jutuhoosse, „lõpuni. No jah, mõtlesin, siin on ju päris tore elu. Paras puhata paar nädalat. See pole wangimaja, waid hotell, kus uhkesti saab aega wiita. Aga, oota, sa poiss! Järgmisel hommikul läks tants lahti! Mulle pisteti pihku raske wasar ja wiidi kiwihunniku juure. Lõhu, poju, nii et sul küll saab! Oh, sa tuline, kümme tundi tööta palehigis! Ja hingata ei lase minutikki! Noh, oli see wast saun! Ei, seda ma ütlen, seltsimehed, sinna ärge pistke oma nina!"

„Wõid kindel olla," naeris Sanderson. „Sinna me küll ei lähe. Kolm kuud kiwe lõhkuda — ei, see pole minu maitse! Millega wõin sulle tasuda? Sinuta oleksime ju otsekohe orjakauplejatele sülle jooksnud!"

Wiimaste sõnade juures oli ta taskust wõtnud sigareti karbi, millele nüüd hulkur heitis himustawaid pilke.

„Anna mulle üks suits, seltsimees," ütles hulkur. „Nädal aega pole saanud ma enam ainustki mahwi."

„Tehtud! Säh, wõta terwe pakk!"

Tänulik mees seletas weel pikalt laialt, millal nad peawad raudteelt kõrwale pöörama, et wältida küla, kus süütuid hulkureid karistatakse kolmekuise sunnitööga. Ta oleks kindlasti weel kauemgi lobisenud, kui Barton Clark pahuralt poleks meelde tuletanud, et neil täna weel oli ees pikk tee.

„Toredad wäljawaated, tõepoolest," ütles ta, kui nad jälle olid kahekesi. „Üheksakümmend päewa kiwe lõhkuda — see puudus weel!"

„Ära tee end naeruwäärseks, wana sõber," ütles Sanderson üleolewalt. „Niikaua, kui sul on raha taskus, ei pista sind keegi pokri — isegi mitte juhul, kui sarnaned wälimuselt rohkem kerjusele kui ausale kodanikule. Aga, loomulikult, on parem sellest külast kaugelt mööda hiilida. Politseiga pole kunagi hea lähemasse ühendusse astuda."

Oli juba hiline pealelõuna. Punane päikesekettas oli wajunud metsa taha, ja ainult üksikud kiired kuldasid weel helkiwaid roopaid. Pool tundi weel ja siis laskub pimedus.

Jälle kerkis mõlemi ränduri ette üks arwukaist signaalmastidest.

Maxwell Sanderson märkas seda kohe, kuid Barton Clark wahtis paremale poole lagedale wäljale. Tema tähelepanu köitis mees töölise riietes ja laiaweerelises õlgkaabus, kes liikumatult seisis puu all.

Järsku seisatas Sanderson.

„Taewane isa!" hüüdis ta waimustuses. „Meie oleme kohal! Kõik tundub siin nii tuttawana... Wast petab mind mälu?... Aga ei... see on wõimatu. Tõepoolest, see on sama koht. Näed, nüüd, Bart, kui hästi ma mäletan ümbrust!"

Ja ta ronis tammilt alla.

„Noh, kas sa ei tule kaasa?" küsis ta üllatunult, kui sõber ei nihkunud paigast. „Arka üles, poisu, ja tule aita otsida. Siin kõrges rohus peab see pakk olema. Tee kähku, sest warsti on widewik!"

„Oota," hüüatas Clark summutatud häälel.

Sanderson jäi seisma.

„Mis sul jälle on?" küsis ta kannatamatult.

„Wõibolla ei peta sind su mälu," ütles Clark tasa, „kuid igatahes on parem, kui kannatad weel weidi. Waata seda meest seal puu all. Juba hulk aega seisab ta liikumatult, nagu waritsedes kedagi. On tal käes kepp wõi pikksilm?"

Sanderson silitas oma tüükalist lõuga ja pööras pilgu pinewal huwil üksikule mehele.

„Sa arwad muidugi, et Peter Blodgett wõi keegi ta käsilastest luurab meid seal?" ütles ta tõsiselt. „Eksid wist jälle, nagu ikka, — aga siiski, kes teab?"

„Tal pole käes ei keppi ega pikksilma!" hüüatas Barton Clark järsku ärritatult. „Waid ta hoiab püssi! Näen selgesti üles tõstetud toru."

„Waata, aga waata," lausus Sanderson üsna rahulikult. „Näe, seal lendab seletus."

Ja ta wihjas suurele kanakullile, kes tiirles kõrgel õhus.

„Kull, mu armas Bart," ütles Sanderson ükskõikselt. „Wististi on ta liig sagedasti külastanud taluniku kanalat, sellepärast ta nüüd waritseb seal."

Sandersonil oli õigus, sest niipea, kui kull laskus madalamale, kõlas pauk. Lind seisis hetke liikumatult õhus ja langes siis otsejoones alla.

„See oli wast lask!" imestas Barton Clark. „Seda meest ei tahaks ma küll oma waenlaseks!"

„Noh, loodetawasti on su ärritus nüüd waibunud ja me wõime otsimist alata," ütles Sanderson kummardades ja tähelepanelikult silmitsedes rohu puh-

maid. „Kuskil siin kraawi põhjas peab see teemandipakk asuma. Waewalt wõis ta kõrgemale jääda rippuma. Aga, igatahes, peame saja meetri ulatuses kõik hoolikalt läbi tuhnima."

„Seda me wõime," nõustus Barton Clark, „siis on su süda rahul."

Kõrges niiskes rohus toimus otsimine wäga aeglaselt. Kuna ilm pimenes, pidid nad wäga tähelepanelikult silmitsema iga wäiksematki rohututti. Maxwell Sanderson juba kartis, et neil tuleb siin lahtise taewa all ööbida ja hommikul otsimist jätkata.

Äkki hüüatas Barton Clark wõiduröömsalt Ta jalge ees maas helkis midagi walget.

„Käes!" karjus ta waimustuses. „Ime on juhtunud! Pakk on leitud!"

Maxwell Sanderson, kes sõbrast oli mõne meetri kaugusel, ajas end sirgu ja hingas kergendatult.

„Suurepärane," ütles ta. „Wiie minuti pärast on juba nii pime, et ei tunne kolme sammu tagant enam oma parimat sõpragi. Noh, Jumal tänatud, täna öösel wõime jälle rahulikult magada sängis."

Clarki sõrmed wärisesid ärewusest, kui ta karbi ümbert kõrwaldas määrdunud niiske paberi. Raha ja teemandid olid alles!

„Pagan wõtaks, kihlweo kaotasin," naeris Barton Clark sõbrale näidates sätendawaid aardeid. „Säh, wõta! Oleme nüüd kahtlemata kõige rikkamad „maantee rüütlid" Ameerikas!"

Maxwell sulges karbi ja pistis selle oma paigatud kuue põuetasku, andis sõbrale tugewa matsu wastu õlga, ja ronis siis nõlwakust üles.

Näiliselt oli nende seiklusrikas teekond nüüd jõudnud lõpule, kuid — tõelikult algas ta alles.

Kahekümnes peatükk.

Juhus etendab inimelus sageli otsustawat osa ja parimad kawatsused wõiwad mõne pisikese ootamatuse tõttu nurjuda. Algul tähtsuseta näiwail sündmusil on mõnikord rängad tagajärjed, ja nii tihti tühised põhjused annawad inimese edaspidisele elukäigule teise suuna.

Näiteks Sandersoni ja Clarki kohtamine hulkuriga, kel lõug oli aetud puhtaks ja käed imestamiswäärselt walged, oli tegelikult ju ainult igapäewane juhus. Ja ometi oli see lühike kõnelus põhjuseks, miks „rahakapi eriteadlane" ja ta sõber pöörasid raudteele selja ja muutsid oma teekonna sihti, sattudes sellega weel hullemaisse hädaohtudesse, kui olid need, milledest nad alles äsja pääsesid õnnelikult.

Barton Clarki, kelle tuju teemantide leid oli tunduwalt tõstnud, wihastas weidi, et Maxwell Sanderson asjale suhtus nii ükskõikselt. Kuid see oli juba Sandersoni iseloomu wiga, sest tal polnud kunagi kombeks awaldada oma tõelisi tundeid. Nii õnnes kui õnnetuses oli ta alati rahulik ja tasakaalukas.

Ka seekord oli ta ainult salapäraselt naeratanud ja siis waikides edasi sammunud, nagu poleks juhtunud midagi tähtsat.

Kestis hulk aega enne kui ta ootamatult sõnas:

„Läks libedamini, kui ma oletasin. Nüüd wõin sulle ju awalt tunnistada, et kahtlesin ise terwe aja selle ettewõtte õnnestumises."

„See oli ka ainult paljas juhus, mis lükkas teemandid me teele," wastas Barton Clark. „Ma ei usu, et maailmas leidub weel teist inimest, kel oleks samapalju õnne kui sinul!"

„Õnne?“ tähendas Sanderson üleolevalt. „Üheksa kümnendikku õnnest moodustab kannatus, usu seda!“

Jälle sammusid nad vaikides edasi.

„Söetolm lämmatab minu,“ oigas viimaks Barton Clark. „Riided on märjad ja porised, jalad valutavad... Siin läheduses kuskil peaks ju asuma mõni võõrastemaja, kus saaksime korraliku vanni ja mõistliku aseme?“

Maxwell Sanderson kortsutas kulmi.

„Lähemast külast ja ta karmidest seadustest hulkurite vastu hoiatati meid ju alles,“ ütles ta. „Pean õigemaks teha ringi, nagu mees soovitas, sest rumalast peast õnnetusesse joosta, pole mõtet. Muidugi ei leia me selletõttu nii kiiresti korralikku ööbimispaika, — aga mis sellest?“

„Naljakas!“ pahandas Barton Clark. „Ennist sa ise ju ütlesid, et rahatrahviga võib end vangistusest lahti osta?“

„Jah, seda küll, aga siis polnud meil veel teemante. Kujutle, ole hea, mis juhtub siis, kui meilt läbiotsimisel leitakse kalliskivid?“

„Sul on jälle õigus, Max, nagu alati,“ ütles Barton Clark. „Ükski politseinik Ühendriikides ei usuks, et oleme selle varanduse hankinud ausal teel.“

Taas jatkasid nad vaikides teekonda.

„Saame täna veel vihma,“ lausus järsku Barton Clark ja näitas rasketele tumedatele pilvedele, mis koondusid otse nende peade kohale.

„Ei tee viga,“ arvas Sanderson ükskõikselt. „Homme jõuad sa küll pehmes sängis mõnuleda. Pole nii hull, kui kannatad veel selle öö. Mul pole vähimatki isu sattuda olukorda, kus ma teist korda oleksin sunnitud teemandid viskama kraavi.“

Juba mõne sammu järast jõudsid nad piirikiwi juure, millelt nad tuletikuwalgusel lugesid, et siit algab selle kogukonna maa-ala, kus õnnetu hulkur mõisteti üheksakümneks päewaks sunnitööle.

Soowides kohalikele wõimudele mitte silma paista, pidid nad tahes-tahtmata pöörama kõrwalteele, mis algas piirikiwi juurest.

Porisel, loikudest lainetawal ja sügawaist wankriroobastest uuristatud teel oli kõndimine palju ebamugawam kui siledal raudteetammil. Warsti kitsenes tee koguni looklewaks jalgrajaks, mis kadus põõsaste tihnikusse.

„Muidugi, ettewaatus on hea asi," porises Barton Clark, „kuid ma ei mõista, miks me just seda wiletsat karjatänawat mööda peame lonkima?"

„Rahustu, kulla sõber. Paar-kolm miili weel ja siis oleme külas. Pealegi pole see tee nii hull, kui sulle näib."

Juba warem olid kauged wälgud hetkeks walgustanud pimedat ümbrust, kuid nüüd sähwatas tuline juga otse metsa kohal ja järgmisel silmapilgul kuuldus wõimsat kõuemürinat, mis pani wärisema terwe maa.

„Ja ma lootsin, et leiame enne wihma ulualuse," hädaldas Barton Clark. „Kuid nüüd läheb mürgel kohe lahti."

„Sel aasta-ajal on äike siin sagedane külaline," wastas Sanderson filosoofilisel rahul.

„Saame mõlemad läbimärjaks! Minule ei tee see küll suuremat häda, aga sina, Max, ei tohi mingil tingimusel enam teist ööd weeta lageda taewa all. On juba niikuinii ime, et sa tunaeilse külmetuse tagajärjel ei saanud kopsupõletikku!"

„Ära minu pärast muretse — mul on raudne terwis," wastas Sanderson.

„Ka raud murdub, kui talle liig suured raskused peale laotatakse," tähendas Barton Clark murelikult. „Viimaste päevade sündmused esitasid su organismile kohutavaid nõudeid, ja mõtteta oleks veel asjatult riskida."

Maxwell Sanderson teadis, et sõber kõneleb tõtt. Seni, kui teemandid oli veel leidmata, hoidis teda püsti pöörane närvipinge, kuid nüüd tundis ta väsimust ja peavalu. Kindlasti oleks see väga hädaohtlik tervisele, kui ta jälle saaks läbimärjaks.

Uuesti kõmas kõrvulukustav pikse-mürin ja siis pääses valla maru. Nagu oleksid avanenud kõik taevaluugid, voolas vett ojadena alla, ja tugevad tuuleiilid ähvardasid maha paisata kõik, mis seisis nende teel.

Sähvatava välgu valgusel avastas Barton Clark veidi maad eemal tumeda ehitise piirjooned. Nähtavasti seisis seal mõni laut või küün. Heledal päevavalgel oleks ta näinud, et see oli üpris vilets ja lagunenud hoone, mille peremees ammu juba jätnud saatuse hooleks. Kuid nüüd pilkases pimeduses, pealegi tormi ajal, pakkus ta siiski väsinud ränduritele küllaldaselt varju.

„Meil on õnne, Max! Tule kähku!" hüüdis ta ja hakkas jooksma.

Pimestatud välgu heledast särast ja piitsutatud voolavast vihmast, tormasid nad läbi kõrge tiheda rohu küüni poole. Sisse pääseda oli kerge, sest vana, roostetanud hingedel käägsuv uks oli ainult kinni lükatud.

Pimedas komistas Sanderson pehkinud õlekubule ja suutis ainult vaevu hoida tasakaalu. Clark süütas tiku, hoolikalt varjates leeki teise käega, et tuul seda ei kustutaks.

Ringi ümber seinte rippusid puuwarnade küljes palju tolmukorraga kaetud hobuseriistad. Lampalkidelt kõlkusid alla tihedad ämblikwõrgud, kui imelikud wanikud. Ruumi kaugemast nurgast wiis redel lakka.

„See pole just hotell, millest unistasin," ütles Clark, kui kustus tikk. „Kuid siin on siiski palju mugawam, kui wäljas tuule käes. Kuula ainult, kuidas wihm rabiseb wastu katust — see on ju päris uputus!"

Sanderson oli wäsinult laskunud õlekoole.

„Kui pool tundi weel samasuguse hooga edasi sajab, pole siin parem ühti kui õues. Aga wähemalt torm ei pääse siia sisse," naeratas Sanderson. „Meeleldi süütaksin sigareti, kuid siin wedeleb liig palju kuiwi õlgi. Pisemgi säde wõib tekitada tulekahju."

„Jah, õlgedest pole siin puudust," tähendas Barton Clark. „Ülal lakas leidub kindlasti ka heinu. Neist wõime üsna hubase aseme teha, sest pole lootust, et me täna weel leiame parema öökorteri."

„Sinu kawatsus on arwatawasti teostamata," ütles Sanderson, „sest katus laseb wihma läbi ja heinte asemel on seal kindlasti ainult märga sodi."

Tuul paiskas neile lahtisest uksest wihmapiisku wastu nägu. Barton Clark taganes ruumi sisemusesse.

„Igaks juhuks waatan järele," ütles ta, pühkides krae wahele nirisenud wett.

Tikutule kumal weendus ta, et Sandersonil oli õigus. Katus oli nii kui sõelapõhi ja läbi loendamatute pisikeste ja suurte aukude woolas wett läpastanud heintele.

„Ei, sinna küll ei maksa minna," ütles Barton Clark redelit mööda alla ronides.

Sanderson oli wahepeal alumises ruumis ringi waadanud ja märganud sahwrisse wiiwat ust.

„Siin on päris tore," hüüdis ta sõbrale. „See ruum on ehitatud rottide-kindlalt, ja sellepärast pole siia tunginud ka niiskust. Jumal tänatud, siin wõib jälle wabalt suitsetada."

Sahwer oli umbes kahekša jalga pikk ja samapalju lai ning tal oli waid üks uks.

Sanderson tõmbas taskust sigaritoosi, mis moodustas terawa kontrasti tema hulguse riietusele, — muide, ainus asi, mis polnud toonis ta maskikostüümiga. Toosis oli weel kaks sigarit. Ta wõttis ühe neist sõrmede wahele ja süütas tiku.

Ent Clarki suurimaks üllatuseks ei lähendanud ta tuld sigarile, waid peatas tiku poolel teel, pinewal tähelepanul wahtides nurka.

„Noh, mis nüüd juhtus?" imestas Barton Clark, tahtmatult summutades häält.

„Waata korraks sinna," wastas Sanderson.

Barton Clark suundas pilgu näidatud sihis ja wõpatus: põrandal lebasid wiis automaat-pistolit, kõik rasked suurekaliibrilised relwad, ja kaks mahukat kasti kuulidega.

„Mis see peaks tähendama, Max" küsis ta hämmastunult, kui kustus tikk.

Sanderson tõmbas teise tiku põlema, ja nüüd nägid nad rewolwritest weidi eemal kahte tuliuut rasket sepawasarat. Wiimane awastus tegi asja weel keerulisemaks.

„Imelik, wäga imelik," pomises Sanderson omaette. „Säh, Bart, wõta tikud ja näita walgust. Pean seda omapärast arsenali weidi lähemalt silmitsema. Pistolid on päris uued. Tolmu pole neil märgata, wististi ei ole nad siin wedelenud

üle paari päewa. Aga ne.., on juba tarwitatud. Nii — Sellest wõib järeldada —"

„Mida?" küsis Clark pinewal huwil.

„— et neid wasti jälle kawatsetakse tarwitada."

„Aga milleks? Sellest wiletsast urkast pole ju midagi warastada!"

„Oled tõesti haruldaselt terawmeelne, Bart! Kuid — mujal ümbruses wõib leiduda üsna palju näppamiswäärilist. Waata korraks neid wasaraid — millised tugewad tööriistad! Arwan, et naaberlinnas täna öösel juhtub midagi, — kas mõni pangaröövimine wõi muud taolist —"

„Pangaröövimine — jah, see on üsna wõimalik. Kuule, Max, mis see tühi wihm ikka teeb! — lasesme jalga. Meisse see asi ei puutu ja rumal on sattuda teiste pärast hätta!"

„Sul on täiel määral õigus, kuid praegusel juhul ei karda ma, et asi wõiks muutuda kardetawaks, pealegi on mu uudishimu suurem kui ettewaatus. Igatahes ei lahku ma siit enne kui awastan, mis siin teoksil."

„Sa unustad wist, et kannad taskus teemante sajatuhande dollari wäärtuses?" hüüatas Clark ägedalt. „Kas tahad neid tõesti oma tühise uudishimu pärast panna kaalule?"

Kustuwa tiku tuli põletas ta sõrmi, ta wõpatus ja laskis sõestunud puu kukkuda põrandale.

„Tühiseks uudishimuks nimetad sa seda," ütles Maxwell Sanderson. „Eksid, kulla poiss. Minu meelest pole õudsemat kui teadmatus. Seista siin ja mitte aimata, mis sünnib nurga taga — see on kole!"

„Selle wiletsa walguse juures me seda tõesti ei näe," porises Barton Clark tülpinult. „Ent kindlasti pole hea, kui jätame põlenud tikud siia

põrandale lebama. Olgu need mehed kui rumalad tahes, sellest nad märkavad kohe, et keegi on avastanud nende relvade lao."

Ja ta kummardas ning hakkas põrandalt korjama söeks põlenuid tikke.

Maxwell Sanderson nööpis oma kulunud, halvasti sobiva vesti lahti ja võttis kaenla alt revolvri, mis seal rippus nahkkotis. See oli pisike moodsamat süsteemi browning. Et hädakorral relva kiiremini kätte saada, pani ta selle nüüd kuue välimisesse tasku.

„Mul pole küll aimu, mida siin tahetakse lavastada," tähendas Maxwell Sanderson väga rahulikul häälel. „Kuid mu mõistus ütleb, et tänane öö on otse ideaalne igasugusteks seadusvastasteks tehinguteks. Igatahes, olles juba kord siin, peame kannatlikult ootama asjade arengut. On enam kui kindel, et härrased, kellele kuuluvad need relvad, saabuvad autol, ja meie kuuleme aegsasti masina mürinat. Järelikult pole meil vajadust lahkuda siit kuivast nurgast enne, kui nad tulevad."

Barton Clarki see ettepanek küll ei vaimustanud, kuid sõnalausumatult alistus ta. Kuna torm endisel jõul edasi möllas, avas ta sahvri ukse ja kuulatas pinevalt, kas kuskilt ei kosta kahtlast kära. Kõnelust jatkata polnud soovitav, ja nii möödus peaaegu terve tund, ilma et nad oleksid vahetanud ainustki sõna.

Igakord, kui rong mürises üle raudteetammi, mis asus ainult mõne miili kaugusel, paralleelselt halva teega, millist mööda nad olid tulnud siia, ehmatusid nad.

„Kuule, Bart," hüüatas Sanderson järsku. „Tead, mida siin kavatsetakse: kallaletungi raudteerongile!"

„Rumalus!" pomises Clark pahuralt.

„See pole mingi rumalus, kallis pojuke! Loomulikult ei ole rünnak määratud reisijatele, waid postiwagunile. Pea igas postikotis leidub wäärtkirju suuremate rahasummadega. Wast mäletad sa —"

„Tasa", sosistas Clark hirmunult.

Maru oli hetkeks raugenud. Näis kui puhkaks tuul wiiwu, et siis jälle uuel suurendatud jõul tegewusesse astuda. Sel lühikesel rahu silmapilgul kostis selgesti läheneva mootori põrin.

„Kas kuulsid, Max? Wõi näis see mulle ainult?"

„Muidugi kuulsin: auto tuleb siiapoole! Kahjuks peame nüüd lahkuma sellest mugawast korterist ja warju otsima lakast, sest teist peidupaika siin ei ole ju."

Kui nad wäljusid sahwrist, ei kuulnud nad tuulemühinas enam auto lähenemist, kuid nägid selle asemel kaugelt paistwat helgiheitjate kuma.

Sanderson ronis esimesena redelist üles. Lakast lõi talle wastu niiskete läpastanud heinte wastik hais. Ta tõmbas tikust tuld ja waatas ringi.

„Sinna nurka ronime," ütles ta, näidates wasakule poolele. „Otse räästa alla, seal näib olewat kõige kuiwem."

„Wast ei tule auto siia," pomises Barton Clark. „Kui ta aga tõesti tuleb, siis olime küll suured lambapead, et jäime kohale!"

Ta oli pugenud Sandersoni selja taha wastikult lehkawasse heinapurusse. Maxwell surus pea wastu seina pilu ja nägi helgiheitjate wärisewat walgust jõudwat kiiresti ligemale. Äkki peatus auto ja laternate tuli pöörati wäiksele hoonele. Hele walgusejuga langes läbi katuse aukude ka Sandersoni näole, ja alateadlikult wajutas ta pea madalamale.

Siis kostis alt hääli. Helgiheitjad kustusid ja külglaternate tuhmimal kumal nägi Sanderson autost väljuvat mitu meest.

„Neid näib olevat neli või viis meest," sosistas Sanderson. „Täpselt ei tea ma ütelda. Ole ettevaatlik, Bart, liiguta end võimalikult vähem, ja Jumala pärast, ära aevasta."

„Sul on kerge käskida," ütles Barton Clark tasahilju, „kuid iialgi varem pole mul olnud nii suurt aevastamise tarvidust kui praegu."

Nüüd kuulsid nad raskeid samme laudpõrandal, kummimantlite kahinat ja sumbutatud häälte suminat. Üks meestest vandus jõledat ilma.

„Ära pirise," katkestas teda toores hääl. „Paremat ilma on raske ihaldada. See on nagu loodud meie jaoks."

„Viiekümne tuhande dollari pärast, isegi kui see jagatakse viide ossa," arvas kolmas mees, „võib rahulikult lasta end vette kasta. Poiss, kes kardab vihma, ei ole väärt —"

„Pea lõuad, muidu sajab sulle veel vihma sisse!"

Raskete taldade all müdises küüni põrand. Üks meestest süütas elektri-taskulaterna.

Sanderson püüdis, piiludes läbi lae prao, selgusele jõuda, millisesse seltskonnakihti kuulusid need mehed, kes seal nii käratrikkalt askeldasid. Kuigi ta nägi vaid nende lagipäid ja õlgu, märkas ta kohe, et siin polnud tegemist peente härradega, vaid üsna kahtlaste tüüpidega, kes arawereliscle inimesele ajasid ka päisepäeval hirmu peale.

Üks meestest, kelle toorelt ettetükkiv lõug köitis eriliselt Sandersoni tähelepanu, oli nähtavasti jõugu pealik, sest teiste pilgud rippusid aupaklikult

ta huultel, nagu oodates alati käske. Ka ta hääles tundus, kähinast hoolimata, midagi walitsejalikku.

„Noh, poisid," ütles ta, „nüüd wõtame kõigepealt julgustuseks tubli lonksu!"

Kiitew pomin oli wastuseks.

„Sina, Skeeter, anna pudel siia!" jatkas ta jõhkral toonil. „Tehke hinge alt soojaks! Aga seda pidage meeles: Peter ei saa piiskagi, ta hull inimene, jääb ju purju korgi nuusutamisestki, ja täna peame olema kained."

Kõik naersid Petri kulul, ja temagi lõpuks ühines üldise naerulaginaga.

Kuna pudel käis ühe käest teise kätte, istus pealik wanale kastile.

„Meil pole tarwis enam kaua oodata," ütles ta jalgu kõlgutades. „Poole tunni pärast läheb kohalik rong — ja siis on meil parajasti aega küllalt postirongi jaoks roopaid seada."

„Kui ta ainult ei hiline ja jaamaülem enne kaubarongi läbi ei lase," lausus äkki ärritatud hääl. „Seda juhtub tihti."

„Ma pole sinu arwamist küsinud, Cummings!" katkestas teda toorelt pealik.

Ta üleolew toon ilmutas, et Cummingsi nimelisel mehel polnud jõugu nõukogus kuigi suurt hääleõigust.

„Kuigi sa meile tõid päris wäärtuslikke teateid postikoti sisu kohta," jatkas pealik, „ei tähenda see weel, et sa nüüd oled mees, kellega arwestama peab. Sinusugune noor molu peab kannatlikult ootama seni, kuni temalt midagi küsitakse. Said aru?"

Cummings oli tõesti hulga noorem oma kaaslastest — arwatawasti alles kahekümneaastane. Ta nägu oli kõhn ja kahwatu ning ta huuled tõmble-

sid, nagu waluhoogudes. Wälimuselt ja käitumiselt wõis teda pidada päris korralikuks inimeseks. Mõni nädal tagasi oli ta, tõepoolest weel olnud aus raudteeametnik.

„Too nüüd tuletukid, Skeeter!" rääkis pealik. „Cummingsile me rewolwrit ei anna. Mis teeb laps sihukese kardetawa asjaga? Kogemata laseb maha weel iseenese!"

Endine raudteeametnik wärises terwest kehast ja neelatas kohmetanult, kui Skee— ilmus jahwrist nähtawale, wiis laetud automaatpistolit kaenlas.

„Teie — teie — ju ütlesite," kogeles ta kähisewal häälel. „Et — kellelegi... ei tehta kurja... Te lubasite ainult awada postiwaguni klaasukse ja wisata põrandale pisargaasi pommi! Aga mis teete nüüd rewolwritega?"

Jõugu pealik pahwatas naerma.

„Waat, kus mul wastsündinu! Mis kasu oleks meil sellest, kui su endised ametiwennad nutaksid? Magama peawad nad, raskesti magama!"

„Ja seda nad ka teewad, segas end Skeeter kõnelusse. „Kui sihuke wedur ikka kihutab oma kaheksakümne, üheksakümne kilomeetrilise tunnikiirusega, ja järsku puudub üks roobas, noh, pojuke, ma ütlen, siis on ainult sodi taga!"

„Mis sa seal jahwatad?" käratas pealik wihaselt. „Pole siin kellelegi waja seletusi anda. Mina juba wastutan kõige eest."

Cummings taganes taarudes. Pöörane hirm moonutas ta nägu.

„Te tahate rongi roobastest wälja lasta?" kriiskas ta meeleheites. „Kõige wägewama juures — seda ei tohi te teha!"

„Mis me tohime wõi ei tohi, on meie asi ja sinusse see ei puutu. Kuuled! Sina oled oma üles-

ande juba täitnud — meile muretsenud kõik tarwilikud andmed — ja nüüd pead sa ainult täitma käsku."

„Aga see on mõrtsukatöö — kohutaw inimeste tapmine! Mõtelge ometi reisijatele, naistele ja lastele, kes rahulikult magawad wagunites!"

See nõrk noormees, kes tõesti oli kujutlenud, et postiwaguni wõib inimestele kahju tegemata tühjaks riisuda, muutus nüüd korrapealt. Kui ta ilme ja liigutused alles weerand tundi tagasi awaldasid waid kartust ja segadust, siis nüüd ta otse sätendas hullumeelsest julgusest ja kindlusest.

Pöörates pealikule selja, hüüdis ta teistele meestele:

„Kas olete inimesed wõi kuradid? Kas tahate tõesti külma rahuga hukatusesse saata süütud inimesed, naised ja lapsed? Kas teie ei kuule juba nende õudset hädakisa? Kas teil pole halastust südames?"

Ta waikis, suutmata edasi kõnelda.

Ka teised röötlid ei lausunud sõna. Neile näis see kohutaw kuritegu, mis Cummingsil pani were tarretama soontes, päris igapäewase asjana. Weri ja oiged ei heidutanud neid, sest teiste inimeste kannatustest nad elasid. Nende amet nõudis julmust ja toorust, sellepärast oli neile ka wõõras halastus.

Cummings seisis üsna lähedal awatud uksele. Taibates, et sõnad siin olid asjatud, pööras ta järsku kannalt ringi ja sööstis pimedusesse. Ta põgenemine toimus nii kiirelt ja ootamatult, et teised hämmastusest ei jõudnud end liigutada.

Õnnetuseks komistas ta just ukse ees ja kukkus käpuli kõrgesse rohtu.

„Pea ta kinni, pealik!" karjus Skeeter. „See loer mängib kardetawat mängu — ta tahab meid ära anda!"

Kuid pealik ei wajanud seda soowitust. Weel enne, kui Skeeter lõpetas oma jutu, haaras ta rewolwri ja sihtis. Niipea kui Cummings uuesti kargas jalule, wajutas ta päästikule. Üksteise järgi kõlasid mitu pauku.

Metsiku kiljatusega langes põgeneja kõhuli maha. Ta ei liigutanud end enam. Kolm kuuli olid tunginud ta selga.

Kahekümneesimene peatükk.

Ülal lakas lebasid Maxwell Sanderson ja Barton Clark liikumatult. Äsja sündinud mõrtsukatöö toimus nii kiirelt ja ootamatult, et kumbki neist ei suutnud waesele Cummingsile, kelle südametunnistus ärkas weel wiimsel silmapilgul, appi rutata. Oleks olnud ka lausa meeletus söösta alla, sest ainult ühel neist oli rewolwer, ja mehed küünis olid kõik hästi relwastatud. Pealegi olid nad elukutselised mõrtsukad, kelle silmis inimelul polnud mingit wäärtust.

Kui alt kostsid paugud ning Cummingsi surmaeelne kiljatus, oli Clark wapustatult istukile karanud. Ta suust tungiwa wihase protestikarjatuse õnneks summutas wihma üksluine pladin. Röövlid parajasti ka kõnelesid ägedalt läbisegi ja sellepärast ei kuulnud nad midagi.

Sanderson surus hoiatawalt sõbra käsiwart ja lähendas siis suu tema kõrwale.

„Jumala pärast!“ sosistas ta ärritatult. „Ole wait. Aidata me niikuinii enam ei saa.“

Alt kõlasid waljud hääled. Röövlid kiitsid oma pealiku laskmisoskust ja kindlat kätt.

„Olen seda alati rääkinud,“ wõidurõõmutses Skeeter,“ et Brockist paremat laskurit ei leidu terwel maal. Cummingsile, ahwinärule, jutustasin ka sellest, kuid tema, mait, omas rumaluses ei uskunud minu sõnu!“

Pealik irwitas üleolewalt. Ta pilgus helkis põrgulikku kurjust.

„See loll arwas, et Edi Brocki on kerge petta! Sisse kukkus, kaabakas!“

„Niisugune memmepoeg kipub ka täismeeste seltsi,“ mõnitas Skeeter. „Noh, nüüd ta leidis ka õige otsa. Kuid meil pole waja kurwastada, on palju kasulikum igaühele, kui saak jagatakse wiie osa asemel ainult nelja jakku.“

Üht rööwlitest waldas äkki kartus.

„Kuulge, teie,“ ütles ta ehmunult. „Mis juhtub, kui keegi wõõras kuulis pauke ja nüüd ruttab siia!“

„Wihm on ka sinu pea pehmeks teinud,“ irwitas Brock tigedalt.“ Sihukese wihmawalingu ajal ei kuule pauku kolme sammu kaugusele. Wõi arwad sa, et ma kergemeelselt panen kaalule ettewõtte, mis meile wähemalt wiiskümmend tuhat dollarit puhaskasu annab?“

Häbistatult langetas teine pea.

„Aga nüüd on aeg tööle minna,“ jatkas ta asjalikult.“ Seletada mul enam miskit ei ole — te ju teate, mis teha tuleb. Pidage meeles, et kõik käigu kähku — mingit wiiwitamist! Ellujäänud ei tohi ärgata! Ja ärge te tühistele asjadele aega raisake — postikott rahadega tasub ausalt me waewa!“

Siis käskis ta Skeeteri, kes nähtawasti oli ta paremaks käeks, weel kord pudeli lasta ringi käia. Kuna teised endale wiinast julgust hankisid, nuusutas Brock ise suurimal mõnutundel walget pulbrit, mille ta oli pisikesest karbist walanud oma peopeale. Ta oli nimelt „lumelind“, — nii kutsutakse kurjategijate seas kokainiste, — kes enne iga

otsustavat lahingut wajas seda häwitavat mürki, „et hoida pea selge", nagu ta ise wäljendas.

Läbi wihma rabina kajas äkki kauge weduriwile. See tuli arwatawasti lähenewalt kohalikult rongilt.

„Edasi", käskis Brock lühidalt.

Taskulatern kustus ja küünile laskus pilkane pimedus. Warsti waikis ka eemalduwate sammude müdin.

Barton Clark seisis ühe hüppega jalul ja ahmis hingeldades õhku.

„Need pole enam inimesed!" hüüdis ta. „Waid lausa saatanad!"

„Ja koguni rumalad saatanad!" wastas Maxwell Sanderson." Hudsest weresaunast, mille nad kawatsewad korraldada, ei saa nad wähematki kasu. Postiwagun asetseb tawalikult ikka otse weduri taga — ja puruneb järelikult esimesena. Isegi juhul, kui wedurijuhil õnnestub weel wiimasel silmapilul anda wastuauru, sulguwad uksed õhurõhumise surwel nii kõwasti, et neli meest mingil tingimisel ei suuda neid awada. Aga oletades, et nad siiski püsiwa waewa järgi pääsewad wagunisse, kulub neil tunde, enne kui nad sealt segi paisatud saadetiste wirnast leiawad otsitawa postikoti. Kuid on enamwähem kindel, et paari tunni pärast on kõik langenud tuleroaks."

Barton Clarki waimusilma ette kerkisid rongiõnnetuse jubedad pildid, rusude alla maetud laibad ja surijate piinast moonutatud näod.

„Jumala pärast, Max!" hüüdis ta ägeduses, „meie ei tohi ometi süütuid reisijaid, naisi ja lapsi lasta hukkuda! Liiguta oma peaaju, — peab ometi leiduma minai abinõu selle kohutawa kuriteo takistamiseks!"

„Loomulikult ei lase meie seda sündida — see on ju päewaselge," lausus Maxwell Sanderson rahulikult. „Ma peaaegu usun, et saatus ise on meid walinud oma tööriistadeks, sest oleme praegusel silmapilgul ainsad inimesed maamunal, kelle wõimuses seisab sadandete inimeste elu päästmine. See asi pole muidugi wäga lihtne, eni igatahes teeme kõik, mis suudame."

„Kõige rumalam on," ütles nüüd Barton Clark juba weidi rahulikumal toonil, „et meil on kahe mehe peale ainult üks rewolwer. Aga ükskõik! Kui kaalul on inimeste elud, siis ei tohi kõhelda!"

„Waata, see mulle juba meeldib," sõnas Sanderson. „Kui wiimne häda käes — siis unustad sinagi oma ettewaatlikkuse. Aga tule nüüd kärmesti, meil pole minutitki kaotada. Kas ei kostnud juba jälle weduriwile?"

Clark, kes sõbra kannul jooksis küünist wälja, komistas Cummingsi laibale ja seisatas tahtmatult. Ta tõmbas tikust tuld, ja kaitstes seda peoga tuule eest, põlwitas maha.

„See waene hing on juba kange. Lootsin küll, et jaame teda weel aidata. Ta tegi ju kõik, et takistada julma kuritegu —"

„Jäta matusekõne pidamine teiseks korraks!" hüüdis Sanderson edasi tormates.

Kohalik rong, mis siit möödus ainult mõni minut enne postirongi, ilmus käänaku tagant nähtawale. Weduri wõimas latern heitis heleda walgusejoa ümbritsewale wõsastikule ja pimestas hetkeks jooksjate silmi.

Sanderson ja Clark silmasid teeweeres rööwlite autot ja ruttasid selle juure.

„Kas meie ei awaks bensiinitangi korgi ja laseksime ta tühjaks jooksta, Max? Siis ei pääse nad pärast põgenema?"

Sanderson üllatus, sest sama mõte oli wälgukiirusel läbinud ka tema pea. Aga siiski lausus ta:

„Meie pole politseinikud, Bart! Kas need kaabakad pääsewad põgenema wõi mitte, see ei puutu meisse. Meie ülesandeks on ainuükski takistada kawatsetud rongiõnnetuse teostamist."

„Sul on wist õigus," nõustus Barton Clark, kuid lisas hiljem kaheldes: „Aga kas siiski poleks parem, kui need neli alatud röövlit —"

Ent ta ei lõpetanud lauset, kuna järsku tal tuli meelde, et oli samasugune seaduserikkuja kui nemadki.

Tee ja raudteetammi wahel oli umbes saja meetri laiune tihe metsariba. Nähtawasti tundsid bandiidid ümbrust hästi ja leidsid pimedas kohe jalgraja, mis wiis raudteeni, kuid Sandersonil ja Clarkil tuli tungida otse läbi padriku. Kuiwanud oksad raksusid ja pragisesid nende sammude all, ja waiksel ööl oleks nende edasiliikumist kuuldud kaugele. Kuid wihma sabin, tuule ulgumine ja aegajalt kostuw raske kõuemürin summutasid kõik teised hääled.

Märjad oksad lõid neile laksudes wastu nägu, roikad kiskusid lõhki nende riided, kuid peatamata tormasid nad edasi.

Weel hulk maad oli neil minna, kui rong nende kohalt mööda wuhises, ähkides ja sädemeid pildudes. Siis kaugenes rataste ragin.

„Oleksime talitanud mõistlikumalt," ütles Barton Clark, „kui oleksime läinud mööda teed. Siit kaudu ei jõua me millalgi kohale."

„Ära hädalda — näe seal ongi jalgrada," sosistas Sanderson. „Olin veendunud, et siin kuskil ikka leidub kitsas teeke. Aga nüüd tasa, mu poeg, muidu kuulevad nad meie lähenemist."

Warsti jõusid nad metsaweerele ja nägid endi ees mustenewat raudteetammi. Laterna nõrk kuma tantsiskles märgadel roobastel. Nad kuulsid wasara kõledaid lööke — nähtawasti olid röövlid juba ametis kangutamas roopaid.

Kare hääl hüüdis:

„Mis te wahite seal? Tulge appi! Kruwid on kõwasti kinni!"

Sanderson tõmbas taskust rewolwri ja lükkas kaitse eest.

„Loodetawasti ajab ehmatus nad põgenema," sosistas ta. „Meie peame tegema nii suurt kisa, nagu oleks rood sõdureid lähenemas. Heida pikali maha, sest on üsna wõimalik, et härrad awawad ka meile tule. Mina loomulikult ei sihi otsekohe kellegisse, kuid neilt me sellist tähelepanu ei tohi oodata."

Clark laskus puie warju põlwili.

„Noh, nüüd wõib lahing alata," sosistas ta.

Brock hoidis laternat kõrgel ja walgusekumas paistsid selgesti kõik neli meest, kellest kaks pikkade kangidega püüdsid lahti murda roopaid, kuna Skeeter tagus wasaraga ühendawatele neetidele.

Sandersonil oleks kerge olnud mõnd röövlitest surmawalt haawata, sest tal oli aega rahulikuks sihtimiseks. Ent tal polnud küllalt julmust inimeste tapmiseks, kes ei aimanud hädaohtu.

Kui hetkeks rauges piksemürin, kasutas Sanderson seda lühikest waikust ja karjus terwest jõust:

„Piirake nad sisse! Kähku! Me peame nad wangistama!"

Kiirelt kõlasid neli pauku üksteise järele. Kuna Sanderson laskis jooksult, tekkis mulje, nagu oleks neli meest korraga tulistanud.

Ootamatu rünnak saavutas soovitud mõju: röövlid kaotasid ehmatusest pea. Brock üksi suutis weel kainelt mõtelda, ja ta esimeseks liigutuseks oli kustutada elektrilamp. Nüüd nägi waenlased ainult pimedas jookslewaid warje.

„Surnult wõi elusalt — aga me peame nad kätte saama!" karjus Sanderson. „Edasi, poisid! Ärge laske neid põgeneda!"

„Kuulen, härra inspektor!" wastas Clark nii waljusti kui jaksas. „Jack — minge teie kolmekesti üle tammi — neid wõllaroogasid ei ole ju rohkem kui neli!"

Bartoni kisa weenis röövleid täiesti waenlaste ülewõimus, pealegi kui Sanderson jälle uue kuulide-magasi oli pistnud rewolwrisse ja nüüd uuesti algas tulistamist.

Brock ja ta kaaslased mõtlesid, et keegi oli neid ära annud, teatades nende kawatsusest politseile. Wandudes käskis pealik mehi põgeneda, kes ka kohe kuulasid käsku. Ent esimese kabuhirmu tuhina möödudes haarasid nad pistolid ja awasid waenlastele tule, ise kiiresti taganedes.

Wälkkiirete liigutustega liikkas Sanderson rewolwrisse ikka uusi kuule, ja nagu hullumeelne edasi-tagasi joostes, paugutas ta sihtimata. Ka Barton Clark ei püsinud hetkegi paigal, terwe aja kisades täiest kõrist.

Järsku aga heitis ta rohule pikali, sest waenlase kuul oli paari sentimeetri kauguselt wuhisenud ta peast mööda.

„Ole ettewaatlik, Max!" hoiatas ta oma sõpra. „Oled kaabakatele heaks märklauaks."

Ent ta hoiatus jäi kahjuks hiljaks, mida tõendas summutatud walukarje Sandersoni suust. Ehmunuit kargas Barton Clark püsti ja ruttas juure, kes taarudes langes ta käte wahele.

„Säh — wõta!" oigas ta Clarkile pihku surudes rewolwri.

„Helde taewas! Kas oled raskesti haawatud?"

„Ära minu pärast muretse — sain ainult wäikse kriimustuse. Pead neid weel natuke hirmutama! Ära kõhkle — lase!"

Kuigi Barton ei uskunud, et Sandersoni haaw oli kerge, täitis ta ometi wiiwitamata käsu, jatkates laskmist.

Brock oli wahepeal oma jõugu liikmed, kes ehmatuses olid laiali jooksnud, jälle kogunud ja käskis neid nüüd ükshaaval hiilida auto juure.

„Olge aga ettewaatlikud," manitses ta kaaslasi. „Wõib olla need põrgulised nuhkisid ehk meie masina üles ja waritsewad nüüd seal."

Kõik neli meest jooksid raudteetammist alla, sööstsid metsa ja hiilisid siis wargsi, üksteisest wõimalikult kaugele hoidudes, auto poole.

Marwell Sanderson toetus seljaga wastu puud, hingeldades ja wahel tasa oiates. Ta surus käe wastu rindu.

„Haaw on tõesti kerge," rahustas ta nõrgal häälel Barton Clarki kui see astus ta juure. „Arwatawasti põrkas kuul rinnakorwi wastu... Mul on külm ja tunnen imelikku wärinat kehas. Aga arwatawasti möödub see kohe. Kas sa ei aitaks mind tsipake?"

Barton süütas tiku ja walgustas oma sõbra nägu. Kohe taipas ta, et Sandersoniga oli asi halb.

„Kust tabas sind kuul, Max?" küsis ta murelikult.

„Siit — natuke allpool õlga. Aga ära karda, see pole kardetaw. Nõrkushoog möödub warsti. Kas sa ei seoks midagi haawa ümber, et werejooksu seisma panna?"

See oli muidugi pimedas wäga raske toiming, eriti weel selletõttu, et Barton Clarki sõrmed erutusest ja pingutusest wärisesid kui haawalehed."

Torm waibus äkki, nagu oleks ta jõud lõppenud otsa. Wihmawaling muutus tasaseks sahinaks ja tumedate pilwede wahele tekkisid heledamad laigud.

Teiselt poolt metsatukka kostis mootori mürinat. Rööwlid, weendunud, et auto läheduses ei waritsenud waenlasi, istusid masinasse ja kihutasid minema, nii kiiresti, kui lubas äärmiselt wilets tee.

„Oleks meil ometi auto!" hüüatas Barton Clark nukralt. „Kuidas saan su nüüd toimetada warju alla?"

Kaugelt lähenes tume mürin, siis kõlas läbitungiw wile. Käänaku tagant langes hele walgusjuga niiskelt läikiwatele roobastele. Maa wärises pöörasel kiirusel kihutawa rongi all. Hiiglaslik wedur tormas neist mööda, kiskudes end järgi pikka wagunite rida. Wedurijuht, kes masinaruumist wälja waatas, ei aimanud, et wähe oleks puudunud ja see sõit oleks jäänud ta wiimseks.

Barton Clark nägi postiwagunis ametnikke korraldamas saadetisi, mis olid määratud järgmisele jaamale. Pimedates magamiswagunites aga lebasid reisijad, rataste üksluisest raginast suigutatud sügawasse unne. Nad ei saa iialgi teada, et waewu pääsesid hirmsast katastroofist, mis oleks nõudnud nende elu.

Sanderson jälgis pilguga seni pikka wagunite keed, kuni käänaku taha kadusid punased lõpptuled.

Ta waluliselt kokku surutud huuled awanesid õnnelikuks naeratuseks.

„Kõik need inimesed on päästetud," ütles ta rahulikult. „Me ülesanne on sooritatud! Nüüd tulgu, mis tuleb! Olen ennegi tasunud teiste arweid!"

Kahekümneteine peatükk.

Kuigi sõber teda tublisti toetas, pidi Maxwell Sanderson siiski pingutama terwest jõust, et saawutada porist teed, millel kõndimine muutus weel raskemaks.

Clark murdis asjata pead, mis nüüd ette wõtta, kuid ta ei leidnud mingit pääseteed. Maxwell Sanderson komistas ja waarus igal sammul, ta waewu püsis üldse weel jalul. Kuhu pidid nad minema? kust leidma warjupaiga?

„Max!" ütles ta hingeldades, sest sõbra käed lasusid raskelt ta õlgadel. „Meie oleme mõlemad küll sääraseid tobedad, kelle sarnaseid ei leidu terwel maal! Kui me nüüd satume politseinike küüsi, mis me siis ütleme? Ainus wõimalus on — kõnelda tõtt."

Hoolimata walutawast haawast ja pöörasest nõrkusest, oli Sandersoni pea küllalt weel selge, et märgata silmapilkselt selle ettepaneku kardetawat wiga.

„Ei, mu poeg," ütles ta tasa. „Seda meie ei tohi! Tõde tunduks sageli suurima walena. Mõtle Cummingsi surmakehale. Ametiwõimud kahtlustaksid meid tingimata tema tapmises."

„Sul on õigus — sellele ma ei mõtelnud," oigas Barton Clark. „Issand taewas — selle õnnetu unustasin ma täiesti."

„Ka mul tuli ta alles praegu meelde. Puhkame weidi. Las' ma mõtlen."

Ta hääl rauges sosinaks ja raskelt laskus ta sõbra toetawale käsiwarrele.

„Midagi peab surnuga ette wõtma. Peame ta wiima metsa tihnikusse," ütles Barton Clark.

Sanderson oli wahepeal natuke toibunud ja jõudis nüüd jälle rääkida.

„Muidugi — sinna ei wõi ta jääda. Niipea ei tohi teda üldse leida, sest siis langeksime kohe kahtluse alla."

„Mõistan, mis sa soowid!" Barton Clark raputas end wastikusest.

„Heaküll, lähen sinna ja sean asjad joonde. Aga enne pean su wiima ulualla."

Siis mõtiskles ta wiiwu.

„Inimesed küsiwad sinult tingimata, kes sind haawas. Kõige mõistlikum on wist, et seletame neile järgmist: kohtasime maanteel hulkurit, kellega rändasime koos edasi. Ta märkas, et meil oli raha kaasas ning tahtis seda öösel warastada. Kuid meie ärkasime ning takistasime teda. Wihahoos haaras ta rewolwri ja laskis. See kõlab kaunis ustawana, on ju?"

Kuid Sanderson ei wastanud. Ta wõpatas järsku, taarus ja wajus siis kössi. Suure waewaga suutis Clark teda kinni hoida. Pikkamisi asetas ta siis minestusesse langenud sõbra murule pikali.

Meeleheitliku abituse tunne waldas Barton Clarki. Mis siis, kui Maxwell Sanderson on nii raskesti haawatud, et ainult kiire arstiabi wõib ta päästa? Ja läheduses polnud elamut — ainustki tuld ei paistnud kuskilt. Kui palju maad oli linnani? Tal polnud aimugi. See oli ka lõpuks ükskõik, sest ainult paari kilomeetri kaugusele jõuaks ta

tassida meelemärkuseta sõbra, kes kaalus wähemalt sada seitsekümmend naela.

Järsku kajas läbi öise waikuse koera ulgumine. Barton Clark kuulatas pinewal tähelepanul: tõepoolest, koer haukus üsna ligidal. Noormehe rinnas tärkas lootuse säde.

Kus leidub koeri, mõtles ta endamisi, seal peab ka asuma inimesi. Wast leian ma maja, kuhu wõin wiia waese Mari!

Ja ta ruttas nii kärmesti kui lubas ta raske kandam, teed mööda edasi. Weidi aja pärast silmas ta mitte kaugel teest neljakandilist kahekordset talumaja, mille aknad olid pimedad.

Waenulikult urisedes tuli koer talle lagunenud lattaia juures wastu. Clark tõrjus koera maast haaratud malakaga tagasi ja ronis aia wahelt õuele. Koer ei julgenud teda puudutada, kuid haukus seda waljemalt.

Aken teisel korral kisti lahti, nähtawale ilmus mehe pea ja wihane hääl küsis:

„Kes seal kuradi pihta kolistab?"

„Õnnetus on juhtunud," hüüdis Clark. „Üks mees sai haawata. Otsin talle abi. Wajan arsti."

„Mina pole arst," kostis tige wastus." Pealegi pole linn kaugel — sinna on waewalt kaks miili maad."

„Siis lubage wähemalt tarwitada oma telefoni," ütles Clark jonnakalt, solwatud mehe toorusest.

„Mul pole telefoni!"

„Aga kuulge ometi — mul on kaasas raskesti haawatu. Teie abita on mul wõimatu teda linna wiia." Ja lisas siis, äkilisele mõttesähwatusele järgides: „Muidugi tasun ma ausasti teie waewa."

Nüüd kostis wastuseks segast pominat. Nähtawasti taluperemees oli pööranud oma naise poole, küsides temalt nõu. Nagu Clark lootnud, mõjus tasu

pakkumine. Ent siiski kestis igawiku, enne kui mees uuesti astus akna taha.

„Ma tulen alla ja lasen teid sisse," ütles ta pahural häälel.

Tikuwalgus sähwatas pimedas, lamp süüdati põlema. Jälle kestis hulka aega, enne kui mees pani enda riidesse ja wõttis lambi. Hetkeks wajus maja jälle pimedusesse ning siis wiimaks ilmus walguse kuma eesukse akna kohale.

Ettewaatlikult pilutati uks, kuid Clark, kes seda silmapilku trepil oli oodanud, lükkas ukse pärani ja komberdas oma ränga koormaga üle läwe. Enam ei suutnud ta hoida sõbra rasket keha, sest ta jõud oli raugemas. Kuna ta ruumis ei silmanud sängi, asetas ta minestanu paljale põrandale.

Paljajalu, wanas närustes ööjärgis ja kortsunud laiades pükstes, milledel tolknesid rebenenud trakssid, seisis talunik keset ruumi, hoides kõrgel lambi. Ta oli paks laiaõlgne mees, kelle lõug polnud wist paar nädalat enam näinud habemenuga.

Warsti liipas ka ta naine lohisewates tuhwlites trepist alla, wana kõhetu naine, kelle räpasest pleekinud hommikukleidist õhkus kõrbenud raswa haisu. Ta kitsad, kõwasti kokkusurutud huuled awaldasid ihnsust ja tigedust.

„Tulehark!" mõtles Barton Clark.

„Miks sa lasksid säärased hulgused sisse?" karjus ta kõledal häälel. „Kas sa ei näe, et nad on wõsawennad, kelle koht pole ausas majas? Pealegi weel südaöö tunnil!"

Peremees oli nähtawasti harjunud naise sõna kuulama.

„Hea küll, kullake, — kui sa tahad, wiskan nad kohe wälja."

Clark, kes parajasti kummardus Sandersoni kohale, pinevalt kuulatades kas ta weel hingab, protestis metsikult.

„Waadake ometi ise," karjus ta wihaselt. „Kas tahate tõesti surija heita ukse taha? Peate mu sõbrale seni andma ulualust, kuni toon siia arsti!"

„Pole juttugi! Wiska need kaabakad wälja, Sneed. Neil santidel pole ju sentigi raha!"

Clark taipas kohe, et selle rahaahne naise inimlikule kaastundele oli asjata loota, sellepärast ta wõttis tarwitusele teise tooni.

„Teil on õigus, armas inimene," ütles ta. „Wälimuse järgi otsustades oleme päris pätid. Kuid me pole tawalikud hulkurid, kes hädasunnil longiwad mööda maanteed. Ei, oleme oma lõbu pärast teel, õigemini sõpradega sõlmitud kihlweo tõttu. Wõin teile rikkalikult tasuda kõik tüli ja waewa. Sähke — palun!"

Ta oli haaranud taskust puntra pangatähti ja ulatas selle nüüd naisele. Ammuli sui silmitses teda südametu paar. Naise silmis süttis himur tuli.

„Wiiekümnest dollarist piisab wist alguseks," jatkas Barton Clark. „Hiljem annan teile weel rohkem, sest ma tahan teile korralikult tasuda kulud, mis tekitab teile mu haige sõbra siinolek."

Proua Sneed haaras ahnelt oma kulliküünte taoliste pruunide konksus sõrmedega raha, mille talle sirutas Barton Clark. Igat üksikut rahatähte silmitses ta tähelepanelikult. Kuna senini ta kätte olid sattunud ainult määrdinud ja kortsunud paberrahad, waatles ta umbusklikult neid tuliuusi siledaid ja läikiwaid pangatähti. Alles kui ta igat üksikut oli hoidnud wastu lambiwalgust ja weendunud, et weemärgid olid õigel kohal, jäi ta rahule.

„Nad wõiwad siin peatuda, Sneed," ütles ta. Wähemalt nii kaua kui tuleb arst."

Siis pöörates Clarki poole küsis ta kumuwal häälel:

„Mis tal wiga on? Kes teda haawas?"

Paari ebasõbralik käitumine sundis Clarki ettewaatusele, ja sellepärast pidas ta paremaks loobuda igasugusest seletuse andmisest.

„Kahjuks pole mul nüüd aega jutlemiseks," wastas ta ärritatult. „Kõigepealt tuleb kutsuda arst. Telefoni teil majas ei ole?"

„Ei — selle riistapuu jaoks pole meil raha. Aga lähemas talus, umbes poole miili kaugusel siit, on telefon. Kui te lähete teed mööda edasi, näete warsti paremat kätt seda maja," wastas peremees.

„Aga majarahwast pole täna kodus," seletas perenaine. „Sellepärast ei pääse te sisse. Ega teist teed ei ole — peate ikka otsekohe linna minema."

Heaküll," ütles Barton Clark. „Aga minu sõber ei wõi ometi niikaua siin põrandal lebada! Teil kindlasti ometi leidub mõni tühi säng?"

Kuigi peremees ei lausunud sõna, jatkas Clark lihtsalt.

„Andke lamp oma naise kätte ja aidake mind!"

Majas oli ainult kaks magamistuba: ühes asus abielupaari woodi ja teises magas poeg. Kui mehed hakkasid Sandersoni trepist üles tassima, ruttas naine kärmesti ees, et wabastada tema jaoks poja aset. Poiss, pikakaswuga seitsmeteist-aastane jõnglane, protestis kirudes, kuid oli lõpuks siiski sunnitud soojast sängist wälja ronima.

Clark ja Sneed asetasid nüüd minestanud Sandersoni õlgkotile. Kui perenaine nägi, et haawatu keha järsku raputas wärin ja ta käed ning jalad kramplikult tõmblesid, karjatas ta ja kukkus sajatama, et ta majja oli inimene toodud surema.

Barton Clark, pööramata tähelepanu naise halisemisele, käskis haawatu jätta rahule.

Siis jooksis ta kärmesti trepist alla ja tormas linna poole wiiwale maanteele.

Rumal, et ta ei suutnud arsti telefoni teel kohale kutsuda! Siis oleks Sanderson palju kiiremini saanud abi ja — tema oleks wõinud waheaega, enne arsti tulekut, kasutada Cummingsi laiba kõrwaldamiseks.

Tee oli äärmiselt wilets. Pikkamisi jõudis ta edasi. Ühtelugu jäid ta kingad wintskesse porisse kinni ja iga samm tähendas määratut jõupingutust. Kui ta silmas teeweeres järgmist talumaja, mis wälimuselt jättis palju parema mulje kui Sneed'ide koristamatu elamu, seisatas ta.

Wast on pererahwas siin ometi kodus, mõtles ta, wäsimusest hingeldades. Ehk ekslis proua Sneed wõi tahtis ta teda meelega sellest majast eemale hoida. Tollest nõiast wõis kõike uskuda! Aga isegi, kui maja oleks tühi, ei teeks see ju kurja, kui ta kasutaks telefoni?

Ta käänas teelt kõrwale, sammus kiiresti trepini ja hakkas siis mõlema rusikaga taguma uksele. Keegi ei wastanud. Ta wajutas lingi alla, raputas — uks oli lukus.

„Ja kuigi mind sellepärast süüdistataks'e sissemurdmises," pomises ta, „tungin ma siiski majja"

Ta astus lähema akna juure, surus õla wastu ruutu ja wajutas selle sisse. Klaas kliris ja killunes — aga nüüd oli tal wõimalik käe pista läbi tekkinud awause ja eest lükata aknariiwi. Ühe hüppega oli ta toas.

Ta süütas tiku ja waatas ringi. Selles ruumis ei olnud telefoni. Ta käis kõik toad läbi, alles esikus märkas ta wanamoodset seinaaparaati, mida'seid ikka weel leidub maal.

Wäikelinnades heidetakse wara magama. Kas keskjaamas ongi weel kedagi? mõtles Barton Clark, kui kõlistas pikalt ja waljult.

Aga wastus saabus nii kiiresti, et isegi kannatamatu Clark üllatus.

„Siin on juhtunud õnnetus, armas preili," ütles ta ametnikule. „Tahaksin saada arsti. Kes on teie linnas kõige parem tohter?"

„Meil on waid üks arst!" wastas naisehääl. „Doktor Redfield. Kas ühendan teid temaga?"

„Jah, palun."

Paar minutit hiljem kuulis ta arsti wõtwat kuuldetoru.

„Siin doktor Redfield. Mis on lahti?"

Arsti unisest ja kurjast häälest wõis järeldada, et ta on hirmus wihane öise segamise pärast, ja ei andesta seda ital, kui teda tühise põhjuse pärast tülitatakse.

„Keegi maantee hulkur haawas raskesti mu sõpra. Ta on meelemärkuseta. Kuul on nähtawasti tunginud sügawale. Wiisin ta Sneedi talusse. Millal jõuaksite sinna, härra doktor?"

„Kahekümne minuti pärast olen kohal. Sneedi talu, ütlesite? Jah, tean, kus ta asub!"

Clark oli rõõmus, et arst ei esitanud pikemaid küsimusi ja tal ei tarwitsenud juhtunu kohta anda seletusi.

Ta oli juba majast wäljumas, kui ta järsku taipas, et oleks hädaohtlik siin ümbruses endale joetada waenlasi. Sellepärast tõmbas ta taskuraamatust lehe ja kirjutas tikkude wilkuwal walgusel pererahwale wabanduskirja, millele lisas wiis dollarit purustatud aknaklaasi eest.

Siis ruttas ta jälle tuldud teed tagasi, möödus Sneedi talust ja lähenes pool-joostes mahajäetud küünile.

Kuigi see asi oli pööraselt wastik — tuli seda ometi toimetada, sest wastasel korral wõidi ju teda ja Sandersoni süüdistada mõrtsukatöös. Salajas siiski lootis ta, et röövlite jõuk oli Cummingsi laiba oma autos kaasa wiinud.

Kuid ta pettus. Surnukeha asus weel samas paigas, kus ta oli lebanud tema lahkudes.

Kuna Clarkil polnud taskulaternat, hakkas ta pimedas otsima kaewu. Wiimaks awastas ta selle küüni taga madalas wõsastikus. Kaewurakmete ümber olid põimunud wäätkaswud ja äärtele kaswanud rohi. Pea üliinimlikku jõupingutust nõudis Clarkilt sammeldanud kaane lahtikangutamine ja eest lükkamine.

Lõõtsutades wäsimusest jooksis ta surnu juure tagasi, kahmas ta kaenlasse ja wiis kaewule. Sulpsatades kadus laip wette.

Hetke seisis Barton Clark liikumatult paigal kohkunud pilgul wahtides alla tumedasse sügawusesse. Kuid siis toibus ta jälle, õigemini sundis end wabanema painawast tardumusest, ja lükkas pooleldi mädanenud kaane endisele kohale tagasi.

Juba paistsid Sneedi maja tuled, kui Barton Clark järsku wõpatus ja ehmatusest peatus keset teed. Talle meenus äkki, et ta oli teinud hirmsa, parandamata wea.

„Teemandid" oigas ta, surudes rusikatega meelekohti. „Taewane isa! — teemandid unustasin ma Mari tasku! Kui arst nad leiab enne kui jõuan kohale, on otsas kõik! Milline eesel ma olin!"

Kahekümnekolmas peatükk.

Nagu hullumeelne jööstis Barton Clark nüüd maja poole, lootes siiski weel õigeks ajaks pärale jõuda.

Kuidas wõis ta ometi unustada nii tähtsa asja? See oli kohutaw hooletus, mis wiis nad mõlemad hukatusesse. Maxwell Sanderson, kes kõige kriitilisemal hetkel ei kaotanud külmawerd ega otsustuswõimet, poleks iialgi teinud sääraſt suurt wiga!

Olgu kohalik politsei kui kohtlane tahes, naeruwäärne oleks olnud uskuda, et kahte närust hulkurit poleks kahtlustatud nende teemantide warguses wõi koguni röövimises. „Kust te saite need kalliskiwid?" küsitakse temalt tingimata. Ja mis ta wastab? Leida seletust, mis enam-wähem usutawana näiks, oli päris wõimatu. Barton Clark oli weendunud, et isegi Maxwell Sanderson, kes ometi erines kõigist teistest inimestest oma haruldase leidlikkusega, poleks praegusel korral suutnud püünisest wälja rabeleda.

Pool tundi oli möödunud kõnelusest arstiga. Wähemalt kümme minutit kulub enne, kui ta jõuab Sneedi tallu — tõesti hulluks wõis minna meeleheitest!

Juba kaugelt paistsid maja ees seiswa auto tuled. Arst oli saabunud. Parajasti sel hetkel, kui Barton Clark astus trepile, kuulis ta kuskil lähedal ukse kääksumist. Wististi käis keegi tallis, sest minut hiljem kostis hobuse kapjade plaginat. Siis paistis maanteelt kiiresti eemalduwa ratsaniku tume kogu.

Kes see oli? Doktor Redfield wististi alles talitas toas, järelikult tema see ei olnud. Aga

mispärast kihutas taluperemees nii hilisel öö tunnil linna?

Wastust oli kerge aimata, ent Barton Clark oma suures ärrituses otsis peremehe sõidule kõige kummalisemaid seletusi. Wast pööras arst politsei poole ainult sellepärast, et tahtis kiiresti selgitada haawamise lugu. Wõi — külmajudinad wurasid Clarki selga pidi alla — oli Sanderson juba surnud ja käskjalg saadeti surnuwankrit tooma. Ebausklik naine ju ei tahtnud haawatutki pidada oma majas, weel wähem koolnut.

Barton Clarki esimeseks mõtteks oli: kohe tormata majja. Ent siis ta sundis end rahule, awas tasahilju ukse ja astus kikiwarbul tuppa. Igal juhul oli parem enne tutwuda olukorraga, kui ettewalmistamatult ilmuda tegewuswäljale.

Kaminasimsil seisew suitsust tahmunud klaasiga lamp walgustas hämaralt suurt ruumi. Teiselt korralt kuuldus perenaise kiunuwat häält. Barton Clark teritas kõrwu.

„Mina nõuan aga, et ta wiibimata wiidaks majast wälja," kriiskas naine waljusti.

„Ma juba seletasin teile, proua Sneed, et haawatu tingimata peab kaheks-kolmeks päewaks jääma siia. Siis on ta niiwõrd paranenud, et haiglasse toimetamine ei tekita enam hädaohtu. Praegu teda liigutada — tähendaks mõrtsukatööd!"

„Tea, kel säärasest hulgusest ka kahju on!" sisises naine wihaselt. „Aga kus peab siis minu poeg magama? Kas annate talle uue woodi?"

„Kui teie pojal ei kõlba lakas heintel magada, siis wõib ta ju paariks päewaks kolida naabrite juure! Põetajale, kes warsti saabub, tooge tuppa sületäis heinu, tema lepib wähesega. Midagi pole parata, proua Sneed, ärge asjatult waielge. Hai-

get meest ei tohi siit enne liigutada, kui olen annud selleks käsu," lõpetas arst rahulikult, aga kindlalt.

„Tore! Ja kes maksab arve? Kas loodate, et ma võõrastele inimestele ilma rahata annan korterit ja sööki? Noormees, kes haavatu siia tõi, ei näita enam oma nägu! Uskuge, härra doktor, tema ei tule tagasi! On ju võimalik, et ta ise koguni haavaski seda meest!"

„Kõik on võimalik," vomises arst. „Muide, raha pärast ärge muretsege. Äärmisel korral tasun ise kõik kulud. Aga nüüd tulge alla. Tahan tingimata veidike suitsetada."

Clark hingas kergendatult. Asjad olid lahenenud paremini, kui ta julges loota. Max elas veel, ta terwenemine oli ainult ajaküsimus ja ratsanik, kes kihutas linna poole, läks ainult kutsuma põetajat!"

Järelikult pole teemante veel leitud! mõtles ta endamisi. Igatahes katsun karbikese kiiremas korras oma tasku poetada.

Kuid enne kui ta jõudis trepist üles lipata, kostsid ülemistelt astmetelt juba arsti rasked sammud, ja Barton Clark jäi alla ootama.

Doktor Redfield oli laiaõlgne, oma vanuse kohta haruldaselt tugev ja terve näiv, kuuekümne aastane härra. Kirglise suitsetaja andumusega toppis ta käies tubakat piipu ja võttis siis taskust tikutoosi. Trepisala juures seisatas ta, süütas piibu ja märkas Clarki alles siis kui juba mõnuledes laskis suust esimese suitsupilve.

„Mina olen see, kes telefoonis teile, härra doktor," ütles Barton Clark. „Eksisin pimedas õigelt teelt. Olen teile väga tänulik, et tulite nii kiiresti."

„See oli ju mu kohus. Võin teile rõõmustaval kombel teatada, et haige — nähtavasti teie sõber — varsti terveneb, kui mingisuguseid uusi häireid ei

teki. Tal näib olewat haruldaselt tugew organism. Lask wigastas ta kopsu, kuid õnneks kuul polnud tunginud sügawale ja ma sain ta kerge waewaga kätte. Kuidas see juhtus?"

Sellest küsimusest ei kõlanud kahtlust ega umbusku, waid asi näis arsti huwitawat ainult puhtinimlikust seisukohast. Ta ei teadnud, millisesse seltskonnaklassi paigutada oma uusi tuttawaid. Et nad polnud tawalikud hulkurid, seda oli ta märganud kohe.

„Keegi hulkur haawas teda. Sieti peaksin küll ütlema, et keegi t e i n e hulkur, aga..."

„Seda ma juba arwasin, et te pole „pesuehtsad!" pomises arst, rahulikult imedes piipu.

„Me tahtsime tundmatu „maantee rüütliga" koos weeta öö lageda taewa all," jatkas Barton Clark, „et põhjalikult tundma õppida hulkurite elu. Arwatawasti märkas tema kohe, et me pole „pesuehtsad", nagu te tabawalt tähendasite, ja sellepärast tekkis tal arwamine, et meil on kaasas raha. Ta ei eksinud muidugi! Kui laskus pimedus, tungis ta meile kallale ja wõitluses sai mu sõber haawata."

„Midagi selletaolist ma oletasin," arwas doktor Redfield ja waikis. Wiiwu pärast küsis ta: „Kuidas on haige nimi?"

„Anderson," wastas Barton Clark kõhklemata, sest Sandersonil oli harjumuseks wõõras kohas end ikka esitleda selle nimega.

„Noh — lähen parem trepile suitsetama," katkestas arst ootamatult kõneluse. „Mind sõimatakse alati, et pahwin nii koledat tubakat. Naine, näiteks, ei salli kunagi, et suitsetan tema toas."

„Silmapilk weel, härra doktor! Kas tohin üles minna oma sõbra juure?"

„Ei. Teda ei tohi segada. Kuna teda waewasid walud, andsin talle wäga kanget rohtu. Ta magab praegu. Mingil tingimisel ei tohi teda äratada."

Wiimase lause ütles doktor sellisel toonil, mis igasuguse waidluse tegi wõimatuks. Ta astus ühtlasi Barton Clarkile üsna ligidale ja puudutas, nähtawasti üsna juhuslikult, ta kuuetaskut, milles oli Sandersoni rewolwer.

Nii osawasti sooritas ta selle liigutuse, et Barton Clarkil ei tekkinud wähematki kahtlust wanahärra heatahtluses.

„Palju tänu, härra doktor," ütles ta rahulikult. „Oma sõbrale ei tahaks ma miski hinna eest kahju teha. Olen ka pööraselt wäsinud ja pean tsipakese puhkama."

Ja ta laskus raskelt kõige lähemale toolile.

„Kas ei peaks kutsuma halastajaõe?" küsis ta weel. „Ega ta wist liig suurt tasu ei nõua?"

Ta tahtis awaldada muljet, nagu teeks talle rahakulutus muret. Ta kartis nimelt, et wastasel korral arstis tärkaks umbusk.

„Selle eest on juba hoolitsetud," wastas doktor Redfield. „Põetaja on juba teel — saatsin talle natukese aja eest käskjala järele."

„Palju tänu, härra doktor! Olete tõesti wäga lahke."

Clark sulges silmad, nagu wallatud wäsimusest. Kehaliselt oli ta tõesti pööraselt roidunud, kuid ta mõte töötas erakordsel selgusel. Palawikulisel innul ootas ta wõimalust trepist üles jooksmiseks ja kardetawa paki peitmiseks.

Ent õnnetuseks oli doktor Redfield, kes seisis nüüd wäljas trepil, ukse jätnud lahti, nii et ta wabalt nägi tuppa. Ka Barton Clark piilus teda suletud laugude alt, kuid kordagi ei tulnud tal mõtet, et arst teda walwas.

Pikkamisi wenis aeg — tundidena näisid minutid. Waikides suitsetas doktor Redfield, koputas wahel piibukolu tühjaks, täitis ta uuesti ja süütas siis jälle.

Wiimaks ometi kostis läheneva auto müra. Mootor töötas terwel jõul, sest polnud kerge wintskes poris edasi liikuda. Nähtawasti oli see tugew masin, kuna nõrk ammu juba oleks jäänud mudasse kinni.

„Sealt tuleb wist põetaja," ütles Clark kuulatades.

„Lähen talle wastu," ütles arst ja ruttas tee poole.

Barton Clark wiiwitas weel hetke, tõusis siis, astus läwele ja waatas pimedusesse. Eemalt paistis arsti tume kogu.

Nüüd pean riskima, mõtles Barton Clark, keeras kannalt ringi ja tormas, kolm astet korraga wõttes, trepist üles. Perenaine nähtawasti oli läinud oma tuppa. Ka uks Sandersoni tuppa oli suletud.

Ettewaatlikult awas Barton Clark selle ja astus sisse. Üsna pisikeseks keeratud lambike walgustas ähmaselt koristamata ruumi. Papitükk oli seatud wastu lambikuplit nii, et Sandersoni pea oli päris pimedas. Nähtawasti taheti kaitsta ta silmi liig ereda walguse wastu.

Praegusel hetkel igatahes olid ta silmad suletud. Barton Clark wõpatus, kui nägi oma sõbra tuhkhalli nägu, ta waluliselt kokkusurutud huuli ja kibedaid jooni suunurgas. Waip, mis oli tõmmatud kaelani, tõusis ja langes waewalt märgatawalt. Haige korises tasa.

Barton Clark waatas ringi. Kappi ei olnud toas, kuid sängi wastas olewal seinal asetses riidewarn, mille küljes rippus ka Sandersoni ülikond. Wärisewail sõrmil kobas Clark kõik taskud läbi — teemantide pakike oli kadunud!

„Kindlasti tegi seda arst!" hingeldas Barton Clark. „Sellepärast ei lubanud ta mind üles tulla! Muidugi ei kutsunud ta siia halastajaõde, waid politsei!"

Mis nüüd teha?

Ta astus awatud akna alla ja waatas wälja. Kiiresti lähenes auto, pööras teelt kõrwale ja jäi siis arsti masina taha seisma. Helgiheitjate walguses ilmus nähtawale arsti laiaõlgne tüse kogu.

„Hallo — kas see olete teie, doktor?" küsis torisew hääl.

Clark eemaldus aknast, et wäljasolijad teda ei märkaks. Öõwaikuses kostsid selgesti all kõneldud sõnad üles. Arst jutustas komissarile teemantide leiust.

„Aga olge ettewaatlik, komissar, — terwel mehel on taskus rewolwer!"

Wastuseks hoiatusele pomises politseinik midagi arusaamatut, kuid küsis siis wiiwu pärast waljemini:

„Jah — kas peate neid kiwe siis ehtsaiks, doktor? Siis nad oleksid ju wäärt peaaegu —"

Jälle ei kuulnud Barton Clark lause lõppu, samuti ei saanud ta aru ka sellest, mida rääkis naisehääl, kes nüüd segas end kõnelusesse. Nähtawasti oli politseinikuga tõepoolest kaasa tulnud halastajaõde.

Igatahes taipas nüüd Barton Clark, et ta pidi kiiremas korras põgenema! Kui ta enne politseiniku tuppa tulemist jõuab trepist alla joosta, siis pääseb ta köögiukse kaudu tagumisele õuele ja sealt otsekohe metsa tihnikusse.

Ta hiilis kummardudes sängi juure ja julges end alles seal sirgu ajada, sest siit ei wõinud ta wari paista alla. Sanderson magas.

Ent niipea kui Barton Clarki käsi puudutas ta juukseid, awas ta silmad. Nõrk naeratuse wine tõendas, et ta tundis sõbra ära.

„Asi näib olewat halwem, kui ma oletasin,“ sosistas ta waewalt kuuldawalt.

Clark kummardus tema kohale.

„Halwem, kui suudad aimata, Max! Oleme kadunud. Mina, eesel, unustasin teemandid sinu tasku ja arst leidis need.“

„See on igatahes hull, Bart,“ wastas Sanderson. Ent etteheite wiibetki ei kostnud ta häälest. Ta oli harjunud alistuma saatusele ja ei protestinud üalgi paratamatuse wastu.

„Praegu saabus komissar!“

Sanderson waatas hetke tõsisel ilmel sõbra näkku ja ütles siis:

„Sa pead põgenema, Bart — kärmesti! — wõi on juba hilja?“

„See on küll alatu minust jätta sind hätta, — aga teist pääseteed ei ole.“

„Muidugi mitte. Oleks ju mõttetu meil mõlemal minna wangi. Niikaua, kui üks meist wiibib wabaduses, pole weel kõik kadunud. Aga mine nüüd, Bart!“

Pisarad läikisid Barton Clarki silmis, kui ta tugewasti surus sõbra kätt. See oli jumalagajätt kauaks, kauaks ajaks. Wõibolla üldse wiimne kohtamine. Ta kõri kibeles — sõnagi ei suutnud ta lausuda. Aga waikne käepigistus wõib weel paremini awaldada tundeid, kui sõnad, eriti kui wahetawad seda kaks truud sõpra.

Kui Clark nüüd jõudis trepi ülemisele astmele, osutus, et ta oli wiiwitanud liiga kaua: parajasti astus keegi wälisuksest tuppa.

Komissar polnud nähtawasti mees, kes sellisel puhul oleks lubanud arstil ees minna. Laskewalmis rewolwer käes otsis ta pilk meest, keda ta tahtis wangistada. Weel ei näinud ta Bartoni, kes seisis pimedas. Kuid see teadis, et tal põgenemistee oli su-

letud, kuna kuulis komissari awaldawat üllatust, et toas ei leiduwat kedagi.

Kähku pööras Barton Clrak ringi ja ruttas Sandersoni tuppa tagasi. Paari pika sammuga oli ta akna juures.

„Nad on juba siin, Max," sosistas ta. „Mul pole teist pääseteed."

Ja ta kargas aknalauale.

„Õnn kaasa!" hüüdis Maxwell Sanderson nõrgal häälel.

Clark wiipas weel korra käega, wõttis siis hoogu ja hüppas alla. Teise korra aken ei asunud wäga kõrgel — waewalt kaheksa jalga maast, — kuid Clark kukkus kuiwanud kibuwitsapõõsasse. Oksad raksusid ja pragisesid. Öõwaikuses kuuldus seda kaugele ja paar minutit hiljem ilmus wälisuksele komissar.

„Seiske! Muidu ma lasen!" karjus politseinik, rewolwri kõrgele tõstes.

Barton Clark jooksis parajasti keset lagedat wälja.

Waistulise liigutusega libises ta käsi tasku ja sõrmed klammerdusid rewolwri pära ümber. Kuid kärmesti tõmbas ta käe jälle taskust.

Kui ma lasen, mõtles ta, halwendan ainult waese Maxi seisukorda. Tal on muresid aga niikuinii juba palju!

Umbes kahekümne meetri kaugusel tema ees kerkisid mõned suured puud. Pingutades wiimast jõunatukest, tormas ta nende poole, lootes okste alt leida warju, sest tuul ajas pilwed laiali ja siin-seal wirwendasid juba tähed taewas.

Komissar laskis mitu pauku. Clark kuulis kuule oma pea kohal wuhisewat ja siis laksudes tungiwat puutüwedesse. Kuid juba oli ta jõudnud warju.

Seekord oli ta jälle päästetud!

Ta tormas edasi. Pääsemise wõidurõõmu asendas warsti sünge meeleolu. Ta näis endale argpüksina, wäejooksikuna, kes ainult hoolitses oma heaolu eest, sõbra jättes hätta.

Kord langes tema lõksu, kuid siis Sanderson oli wabaduses. Talle tuli meelde, millise osawa wõttega sõber oli ta siis aidanud põgeneda.

„Pean ta tingimata päästma!“ lausus ta waljusti. „Ja kuigi ma ise hukkuksin!“

Kahekümneneljas peatükk.

Kuna linnakeses ei olnud wangla haigemaja, jäeti Sanderson kuueks päewaks Sneedi talu halastajaõe hoole alla, ja saadeti alles siis Sommerseti wangimajja.

Esimesel kahekümneneljal tunnil oli haawatu seisukord olnud wäga kriitiline, sest haawas tekkinud mäda põhjustas kõrge palawiku. Ent Sandersoni tugew loomus sai haigusest warsti wõitu, ja doktor Redfield jälgis üllatusega ta kiiret toibumist.

Komissarile, kohusetruule ja sugugi mitte rumalale mehele, kelle nimi oli Norcross, tegi wahialune aga suurt muret. Ta pidas teda kardetawamaks ja tähtsamaks kõigist kurjategijaist, kellega ta oli kokku puutunud oma kaheksa aastat kestnud politseiteenistuse ajal. Eriti kartis ta, et wangistatu põgenema pääsenud sõber ühel ilusal päewal oma sellidega kihutab autodel kohale, piirab Sneedi talu ümber ja wäewõimuga wabastab haawatu. Sellepärast saatis ta oma julgema kordniku sinna walwama, andes talle kaasa, peale kahe rewolwri, ka püssi.

Doktor Redfield oli tungiwalt soowitanud ülekuulamist alata wast siis, kui haawatu on juba wiidud linna. Norcross polnud sellise ajawiitmisega küll rahul, alistus aga siiski porisedes. Waheajal aga kir-

jutas ta kõigile naabruskonna politseiülematele, lootuses kuulda neilt midagi lähemat salapärase haawatu ja ta teemantide kohta, mis kohaliku kuldsepa hindamise järgi, maksid wähemalt üheksakümmendwiis tuhat dollarit.

Norcross arwas, et sääraseft tähtsast kalliskiwide wargusest oli tingimata teatatud politseiwõimudele. Ent tema suurimaks pettumuseks ei teadnud sellest keegi midagi.

Komissar Norcross polnud mees, kes kergelt loobus oma kawatsustest. Sellepärast surus ta oma tubakast pruunistunud hambad risti ja wandus pühalikult, et kergitab kummalisel saladuselt katte!

Sanderson, weel ikka kahwatu ja nõrk, wiidi kinnises autos Sneedi talust Sommerseti wanglasse. Köidetud kätega wangi walwasid kaks hambuni relwastatud politseinikku, kellest üks istus tema kõrwal, ja teine seljataga.

Sommerseti wangla oli uus moodne ehitus, alles hiljuti püstitatud kahe aasta eest mahapõlenud wana arestimaja asemele. Päris kindlusena tundus mitmekordne hoone, mille kitsad trellitatud kongiaknad algasid wast teiselt korralt, kuna allpool haigutas sile müür.

Sandersoni tuju langes kohe, kui ta silmas seda wõimast ehitist. Ta oli lootnud leida eest tawalisu wäikelinna wangla, millest põgenemine temataolisele mehele ei tekitanud iialgi raskusi. Ent siit oli wõimatu wälja pääseda. Wast ainult Barton Clarki abiga, kui tema aga õigeks ajaks saabub kohale...

Wiimastel päewadel Sneedi talus, kui ta mõistus jälle töötas selgelt ja kainelt, oli ta sageli, lebades kitsas ebamugawas sängis ja silmitsedes tahmast lage, mõtisklenud oma wõimatu olukorra üle. Oli kõige hullem see, et ta ei suutnud leiutada mingit

usutawat seletust teemantide päritolu kohta, sest ametiwõimud nõudsid täpseid andmeid.

Wahialune ei saanud oma kongis wiibida rohkem kui weerand tundi, kui ta juba kutsuti komissari büroosse ülekuulamisele.

Norcross wabastas ise Sandersoni käed ahelaist, saatis mõlemad walwurid ukse taha, ja palus teda siis istet wõtta mugawas kiigetoolis, milles ta tawalikult pidas oma lõunauinakut. Siis istus ta wahialuse wastu.

„Nii!" ütles ta naerunäol. „Nüüd ajame siis oma jutud maha!"

Maxwell Sanderson, temale omase külmawerelsusega, waatles komissari hetke waikides.

„Olen teie käsutuses, mu härra!" wastas ta wiisakalt ja nii ükskõikselt, et komissar hoobilt kaotas oma rahu. Ta läks näost tulipunaseks ja lõikas endale närwilike sõrmedega tüki närimistubakat.

„Näite olewat wäga iseteadew! Kas loodate sellega pääseda kimbatusest? Kardan wäga, et peate warsti wõtma tarwitusele hoopis alandlikuma tooni!"

Sanderson toetas pea wastu õõtsuwat toolituge, surus oma sihwakate sõrmede otsad wastamisi ja ootas kannatlikult küsimuste rahe algust.

„Teid haawati teemantide wargusel, härra Anderson, wõi kuidas te nimi on, — selles ei kahtle ma põrmugi!"

„Eksite, härra komissar! Teemantidel pole laskmisega mingit ühendust."

„Nii? Noh, siis jutustage mulle, kes teid haawas ja mispärast. Palun, hakake peale!"

„See o.. asjatu. Jah — tõepoolest. Kui ma räägiksin teile tõtt, ei usuks te kindlasti ainustki sõna."

„Imelik — tehke siiski proowi! Kust saite need teemandid?"

„Kui ma teile ütleksin, et ostsin nad puhta raha eest. . ."

„Kas peate mind idioodiks?" katkestas teda komissar ägedalt.

„Ma ei lubaks endale kunagi teie waimlisi wõimeid hakata arwustama."

Norcross hingeldas.

„Aus — räägime mõistlikku juttu! Ütelge mulle nüüd, millal, missugusest ärist wõi milliselt eraisikult te ostsite need kalliskiwid?"

„Kui ma teile nüüd wastaksin, et leidsin selle pakkese umbrohu seest raudteekraawist, — mis siis?"

Kuna see oli tõesti õigus, mõjus Sandersoni pilkaw naeratus nii ehtsana, et waene komissar tundis higi tekkiwat otsmikule. Isegi ta kaelamusklid paisusid.

„Kas arwate, et kutsusin teid siia nalja tegema?" käratas ta wihaselt. „Hoiatan teid wiimast korda: jätke rumalused ja wastakse korralikult! Kõigepealt: kuidas te nimi on ja mis ametit te peate?"

„Nagu ma juba tähendasin, on säärased küsimused täiesti otstarbetud. Teie tahate tingimata kuulda, et ma warastades teemante sain haawata, eks ole? Kuid mul pole wähematki huwi enda peale waletada. Pealegi, mis alust on teil oletamiseks, et need teemandid on warastatud?"

„Igaüks teab, et hulkurid ei kanna harilikult lahtiselt põuetaskus teemante sajatuhande dollari wäärtuses! Teie kaaslane põgenes. Mispärast? Kas see pole küllaldane tõendus, et ta kartis politseid?"

„Olen nõus, härra komissar, et kõik need asjaolud wõiwad tekitada kahtlust, ent tõendused pole nad kaugeltki mitte. Nagu te teate, on mul meie põhiseaduse alusel õigus keelduda wastamast esitatud küsimustele. Kuid ma palun ühtlasi mulle seletada, mil-

les mind süüdistatakse ja millise seaduse põhjal mind siin kinni peetakse?"

„Teemandid siin annawad mulle õiguse teie wangistamiseks!" karjus Norcross maruwihaselt. „Minu kohus on teid nii kaua kinni pidada, kuni selle pakikese õige omanik on leitud!"

„Sellisel juhul," wastas Sanderson pilkawal muigel, mis komissari wiha aina suurendas, „teete oma maksumaksjatele kaaskodanikele asjatult kulusid. Ütlen teile awameelselt ja ausalt, et neid teemante ei tule nõudma ainuski elus olewus."

„Ah nii — tähendab õige omanik on surnud? Wõib olla tapsite ta ise?"

„Kahjuks ei saa ma teid takistada selliste solwawate wäidete awaldamises," wastas Sanderson õlgu kehitades.

Norcross märkas pikkamisi, et tal oli wõimata hirmutada oma wangi. See mees ei kartnud teda põrmugi! Kas see tõendas tema süütust? Wõi olid tal ainult haruldaselt head närwid?

Igal juhul ei loobunud komissar weel ülekuulamisest. Ta uskus kindlasti, et wahialune pikapeale wäsib ja kogemata siiski ütleb mõne sõna, millest wõiks kinni haarata.

Päris küsimuste rahe sadas nüüd Maxwell Sandersonile, kuid ta ei wastanud ainsalegi, wõi õigemini õrritas oma sapiste märkustega politseiniku weel suuremale wihale. Kui Norcross lõpuks weendus, et wahialuse ükskõikset irooniat oli wõimatu murda, otsustas ta ülekuulamise seekord katkestada.

Wibutades rusikat Sandersoni nina all, karjus ta meeletus wihahoos:

„Kui teie poleks haige ja wilets, ma kolgiks teid läbi. Aga oodake — küll ma teid weel panen rääkima!"

„Kardan, et raiskate asjata oma jõudu, härra komissar," wastas Maxwell Sanderson jahedalt. „Mujal wõiksite seda ehk paremini kasutada."

Norcross tõusis püsti ja awas raudukse, mille tagant algaw trepp wiis ülemisele korrale, kus asusid wangide kongid.

„Edasi!" käratas ta tooreit. „Taltsutasin end täna ainult sellepärast, et mul on piinlik puudutada jaawatut meest. Kuid kaua ma enam ei kannata, — pidage seda meeles! Mida kiiremini te wõtate mõistuse pähe, seda parem!"

Sandersoni jõud oli raugemas. Pikkamisi ajas ta enda jalule ja järgnes siis, hingeldades ja taarudes, komissarile trepist üles.

„Siin on teil aega aru pähe wõtmiseks," ütles Norcross ja tõukas Sandersoni kongi. Teraswuks langes müürinal lukku. Hetke kostsid weel politseiniku kemalduwad sammud ja siis walitses waikus.

„Nii. Istun siis nüüd trellide taga," pomises Maxwell Sanderson endamisi. „Oieti oleksin juba ammu pidanud siia sattuma... Aga seekord siiski polnud ma teeninud karistust! Saatuse tujud on imelikud. Ent olgu! Tuleb neelata ka seda kibedat rohtu ja — kannatada!"

Kuid seda oli kergem öelda, kui teostada. Sandersoni tuju langes. Kuigi ta warem sageli oli arwestanud wanglasse sattumise wõimalusega, ei kujutlenud ta seda siiski nii õudsena.

Kui raske oli siin kitsas ruumis hingata! Kui külmad olid müürid... Ja siis see wastikult lehkaw waip seal naril! Jumal ise teab, missugune lurjus selle all wiimati magas. Sandersoni waldas pöörane wastikustunne, kuigi kong oli wõrdlemisi puhas ja korralik.

Kas alaline närwide pinge ja hädaohuga mängimise weetlus oli wäärt seda hinda, mida ta nüüd pidi

maksma? Muidugi mitte — otsustas ta, kuigi teadis hästi, et ta wabaduses tingimata oleks jatkanud endist elu. Ei, kahju tal polnud! Isegi meeletu wõitluse raudteeröövlitega oleks ta weel teist kordagi wõtnud ette.

Sanderson suunis oma mõtteid jälle olewikule. Teemantide kohta ei tohtinud ta mingil tingimisel anda lähemaid teateid. Nende saamiseloost pidi ta waikima.

Kuid Ameerika seadused ei lubanud inimest palja kahtluse pärast hoida kinni. Eeluurimiswanglas wõis pidada ainult seda, kelle wastu oli esitada süüdistusi. Ent kes tõendab, et teemandid olid warastatud?

Enne tema kätte sattumist olid need kalliskiwid kuulunud kellegile Kanada wargusewastuwõtjale. Kuid too oli wahepeal surnud. Muidugi olid teemandid warastatud, aga mitte Ühendriikidest. Pariisi politsei ei teadnud aimatagi, et sealt röövitud kiwid olid wiidud ookeani taha. Pealegi oli wargus toimunud juba paar aastat tagasi.

Ka Sanderson ise ei teadnud, et teemandid olid wõetud surnud naise kaelast, ja et nad siiani omanikele olid toonud ainult õnnetust. Kui ta oleks tunnud selle särawa kee ajalugu, poleks ta seda iialgi puudutanud.

Ent praegusel silmapilgul huwitas teda ainult kitsas, kõrge aken, mille ees seisid tugewad trellid. Hea terassaega oleks üsna kerge olnud neid läbi saagida.

Noh, lootusetu mu seisukord just ei ole, mõtles Sanderson. Kui mind süüdistuse puudusel wahi alt ei wabastata, siis päästab mu Barton Clark.

Ta oli weendunud, et sõber teda hätta ei jäta ja kõik rattad käima paneb, et teda jälle wabadusesse

aidata. Hetkegi ei kahelnud ta Barton Clarki truuduses, uskudes, et too juba praegusel minutilgi wiibib Sommersetis ja ainult ootab wõimalust, et temaga astuda ühendusesse.

Aga kuidas seda teha? Maxwell Sanderson mõtiskles. Jah — Barton Clarki ülesanne polnud sugugi lihtne. Aken oli wastu õue, mida eraldas uulitsast kõrge müür. See oli suurimaks takistuseks, kuna wahtide nägemata oli sellest wõimatu üle ronida. Ja müüri tagant siia kõrgele kirja üles wisata oli wõimatu, samuti nagu pika ridwa külge kinnitatud pakkigi.

Maxwell Sanderson oigas.

„Siit ma wist enam küll ei pääse," sosistas ta aukralt, sest ta taipas, et Barton Clarkil ei jatkuud jõudu kõikide tõkete ületamiseks. Mis puutus ootusesse, et teda süüdistuse puudusel lastakse wabaks, siis ei uskunud ta isegi, et selline õnn talle langeb osaks.

Kahekümne wiies peatükk.

Komissar Norcrossi parimaid sõpru oli Arthur Kemp, kes ise pidas end wäga tähtsaks meheks, ja alati hädaldas, et temataoline andekas ja silmapaistew inimene peab wirelema naeruwäärses Sommersseti linnakeses. Ta oli kohaliku nädallehe „Sipu" wäljaandja ning omanik, kes oma häälekandja weergudel jutustas peamiselt Sommerseti „kõrgema seisuse" elust ja toimingutest, taotledes jagada kiitust igale tuntumale tegelasele, kuid salwates kurjalt isikuid, kes temale ei osutunud küllaldasel määral lugupidamist.

Arthur Kemp polnud mitte alati tühjadest juttudest tunnud huwi ega tegutsenud peatoimetajana,

laduijana ja trükkijana, nagu praegu, sest „Lipu" wäike lewik ei lubanud tal palgata ainustki abilist peale jooksupoisi, kes lehed linnas kandis laiali. Waremail aegadel oli ta Philadelphias töötanud reporterina, kirjeldanud suuri tulikahjusid, politseijaoskondadest hankinud andmeid ja pikalt-laialt jutustanud tapmistest ja röötwimistest. Selliste elamuste järgi tundus talle loomulikult elu Sommersetis kitsana ja igawana. Kuid ainult sõprade ringis kõneles ta sellest, kuna muidu armastas seletada:

„Suured ajalehed on nagu sidrunipressid, sinust pigistatakse wälja wiimne mahlatilgake ja wisatakse siis armutult nurka... Pealegi meeldib mulle rahulik elu wäikelinnas rohkem kui suurlinna igawene askeldus!"

Süngel ilmel wäljus komissar Norcross wanglahoonest ja sammus linnakese peatänawat mööda alla. Ta oli üpris pahas tujus, sest nii jultunult polnud teda ükski wahialune kohelnud seni, kui see häbemata teemantide waras Anderson! Mõlgutades kättemaksu mõtteid, astus komissar „Lipu" toimetusesse.

Täna trükiti lehte, nagu ilmnes kõrwalruumist kostwast mürast. Norcross lükkas ukse pärani ja nägi nüüd oma sõpra tõsisel asjatundlikul näol askeldamas wanamoodsa trükimasina kallal. Kuna tublil politseinikul polnud wähematki aimu trükitehnikast, waatles ta imetlewal pilgul Arthur Kempi kärmeid ja osawaid liigutusi.

„Weel kakskümmend wiis tükki!" hüüdis Kemp talle. „Siis olen walmis. Waata tänase lehe esikülge — sealt wõid sa lugeda, milline tähtis härra sa oled! Sel nädalal ei tohi ma kurta — niisugust [illegible] tuleb harwa!"

Tal oli õigus, sest tavaliselt täitis ta oma „Sipu" ainult igapäevase tühja-tähjaga.

Komissar võttis trükimustast veel niiske lehe ja libistas pilgu üle kolmeveerulise artikli, milles ladusalt ja tema suuri teeneid rõhutades, jutustati salapärase maanteehulkuri vangistamisest. Arthur Kemp oli isegi Norcrossi pildi paigutanud hiiglasuure pealkirja alla. Kahjuks oli see päevapilt vana, pärit veel neilt päevilt, kui komissar vast algas oma avalikku tegevust, ent see polnud ju tähtis. Igaüks märkas esimesel pilgul kohe sarnadust.

Viimaks ometi vaibus masina kõrvulukustav mürin ja Kemp ronis platvormilt alla. Ta hõõrus käeseljaga ninaotsa.

„Tont teab," porises ta naerdes, „miks mu nina just siis hakkab sügelema, kui mu käpad on mustemad kui põrsal! Rumal harjumus! — Aga mis sa arvad minu artiklist?"

„Suurepärane. Väga ladusalt kirjutatud."

„Algul kavatsesin küll trükkimisega oodata seni, kuni teada on ka ülekuulamise tulemused, kuid siis ei oleks leht homseks saanud valmis. Ja pole rahvale niipalju uudist korraga vajagi! Eks nad tuleval nädalal loe! Aga võta ometi istet ja jutusta nüüd, mis vahepeal juhtunud?"

Kemp laskus tugitooli ja hakkas siis laualt paberite vahelt otsima piipu. Kui ta viimaks leidis selle, kulus veel hulk aega enne kui ta laekast kolude seast tõmbas välja tubakakoti.

„Noh, hakka peale!" ütles ta, mõnuledes imedes piipu, pea toetanud tooliseljale ja jalad asetanud lauaplaadile.

Komissar Norcross raputas mõtlikult pead.

„Kahjuks, pole mul midagi jutustada. See Anderson, kindlasti on ta õige nimi teistsugune, on kogenenud kurjategija — külmavereline ja kaval! Ei saa temalt ainustki mõistlikku vastust. Veel rohkem — tal piisab häbematust nalja tegemiseks!"

„Või nii? Aga mida ta seletab teemantide kohta?"

„See ongi kõige hullem, et ta seletustesse üldse ei lasku! Ta vaikib ainult ja naeratab. Mõtle, ometi, Arthur, — ta naeratab!"

Kemp vangutas tõsisel ilmel pead.

„Noh, tema arvab vist, et väikelinlastega võib mängida! Aga ära teda rahule jäta, esita talle igapäev küsimusi. Viimaks hakkab ta ikka lobisema. Sääraseid tüüpe ma tunnen!"

„Kahtlen väga. Teisi temataolisi pole üldse olemas. Ta kuulub kõrgemasse klassi, ütlen ma sulle! Mina ei pea end ka just mitte rumalaks, aga — usu, kui kõnelen temaga, siis on mul tunne, nagu seisaksin koolijütsina õpetaja ees!"

„Just säärased iseteadvad baabakad langevad kõige kergemini lõksu," kinnitas peatoimetaja veendunult. Kord selgub ometi, kust need teemandid on pärit, sest me teame ju, et nad on varastatud!"

„Tont võtaks — ma tean palju asju, kuid see veel ei tähenda, et võin neid tõestada," kurjustas Norcross ägedalt. „Näiteks, tean kindlasti, et Sam Breed varastas vana Jenkinsi raha, — aga on mul tõendusi? Andersonil on seaduslik õigus vaikida, kui ta ei soovi kõnelda, — palun, ära unusta seda!"

„Aga see noormees, kes ta tõi Sneedi tallu, — kas teda pole veel tabatud?"

„Muidugi mitte. Sa ütled, Arthur, et pean ta ikka uuesti jälle käsile võtma. Kuid — kaua

see peab kestma? Lõpuks sai ju tema haawata, järelikult on ta ohwer, aga mitte seaduserikkuja. Kas tohin teda sellepärast kinni pidada?"

„Kuid mõtle teemantidele! Loomulik mõistus tõendab ju, et ta neid pole hankinud ausal teel!"

„Wilistan su loomulikule mõistusele, Arthur! Kuidas wõin ma tema wastu tõsta süüdistuse, kui ma ei tea, kas kiwid on warastatud wõi mitte? Olen juba loendamatuile politseiasutistele kirjutanud selle pärast, kuid ükski kuriwaim pole kuulnud wargusest! Muidugi on Anderson kurjategija, — selles ei kahtle maa põrmugi! Aga, hoolimata oma arwamisest, pean ta laskma wabadusesse. Wõin wedada kihla, et paari päewa pärast ilmub siia mõni tuntud adwokaat ja nõuab ameerika põhiseaduse alusel Andersoni wabastamist! Ja ma olen kohustatud ta soowi täitma!"

„Aga milleks on meie linnas lugupeetud rahukohtunik Finsh?" tähendas ajakirjanik naeratades. „Las ta mõistab sellele Andersonile ometi hulkumise pärast kuuskümmend päewa wangistust!"

„Meest, kel kaasas on rohkem warandust, kui Sommerseti pangas, ei saa hulkumise ja kerjamise pärast wangistada, kallis Arthur! Ei, see on wõimatu! Sa ei tunne seadusi, armas sõber, kuigi oled muidu tark mees. Mul on waid üks wõimalus, tõstada, et teemandid on warastatud! Aga kuidas seda teha?"

Arthur Kempi otsmik tõmbus sügawatesse kortsudesse. Mõtlikult imes ta ammu kustunud piipu, ja trummeldas sõrmedega tooli käsipuule.

Järsku laskis ta jalad suure kolinaga laualt kukkuda põrandale.

„Nüüd on ta mul käes!" hüüdis ta wõidurõõmsalt.

Norcross, kes muide väga hindas sõbra leidlikkust, silmitses teda pinewal huwil.

„Sa usud —?"

„Kindlasti ma ju lubada ei või — aga proowima peame seda igal juhul. Teen ettepaneku kasutada suurimat võimu, mis seisab demokraatliku rahwa teenistuses, ja nimelt: trükimusta! Wõi peenemalt wäljendades awalikku arwamist."

„Kahjuks ei saanud ma põrmugi targemaks!" lausus komissar pahuralt ja pettunult.

„Nähtawasti pole su kirjad, lugupeetud härra komissar, sattunud õigele aadressile. Teemandid on warastatud — selles ei kahtle me kumbki, on ju? Kuid sama selge on, et ükski inimene, kellelt näpati saja tuhande dollari wäärtuses kalliskiwe, ei lepi selle kaotusega, waid otsib wõimalust neid jälle tagasi saada. Järelikult peame teate teemantide leiust läkitama isikule, kellele nad kuulusid warem. Kuidas seda aga teostada? Wäga lihtsalt — ajakirjanduse kaudu. Peame loost kirjutama kõigile osariigi ajalehtedele. Teemandid — saladuslik wargus — gentleman-bandiit, kes mängib „maanteerüütlit" — usu, see on wesi igale ajaleheweskile! Teen ilusti pipardatud artikli ja saadan selle ühes salapärase kurjategija pildiga igale toimetusele. Tunahomme loewad seda siis kõik suurima huwiga. Aga, sina, mine otsi nüüd Bill Haley üles ja saada ta kohe wanglasse fotografeerima Andersoni. Kulud maksad muidugi politseikassast!"

Kemp oli rääkinud nii kiiresti, et ta nüüd pidi weidi puhkama, enne kui suutis küsida:

„Noh, — kuidas sulle meeldib mu ettepanek?"

„Proowida ju wõiks," lausus Norcross kaunis ükskõikselt. „Kuid suuri lootusi ma sellele ettewõttele ei pane, kuna ringkond, keda sa õnnestad

oma artikliga, on ju siiski üsna piiratud. Kui röövimine toimus kuskil riigi kaugemas kohas, et ulatu teade siit sinna."

„Igaüks seda muidugi ei loe," seletas Kemp asjatundlikult, „aga sellest hoolimata, tahan sulle warsti tõestada, kui suur on ajakirjanduse wõim!"

Kempi wastuses kõlas weidi kibedust. Teda haawas sõbra ükskõiksus.

Norcross, märgates, et oli pahandanud ajakirjanikku, lausus nüüd lepitawalt:

„Hea küll, teeme katset. Wast saawutame edu! Lähen kohe Bill Haley juure ja wiin ta wanglasse."

„Ja mina korraldan weel paar pisikest asja ning hakkan siis wiiwitamata koostama artiklit!" tähendas Arthur Kemp juba lahkemal toonil.

Pool tundi hiljem pildistas kohalik fotograaf Maxwell Sandersoni, kelle näos ainuski lihas ei awaldanud seesmist ärritust. Ent niipea kui Bill Haley komissari saatel wäljus kongist, peitis Sanderson näo kätesse. Otsas! oigas ta. Nüüd pole enam lootust, et mind lastakse wabaks!

Ainult Barton Clark wõib weel aidata, aga — mil wiisil?

Kahekümnekuues peatükk.

Kaks nädalat peale saatuslikku kohtamist „rahakapi eriteadlasega" oli Peter Blodgett weetnud täielikus inimpõlgamises. Ta ei sallinud ennast ja weel wähem teisi. Ainult Sandersoni wastu kaswas ta lugupidamine. Milline geniaalne mees! Ei, temataolistega polnud era-salapolitseinik Peter Blodgett suuteline wõistlema! Mida rohkem ta imetles Sandersoni osawust, seda enam ta kirus oma kohmakust. Lõpuks ta koguni leidis, et mõttetu

on jatkata endist tegewust ja otsustas oma büroo sulgeda.

Ent pikkamisi hajus ta meeleheide ja ta hakkas jällegi huwi tundma oma ülesannete wastu, sukeldudes täiel innul töösse.

Sel hallil kolmapäewa hommikul astus Peter Blodgett, kes oli wanapoiss ja elas hotellis, üpris pahuras tujus suurde söögisaali einetama. Nagu tawalikult kirus ta jälle kelnerit, kes toitwat teda wanade munadega ja kohwiga, mis ei wääriwat seda õilist nimegi.

Waewalt oli ta neelanud wiimse suutäie, kui ta tundis kõhus walusaid pisteid. Algab jällel mõtles ta walust moondunud näol, sest ta kannatas wiimasel ajal närwiliku kõhukatarri all.

Wihasena inimestele ja jumalatele, lahkus ta hotellist, ruttas Broadway'le ja laskus allmaa raudtee jaama, et sõita oma bürroosse, mis asus pankade linnajaos.

Teel oli ta ostnud hommikulehe, ent sel kellaajal oli wagun nii täis kiilutud rahwast, et ta waewu suutis hingata, kõnelemata lugemisest. Wallstreetil wäljus ta rongist, ronis ähkides trepist üles uulitsale ja sammus siis oma büroo poole.

Muidu tundis ta igakord headmeelt, kui astus oma uhkesti sisustatud bürooruumidesse, kuid täna oli ta nii tige ilmaelule, et waewalt suwatses ametnike terwitustele wastata, ja ukse oma erakabinetti sellise hooga kinni tõukas, et mahagonisein, mis seda pühamat paika eraldas teistest tubadest, weel kaua pega wabises.

Peter Blodgett oli harjumuseks igal hommikul, enne jookswate küsimuste kallale asumist, lugeda ajalehte. Päewaudistega tutwumine kuulus ju

ta otsekoheste ülesannete hulka ja siit ta hankis endale sageli wajalikke andmeid.

Ka täna libises ta pilk kohusetruult üle esimese lehekülje weergude. Järsku wõpatus ta ja ajas end sirgu. Ta ümarikud kullisilmad ähwardasid peast wälja tungida.

„Tuhat ja tuline!" hüüatas ta waljul häälel. „See on ju —"

Ta käed wärisesid nii, et ta waewu suutis hoida lehte, mille esiküljel kõmuline pealkiri kuulutas:

Haawatud „maantee-rüütli" saladus. — Saja-tuhande dollari wäärtuses teemante hulkuri taskus. — Wahialune waikib ja — naeratab.

Arthur Kempil oli olnud õigus, kui ta ütles oma sõbrale, et mitte ainult prowintsi, waid ka pealinna ajakirjandus ta artikli rõõmuga wõtab wastu. Eriti ajaleht, millist Peter Blodgett praegu luges, oli sõnumist jattunud waimustusesse. Mitte ainult „Lipu" toimetaja kirjelduse polnud ta kärpimata awaldanud ja telegraafiteel hankinud täiendawaid andmeid, waid ka oma kirjasaatja oli ta läkitanud kiiremas korras Sommerseti linnakesesse.

„Anderson on kaabaka nimi? Paneme „S" tähe sellele ette ja mu armas sõber Sanderson on walmis," irwitas Peter Blodgett kahjurõõmsalt.

„Uuemad teated neljandal leheküljel," seisis wiimase weeru lõpul.

Wabisewate sõrmedega pööras ta wastawa lehekülje — ja silmas Marwell Sandersoni pilti, mille Sommerseti fotograaf Bill Haley oli mananud plaadile.

„Tema see on!" möirgas Peter Blodgett nii waljusti, et seinad põrusid. „Hurraa — tema see ongi!"

„Härra Blodgett on hulluks läinud," lausus kor-

waltoas assistent kirjutajale. „Seda ma kartsin ammugi."

Sanderson, kes wäga hästi teadis, milliseks otstarbeks ta pilti wajati, oli püüdnud üleswõtmise hetkel oma näole anda wõõrast ilmet. Kuid Peter Blodgetti ei suutnud ta petta, see tundis oma weriwaenlase kohe.

Salapolitseinik kõlistas, haaras siis telegrammi blanketi ja kritseldas sellele komissar Norcrossi aadressi.

„Anderson, wõi õigemini Sanderson," kirjutas ta, „on Ameerika kõige kardetawam kalliskiwidewaras. Saabun järgmise rongiga. Walwake wahialust hoolsasti, kuna põgenemine on tema eriala."

Kui ta parajasti allkirjaks pani „Rush, politseiametnik", astus ta naissekretär kabinetti.

„Andke silmapilk see telegramm telefoniteel edasi," karjus ta ärritusest punetawal näol. „Ja waadake järgi, millal läheb järgmine Erie-liini rong."

Ehmunud noor neiu kadus kärmesti toast, kuid ilmus paari minuti pärast uuesti ja teatas, et järgmine rong wäljub jaamast juba kahekümnewiie minuti pärast.

„Suurepärane!" karjus Blodgett. „Ärge unustage telegrammi! Nüüd on ta mul peos! Nüüd ta enam ei pääse!"

Nagu hullumeelne sööstis ta trepist alla ja tormas lähema autode seisukoha juure.

„Erie-jaama!" möirgas ta jahmatanud autojuhile weel enne, kui oli oma tüseda keha muljunud läbi kitsa ukse. „Edasi! Täisaur! Ärge hoidke bensiini!"

Wiis tundi hiljem astus härra Peter Blodgett Sommerseti komissari kabinetti, kus teda peale Nor-

rossi ootas ka „Lipu" toimetaja, kes tahtis isiklikult weenduda oma ettewõtte hiilgawas teostumises.

New-Yorgi era- salapolitseinik oli jumalikus meeleolus. Wäga südamlikult surus ta mõlemi härra käsi, pakkus neile sigareid ja pistis ka ühe oma laiade hammaste wahele.

„Teie olete kinni püüdnud tõesti haruldase linnu, austatud härra komissar!" algas ta lahkelt. „Kui ma telegrammis ütlesin, et Maxwell Sanderson on kõige kardetawam kalliskiwide waras Ameerikas, ei liialdanud ma põrmugi. Ta on nimelt kuulus „rahakapi eriteadlane", kelle erakordsetest tegudest te muidugi olete kuulnud. Kõige tugewama teraskapi awab ta wiieteistkümne minuti kestel — elektri puuriga wõi, hädakorral, ka lihtsa traaditükiga! Mul kuluks nädalaid, kui peaksin teile jutustama kõigist tema tempudest. Tal on silmapaistwalt tark pea ja raudsed närwid!"

„Seda märkasin kohe, niipea kui algasin temaga kõnelust", wastas komissar Norcross. „Kuid mind üllatab, et New-Jorgi politsei ei tundnud teda „Andersoni" nime all ära! Kahtlus oleks ju otsekohe pidanud langema Sandersonile".

Nüüd seletas Peter Blodgett imestunud meestele, et Maxwell Sanderson oma pikal ja seiklusrikkal tegewuse ajal polnud kordagi sattunud politsei küüsi ja praegu esimest puhku istus trellide taga. Sellepärast oli ta nimi politsei arhiiwides hoopis tundmatu.

„Ka mina ei jälgi teda ametliku isikuna," lisas ta sigari lükates ühest suunurgast teise, „waid erasalapolitseinikuna. Miljonär Adam Decker, kelle nimi teile muidugi on tuttaw, tegi mulle ülesandeks Sandersoni tabada ja tema wastu süütõendusi esitada, sest „rahakapi eriteadlane" oli see, kes riisus temalt hulga kalliskiwe ja mitukümmend tuhat dol-

larit sularahas. Kuritegu toimus Deckeri jahil, kümne miili kaugusel rannast. Kuidas Sanderson sealt põgenes, on senini lahendamatu mõistatus!"

Ja siis jutustas Peter Blodgett, kuidas ta suure waewaga sattunud Maxwell Sandersoni jälile, awastanud rea tema kuritegusid ja hankinud niiwõrd palju süüdistusmaterjali, et kõige pehmema südamega kohtunik ei saaks talle mõista wähem kui wiisteist aastat sunnitööd. Edasi rääkis ta juhuslikust kohtamisest Chicago rongis ja aheldatud Sandersoni hulljulgest põgenemisest, püüdmata end asetada paremasse walgusesse, kui ta seda wääris.

„See on wast mees!"

Komissar Norcrossi häälest kostis tõsist imetlust.

„Jah — aga kes teda siis haawas?" küsis Arthur Kemp, kes Blodgeti jutustust oli kuulanud pinewa huwiga, nautides seda nagu kriminaalromaani. „Kindlasti mitte ta sõber. Ent miks riietus ta räbalatesse, kui ta taskus kandis ometi nii hiiglasuurt warandust?"

„Tunni aja eest oleksin ma wastanud: pole aimugi!" seletas Blodgett. „Aga sõidul siia ma arutasin kõik weel põhjalikult läbi ja nüüd ma tean, milleks ta wajas säärast maskeraadi!"

Ta toetas selja wastu tooli tuge, pistis pöidlad westi kaenlaaukudesse, sirutas jalad wälja ja hakkas siis arendama oma teooriat, mis üldiselt tõesti wastas tõele.

„Pagana päralt!" katkestas tema kõneluse järsku komissar Norcross ja lõi rusikaga lauale," siis ei waletanud ta, kui ütles mulle, et leidis teemandid raudteekraawist!"

„Nii? Ütles ta seda? Noh, näete, kui õieti ma arwasin!" rõõmustas Peter Blodgett.

„Olete wäga terawmeelne, selles pole kahtlust," tähendas komissar Kiitwak, kuid lisas siis weidi aja

pärast: „Aga kuna teie ei seisa ametliku politsei teenistuses, on mul võimatu Sandersoni..."

„... mulle üleanda? Kuid seda ma ei nõuagi. Kuigi kaua teda siin wangishoida ei saa. Kuna teemandid pole warastatud sellest osariigist, ei ole teil seaduslikku wõimu Sandersoni weel kauem pidada wanglas. Kui ta wabatahtlikult tuleks New-Yorki kaasa — aga ei, seda ei maksa lootagi, sest ta tunneb õigusteadlikke konkse paremini, kui mõni adwokaat. Järelikult ei jää üle muud kui oodata seni, kuni saabub New-Yorgi politseiwalitsuselt ta wäljaandmise käsk."

Komissar noogutas mõtlikult pead, Blodgett aga tõusis püsti.

„Siiski tahaksin ma meeleldi, kui teil pole midagi selle wastu," ütles ta, „weidi kõnelda Sandersoniga. Tänane päew jääb mulle meelde, kuigi ma ise sõrme ei liigutanud „rahakapi eriteadlase" tabamiseks. Aga olen nii pööraselt rõõmus, et ta ometi kord on kindlas kohas."

Norcross wõttis seinalt wõtme ja awas ukse, mis wiis trepini.

„Muide, härra komissar," tähendas Peter Blodgett kabinetist wäljudes. „Ootab teid Sandersoni wangistamise eest üsna ilus tasu."

„Poole sellest saab igal juhul mu sõber Arthur Kemp," wastas Norcross. „Tema tuli mõttele sellest loost teatada ajalehtedele. Minu pärast oleksite wõinud praegu weel istuda New-Yorgis."

Maxwell Sanderson seisis oma kongis akna all ja wahtis igatsewal pilgul wälja, lootuses silmata mõnd märki Barton Clarkist, kellelt ta senini polnud saanud mingit teadet. Kuuldes lähenewaid samme, astus ta kärmesti tagasi ja istus siis nari weerele, langetades pea ja pannes käed risti.

Üks awaki, Sanderson nägi põrandal tantsiskle wat kohmakat warju, ja tõstis pea. Ta polnud sugugi wäga üllatunud kui silmas enda ees seismas meest, kes teda ammu juba jälginud.

„Mind te wist küll ei oodanud, Sanderson?" Peter Blodgett irwitas pilkawalt.

„Wastupidi, ootasin teid juba mitu päewa," wastas Sanderson jahedalt.

„Noh, seekord istute pigis! Ei saa teie mind enam kawala kaubaga sisse wedada, kulla sõber! Nüüd wiiakse teid New-Yorki kahe Hamburgi rekwiseeritatud politseiniku saatel!"

„Kahju — oleksin heameelega sõitnud teiega koos!"

Sandersoni rahulikust häälest kostis kerget pilget.

„Teie pärast olen ma küll metsikult palju waewa näinud," rääkis Peter Blodgett awameelselt, „aga — tont teab mispärast! ma ei saa teie peale wihane olla. Isegi seda ei pane ma pahaks, et te käeraudadega mu kolba peaaegu sisse lõite!"

„Wäga lahke teist! Kardan ainult, et teie tuju on waid sellepärast nii ülew, et ma istun siin luku ja riiwi taga."

„Jah — olete jooksnud ummikusse, mu armas! Aga lõpuks pidite ju sellega alati arwestama!"

„Ummikusse — jah, see on õige sõna — umbsoppi, kust ei pääse enam wälja! Kuid ma ei kahetse — mäng wääris seda!"

„Tähendab, tunnistate enda kaotajaks pooleks. Tore! Siis ei tarwitse mul ka oodata New-Yorgi politsei wäljaandmise nõudmist, waid wõin teid otsekohe kaasa wõtta. Wäga mõistlik teist, et loobute asjatuist sekeldusist."

Marwell Sanderson naeratas.

„Kahjuks ei saa ma teie meelitusele samal wiisil wastata, sest, omawahel öeldud, teie kõnelus teraw-

meelsusega ei hiilga! Te peaksite mind ju hästi tundma, lugupeetud härra, ja teadma, et kirgline õnnemängija, nagu mina, ei tunnista end kaotajaks enne, kui kõik kaardid antud käest!"

Blodgett, kes märkas, et ta katse oli nurjunud, muigas pilkavalt, ütles: „Nägemiseni, Sanderson!" ja väljus kongist.

„Komissar," ütles ta Norcrossile, kui nad jälle istusid all tema kabinetis, „olge ettevaatlik! Sanderson on saatana kaval poiss! Kindlasti haudub ta juba põgenemise kavatsusi — ja kuna ta kaaslane viibib vabaduses, siis on üsna võimalik, et nad midagi võtavad ette. Kuna ma tunni aja pärast pean, väljaandmise käsu pärast, New-Yorki tagasi sõitma, palun teid südamest: valvake teda hoolsasti!"

Norcross naeratas üleolevalt.

„Olge mureta, härra Blodgett! Kui ta t e i e käest ka põgenes — minu juurest ei pääse ta kuskile. Aga, et teid rahustada, saadan korrapidaja ukse taha vahti pidama."

„Tehke seda tingimata!" ütles Peter Blodgett, kergendatult hingates. „Ialgi ei või säärastega olla küllalt ettevaatlik — ja mis kindel, see kindel!"

Kahekümneseitsmes peatükk.

Mõni päev varem oli Sommerseti ilmunud rändav kaupmees, kes asus elama linna ainsasse võõrastemajja, mis ei hiilanud ei puhtuse ega mõnususega. Kuid „Elmer Tibbet Scrantonist Pennsylvanias", nii kirjutas ta oma nime külalisteraamatusse, ei nõudnud erilisi mugavusi. Ta oli vaene kirjastusäri agent, kes koputas igale uksele ja, vuristades päheõpitud lauseid, soovitas osta või tellida paksu pildirohket teost, mille pealkirjaks oli: „Jenny kokaraamat — parim nõuandja igale perenaisele."

Hommikust hilise pealelõunani rändas ta majast majja, tõmbas igat uksekella ja ootas rahulikult, kuni ilmus keegi awama. Siis palus ta kutsuda perenaise, teretas wiisakalt ja hakkas tasasel weenwal häälel seletama „Jenny kokaraamatu" suurest kasust majapidamisele. Kõneledes waatas ta läbi paksude sarwprillide oma ohwrile truusüdamlikult otsa, ja kõigile oli selge, et ta ise uskus igat sõna, mida kõneles.

Õhtuil tegi ta pikki jalutuskäike, ikka üksi ja mõtteisse süwenenult. Sommerseti elanikud wangutasid päid: kas ta päewal weel küllalt ei saa wiibida wabas õhus! Oli üldse imelik mees, see raamatukaupmees! Ei tunnud mingit huwi päewauudiste wastu, ei kuulnud keegi kordagi, et ta oleks esitanud küsimusi wangistatud hulkuri kohta, kellest nii meelsasti kõneles linnakese iga kodanik, ja ometi teist säärast wangi, kellel warandust oli rohkem kui Sommerseti pangal, ei leidunud terwel laial Ameerikamaal!

Härra Elmer Tibbet polnud loomulikult keegi muu, kui Barton Clark. Raamatute agendi osa oli walinud ta waid selleks, et põhjendada oma Sommersetis wiibimist. Tema ainsaks sihiks oli aga leida wõimalust Maxwell Sandersoniga ühendusesse astumiseks, et teda kiiremas korras wangist wabastada.

Sel ööl, kui ta põgenes Sneedi talust, oli Barton Clark hiilinud läbi metsa raudteetammini ja seal oodanud mööduwa kaubarongi saabumist. Pimeduse katte all oli tal õnnestunud hüpata tühja loomawagunisse ja saada sel moel priiküüdi kuni Philadelphiani. Seal oli ta kohe rutanud juuksuri juure, oli lasknud pügada oma lõuga ja juukseid, ostnud siis weidi korralikumad riided ja asunud sepitsema plaani, kuidas aidata oma sõpra. Ta tea-

dis kindlasti, et Maxwell Sanderson paigutatakse, niipea kui ta natuke toibub, Sommerseti wanglasse. Loomulikult pidi ta wõimalikult kiiresti sõitma sinna.

Aga wäik[illegible]nades äratab iga wõõras kohe üldist tähelepanu, eriti weel kirlaline, kes teadmata põhjusel järsku saabub sinna. Kuna tema ettewõte wõis õnnestuda waid juhul, kui ta millegiga ei tekita elanike uudishimu, oli Barton Clark üpris rõõmus, kui luges ajalehest kuulutust, milles otsiti agente „Jenny kokaraamatu" müütamiseks. Ta astus wastawa kirjastusäriga wiiwitamata ühendusesse, sai hulga raamatuid ja tellimislehti ning reisis Sommersetti.

Enne ärasõitu oli ta weel muretsenud parima pikksilma, pika õhukese, kuid tugewa, traatköie ja terassae, kuue wahetuslehega kõige kallimast sordist. Temale oli suureks hõlbustuseks, et Sommersetis kõikjal räägiti salapärasest wahialusest ja tal sellepärast ei tarwitsenud liig uudishimulike küsimustega tõmmata endale kohalike elanike kahtlust. Tal tarwitses waid tähelepanelikult kuulatada ja alati oli ta täpselt asjaga kursis.

Nii tihti, kui wähegi wõimalik, liikus Barton Clark wangla süngete müüride all ja wahtis igatsewal pilgul trellitatud aknaid. Ent ainult korra silmas ta oma sõbra kurba nägu. Õnnetuseks ei pööranud ta aga pilku Barton Clarkile, kes seisis liikumatult paigal, wõimetu andma talle märku.

Päewal, mil Arthur Kemp teostas oma hiilgawa mõtte ja Sommerseti salapärasest wahialusest teatas terwele ilmale, kuulis Barton Clark juhuslikult kahe tähtsama linnakodaniku kõnelust, millest ta ammutas jälle uut lootust.

„Warsti nad peawad ta niikuinii wabastama," ütles raualaupmees kinoomanikule. „Komissar ise

ütles mulle, et tõenduste puudusel ei saa ta Andersoni kauem enam kinni pidada."

Weel samal õhtul sõitis Barton Clark Philadelphiasse ja külastas adwokaati, keda tunti osawa ja tubli mehena. See lubas kohe astuda wajalikke samme wangi wabastamiseks.

Ent kui Clark järgmisel hommikul jõudis Sommersetti, kuulis ta juba jaamas, et Sandersoni saladus oli awastatud, ja et paari tunni pärast saabub New-Yorgist kuulus salapolitseinik teda ülekuulama.

Barton Clark taipas kohe, et tulija on Peter Blodgett. Sellepärast weetis ta terwe päewa omas toas, kartes uulitsal kogemata wastamisi sattuda era-salapolitseinikuga, kes teda hästi tundis. Kui ta pealelõunal läbi pikksilma nägi Peter Blodgetti wanglahooneist wäljuwat ja jaama poole ruttawat, teadis ta, et otsustaw silmapilk oli tulnud.

Hetkegi ei kahelnud ta, et salapolitseinik sõidab New-Yorki politseiwalitsuselt Sandersoni wäljaandmise käsku nõutama. Kui Maxwell Sanderson wiiakse Sommersetist ära — siis on kõik otsas! Barton Clark närwitses. Ainult mõni tund oli tal weel tegutsemiseks aega. Kuid mis pidi ta ette wõtma!

„Issand taewas!" pomises ta, ahastuses köndides tuba mööda edasi-tagasi. „Kuidas saan ma talle wiia sae? Kuidas pääsen ma üle müüri?"

Ikka jälle tõstis ta pikksilma ja uuris tähelepanelikult halli müüri, milles mustenesid kitsad kongide aknad.

Järsku wõpatus ta. See oli ju Maxwell Sanderson, kes surus oma kahwatu näo wastu trell-
Pikksilma tugewad läätsad tõid ta nii lähedale,
Barton Clark peaaegu sattus kiusatusesse temaga
nelema hakata. Aga ometi Max. waenekene, ei

manudki, et sõber wiibis linnas ja asjatult otsis wõimalust tema wabastamiseks.

„Kui me osad oleksid wahetatud," sosistas Barton Clark meeleheites, „kui sa seisaksid siin ja mina seal trellide taga, Max, — siis sa kindlasti leiaksid abinõu minu päästmiseks. Püha taewas! — Kui me waid üheks tunniks saaksime wahetada oma ajud!"

Ja taewas wist wõttis kuulda ta palwet, sest samal hetkel sähwatas tal läbi pea idee, mis tõotas kujuneda päästmiswahendiks. Tol hetkel nimelt ta esmakordselt märkas tugewat telefoni kaablit, mis lõikas pikksilma waatewälja pooleks.

Kui kaugelt see kaabel wõis mööduda wanglaseinast? Waewalt pool meetrit — hindas ta asjatundlikul pilgul. Ta jälgis tugewat traati ühe posti juurest teiseni. Wanglaõue kohal rippus ta wabalt ja laskus selle tõttu weidi madalamale.

Barton Clarki süda tuksus metsikul kiirusel.

„Jah, seda ma teen," pomises ta ärritatult. „Tõepoolest — nii on kõige parem. Ainult tsipake õnne on waja!"

Ta wõttis püksirihma ja proowis selle tugewust ja wastupidawust.

See on muidugi ainult kaitseabinõuks hädakorral, ütles ta endale. Suurema töö peate tegema teie mõlemad!

Ja ta waatles arwustawalt oma käsi.

— — —

Sommerseti linnakeses algas öö warakult. Kella kümneks olid tawalikult kõik elanikud juba kobinud sängi. Siis kustutati tuled — ja pilkane pimedus walitses nii majades kui ka uulitsail.

Kaks aastat tagasi oli juhtunud hirmus õnnetus: röölwlid olid tühjaks riisunud Sommerseti suurema pudukaupluse. Omanik, linnanõukogu liige ja ka

muidu tähtis tegelane, oli kiires korras muretsenud küll uue kraami, kuid ühtlasi linnawalitsuselt nõudnud öövahi ametisse seadmist. Paar nädalat kestnud waidluste järgi oli lõpuks otsustatud määrata kuuskümmend dollarit kuus „linna walweametniku" palgaks ja talle walmistatud uhke munder. Kuna teisi kohasoowijaid ei ilmunud, pandi ametisse Ken Williams, wana abitu mehike, kes senini elatus juhuslikust maalritööst. Oma tähtsaid kohustusi ei wõtnud Ken Williams kuigi tõsiselt ja terwe Sommerset rääkis, et kellelgi teisel elanikul polewat nii head und kui öövahil. Oli teada, et Ken Williams harwa peale keskööd ilmus uulitsaile, kuna tal palju mugawam oli lebada jaama ootesaalis pingil ja — norsata.

Barton Cark istus sängiserwal oma wähenõudlikus katusekambris ja ootas. Kell üksteist kümme minutit läbis Sommerseti öine kiirrong ja kuna wahetewahel ikka juhtus, et mõni kodanikest seda kasutas, siis wõis enam kui kindel olla, et Ken Williams oli weel ärkwel.

Terassaag wahetuslehtedega asetses, pisikesesse pakki seotult, laual, et parajal minutil kaduda Barton Clarki kuuehõlma alla, samuti kui teisedki kummalised esemed, mis ta oli walmis seadnud. Seal oli nimelt weel raske sepawasar ja kaks tosinat tugewaid naelu, milliseid, nende erakordset pikkust arwesse wõttes, oleks wabalt wõinud nimetada ka wäikesteks „piikideks".

Barton Clark astus akna alla. Taewas oli pilwes, ainustki tähte ei siranud,— oli jumalik pime öö.

Siis wilistas wedur. Mõneminutilise hilinemisega sõitis kiirrong jaama, kust ta lühikese peatuse järgi jälle edasi kihutas.

Kesköö paiku asus Barton Clark teele. Tasa hiilis ta nagisewast trepist alla, awas pikkamisi ja ettewaatlikult wõõrastemaja ukse ja lippas wälja hämaralt walgustatud uulitsale. Kuna ta kandis kummitaldadega kingi, ei tekitanud ta sammud wäiksematki müra.

Ta pööras ümber nurga ja ruttas üksikult seiswa hoone poole, mis warem olnud hobustetalliks, kuid nüüd leidis kasutamist autokuurina. Suure kahepoolega ukse ees rippus hiiglaslik tabalukk, kuid kruwid, milledega raudpulk oli kinnitatud pehkinud puusse, olid roostetanud ja logisesid.

Barton Clark oli pealelõunal põhjalikult tutwunud seadeldisega ja teadis, et ukse awamine ei nõua kuigi suurt waewa Tuleb waid wasaraga kruwid wälja koputada, ja uks ongi lahti.

„Kuhu siis teie nii hilisel tunnil weel ruttate?" Barton Clark wõpatus üllatusest, kuuldes wõõrast häält oma selja taga. Ta keeras kannalt ringi ja nägi nüüd Ken Williamsi oma toredas mundris seiswat enda ees. Milline õnnetus! Just täna pidi ta lonkima linnas, kuni ammu oli juba magamise aeg.

Clark oli nii ehmunud, et ei oskanud lausuda ainustki sõna. „Linna walweametnik" tõmbas taskust elektrilaterna ja järgmisel sekundil langes hele walguse juga Barton Clarki nälo.

„Näe, hullu! Wõi raamatukaupleja ise! Noh, miks teie ei wasta, kui teilt küsitakse?"

Nüüd polnud wastamiseks enam aega, sest ükski seletus poleks rahuldanud ametnikku, kes haistis midagi seadusewastast. Barton Clark tõstis wasara, mida hoidis pihus, ja lõi sellega Ken Williamsile wastu kõhtu. Nõhkiwa häälitsusega kukkus mees sel-

jalt ja latern libises tal käest. Barton Clark laskus kärmesti põlwili ja surus ta õlad wastu maad.

Williams karjatas — ja nüüd ei jäänud Barton Clarkil üle muud kui wirutada mehele tugew rusikahoop wastu kukalt! Kohe waikis Williams ja ta keha tõmbus sirgu.

„Kõige wägewam — ega ma ometi seda waest hinge ära ei tapnud!" sosistas Barton Clark hirmunult.

Ent õnneks Ken Williams polnud surnud, waid ainult sügawas minestuses, ja seega wõitluswõimetu. Barton Clark kargas püsti, jooksis autokuuri juure ja muukis ukse lahti. Siis tormas ta tagasi, haaras meelemärkusetu mehe kaenlasse ja wedas ta pimedasse hoonesse. Elektrilaterna wõttis ta igaks juhuks endale.

Ruum oli täidetud igasuguse kolaga, kuid see ei huwitanud Clarki. Tema tähelepanu wõitis waid tugewajõuline tõldauto, mis seisis wõimsa raskeweoauto kõrwal.

Kõigepealt wõttis Barton Clark tolmunud pakkkastilt peotäie puuwilla, tõmbas siis Williamsi taskust taskurätiku, mähkis selle puuwilla ümber ja pistis nuustiku oma ohwrile suhu. Siis sidus ta köiega öörwahi jalad ja käed kinni, ning lohistas ta kuuri kaugemasse nurka.

Silmates lähetal bensiinikannu, tühjendas Barton Clark selle sisu auto tanki ja lükkas siis masina lülitamata mootori, kuurist wälja uulitsale.

Nüüd, ettewalmistused lõpetanud, sammus ta kiirelt wangla poole. Müüri kõrwal, mis eraldas wanglaõue wälisilmast, kerkis telefonipost, mille kõrgus oli wähemalt kolmkümmend jalga.

Barton Clark wõttis nüüd taskust ennist muretsetud raudnaelad, lõi ühe wasara abil postisse, asetas sellele jala, lõi teise naela kõrgemale, ronis siis

tollele ja kordas seda seni, kuni oli teinud endale trepi, mis ulatas põikpuudeni traatide all. Siis wallandas ta püksirihma, heitis selle üle telefoni kaabli ja sidus siis kaenla alt kinni. Nüüd teda wähemalt ei ähwarda enam allakukkumise hädaoht, kuigi käed wast ei jõua enam traadist kinni hoida.

Ta pigistas huuled kõwasti kokku ja hakkas, ikka ühe käega teise ette haarates, pikkamisi kaablit mööda edasi nihkuma.

Asi oli rängem, kui ta oletanud, sest keharaskuse all lõikas traat walusalt peopesadesse.

Kuigi aknani, mille taga ta teadis asuwat oma sõbra, oli waewalt wiiskümmend jalga maad, kestis tema meelest igawiku, enne kui ta jõudis õigele kohale.

„Max!" hüüdis ta summutatud häälel.

Kuna wastust ei tulnud, kordas ta hüüdu kolmneli korda weidi waljemal häälel.

Kõik jäi waikseks.

Järsku ärkas Maxwell Sanderson ja arwas, et oli näinud und. Keegi oli hüüdnud ta nime. Imelik! Ta kuulatas. Ei — see polnud unenägu: kuskilt lähedalt kostis jälle üsna selgesti tuttaw hääl. „Max!" kajas tasane hüüd läbi ööwaikuse.

Sanderson heitis waiba põrandale, kargas püsti ja ruttas akna juure, mille ta ettewaatlikult awas.

Wäljas walitses pilkane pimedus ja ta ei näinud kedagi. Siis kummardus ta ettepoole ja ütles nii tasa, et walwur koridoris ei kuulnud:

„Bart?"

„Kähku, Max", wastas Barton Clark sosistades, „jäh, siin on pakk — selles on saag wahetuslehtedega. Ja wõta, siin on traat — seo end sellega kaabli külge. Said aru?"

Sanderson mõtiskles wiiwu.

„See ei lähe, Bart“, wastas ta siis tasa, „walwur on koridoris. Ta kuuleb kui hakkan wiilima trelle“.

„Tee ometi katset — see on wiimne päästeabinõu!“

„Ei Bart; sellega wiiksin hädaohtu ka sinu. Tasa!“

Walwur, kes teiselpool koridori otsas istus toolil ja tukkus, wirgus äkki. Maxwell Sanderson eemaldus kärmesti aknast ja ronis asemele tagasi. Järgmisel silmapilgul tungis läbi uksеawause walgusejuga kongi põrandale.

„Kas sonite — mis? Wõi ei saa magada — mis? Ja, jah — see on see halb südametunnistus!“

„Wõib olla“, wastas Sanderson unisel häälel.

Walwur irwitas pilkawalt, wiiwitas hetke ja läks siis kõmisewal sammul jälle endisele kohale tagasi.

Kuigi Maxwell Sanderson sõbraga meeleldi weel oleks wahetanud paar sõna, ei söandanud ta siiski uuesti läheneda aknale, kartes äratada walwuri tähelepanu. Barton saab sellest muidugi aru ja kaob kiiresti.

Barton Clark ootas weel paar minutit, ent kui kongist ei kostnud enam häält, taipas ta, et ta ettewõte oli nurjunud. Pisarad tungisid talle silmi ja rinnus tuikas walu. Polnud parata — ta pidi kiires korras Sommersetist lahkuma, sest kokkupõrge ööwahiga tegi talle edaspidise linna jäämise wõimatuks.

Tagasi ronimine õhus rippudes nõudis weel suuremat pingutust, kui ennist minek, sest siis tiiwustas teda lootus. Wäsinult ja murtult seisatas ta posti juures.

Ei, see ei lähe! — pomises ta wihaselt, raputades walutawaid käsiwarsi. Minu kawa oli hea —

aga see neetud walwur! Missugune õiglusetus! Ma peaaegu soowiksin, et oleksin rongi lasknud kraawi joosta.

Siis tormas ta hingeldades autokuurini. Asetanud juba jala auto serwalauale, peatus ta äkki.

„Ei — ma ei suuda seda!" hüüatas ta waljusti. „Max leiaks kindlasti pääsetee, kui mina oleksin tema asemel. Kas siis tõesti ei ole enam mingit wõimalust?"

Ta istus autoserwale ja süwenes mõtiskellu.

Järsku tuli talle hulljulge, otse pöörane mõte. Talle meenus nimelt, et oli autokuuri nurgas silmanud suurt tugewa traadikaabli pundart.

„Wast on see küllelt pikk", sosistas ta ja ruttas hoonesse. Ta astus pimedasse ruumi, süütas elektrilaterna ja waatles siis arwustawal pilgul jämedat kaablit, mis nagu hiiglamadu oli tõmbunud keerdu. Milleks seda siin küll tarwitati?

Kuna pundar oli nii raske, et üks mees seda ei jõudnud tõsta, lõikas Barton Cark õhukese, keerde koos hoidwa, traadi katki, haaras kaabli otsa pihku ja wäljus kuurist. Kiiresti sammus ta edasi, lohistades rasket kaablit enda järele.

Kui ta poleks olnud nii õnnetu, nii masendatud meeleheitest, oleks ta kindlasti loobunud oma pöörase kawatsuse teostamisest. Aga nüüd ei hoolinud ta tulewikust, wallatud waid käesolewa silmapilgu ülesandest. Tirides kõigest jõust, tõugates ja wedides, tõmbas ta kohutawalt rasket traatköit ikka lähemale wanglamüürile.

Siis kostis läbi öise waikuse kõuekärgatus, wälgud sähwisid taewas ja piksemürin aina tugewnes. Wihma woolas ojadena, kuid Barton Clark ei märganud seda hoopiski.

Wiimaks ometi jõudis ta uuesti telefoniposti juure. Lõõtsutades wäsimusest, kuid wiitmata minutitki, mässis ta ümber kaabliotsa kerge traatköie mille ta hommikul Philadephiast kaasa toonud, ja sidus selle siis endale wööna ümber. Siis rebis ta taskuraamatust kaks lehte, kirjutas rutuliselt mõlemale sama teate, sidus need kiwide külge ja pistis siis tasku.

Jälle ronis ta posti otsa, jälle kinnitas ta end rihmaga telefonitraadi külge, ja jälle alustas ta kardetawat õhureisu. Ta käed olid rakkus ja werised, ent ta ei hoolinud sellest. Ei tundnudki walu. Ta pidi oma sõbra päästma, — kõik muu polnud tähtis.

Taas seisis ta Sandersoni kongi kohal, mille aken õnneks oli jäänud lahti. Ta wõttis taskust ühe kiwi, mille külge ta oli sidunud kirja ja wiskas akna suunas. Kiwi sattus wastu trelli ja kukkus alla õuele. Kui hea, et tal weel teine kiwi oli waruks walmis! Seekord tabas ta paremini. Kiwi langes kolksudes põrandale ja Sanderson, kes oli weel ärkwel, kuulis selle kukkumist.

Ta põlwitas maha ja tõstis kiwi. Tiku wõis ta süüdata suurimal rahul, sest walwur teadis, et ta suitsetas palju. ja sellepärast ei äratanud see mingit kahtlust. Wilkuwa tule walgel luges ta pliiatsiga kritseldatud korratuid ridu:

„Ei julgenud uuesti kõnelema hakata. On weel wiimne wõimalus. Haara kinni köiest, mille sulle wiskan. Siis tiri seni, kuni kaabel on sul käes. Mässi see nii kõwasti ümber trellide, et neid tugewa surwe all saab müürist lahti kangutada. Siis oota. Jumala-pärast ära lase traati lahti!"

Sanderson hiilis akna alla.

„Sa hullumeelne hea armas poiss", sosistas ta. „Mida sa kavatsed teha?"

„Säh — püüa!" vastas Clark tasa ja viskas talle traatköie otsa, mille ta lahti oli sõlminud oma puusade ümbert. Hetke kõikus köis edasi tagasi, kuid siis suutis Sanderon, kes oli käed pistnud trellide vahelt välja, otsast haarata kinni. Kohe alustas Barton Clark jälle ohtlikku tagasirännakut.

Kindlale maale jõudnud, puhkas ta viivu. Ta värises väsimusest ja ärritusest. Järgmistel minutitel pidi selguma, kas õnnestub ta kavatsus või mitte.

Juba tormas ta jälle kuuri, sööstis veoauto juure ja asus seda käima panema. Ent see polnud kerge ülesanne, kuna masin oli ehituselt üsna vanamoodne.

Viimaks ometi töötas mootor ja Barton Clark istus juhi kohale. „Hea, et müristab", pomises ta, sõites kuurist välja. Mootor tegi tõesti säärast õudset põrinat, et vaiksel ööl kõik linnaelanikud oleksid ehmudes ärganud.

Barton Clark ajas veoauto otse vanglamüüri veerde, pööras siis sõiduki ringi ja peatus. Kuid mootoril laskis ta edasi käia. Siis kargas ta maha ja haaras kaabliotsa, mis rippus telefonitraadilt lõdvalt alla.

Kuigi pidevat üksteisele järgnevad kõuekärgatused tunduvalt summutasid mootori põrinat, kuulis valvur koridoris siiski imelikku müra. Ta kargas oma toolilt üles ja sööstis Sandersoni kongi poole. Ent kui ta, lükanud vaateklapi eest, nägi, et vahialune rahulikult seisis seljaga vastu akent ja suitsetas sigaretti, rahunes ta kohe.

„Mis põrgulärmi sealt väljast kostab?" küsis ta.

„Kui tohin avaldada oma arvamist“, tähendas Sanderson naeratades, „siis ütleksin, et see on raskeveoauto, mis seal nii kohutavalt müristab“.

„On küll võimalik...“ valvur ei jõudnud lõpetada lauset, sest juhtus midagi täiesti ootamatut. Raginal ja kriginal paindusid kongiakna trellid äkki väljaspoole, põrandale veeres müüritükke — ja siis oli aken korraga vaba: trellid olid kui pühitud eest.

Veoauto mootori viiskümmend hobusejõudu olid teinud oma töö hästi. Barton Clarki hulljulge ettevõtte esimene samm oli õnnestunud hiilgavalt.

Nüüd tuli tegutseda pöörasel kiirusel.

Sanderson kargas kõrgele aknalauale: ta mängis oma elu kõige kardetavamat mängu ja hüppas pimedusesse, teadmata, kas saavutab vabaduse või — hukkub! Ühe käega haaras ta telefonitraadist kinni — ja rippus nii õudselt pika hetke tumeda sügaviku kohal.

Hämmastunud valvur tõmbas taskust revolvri, aga ta jäi hiljaks: vahialune oli juba kadunud ööpimedusesse. Raske kahekordne kongiuks seisis tema ja põgeneja vahel. Ärritusest vabisevail sõrmil otsis ta võtmekimbust sobivat võtit. Kui ta selle viimaks leidis, tabas teda uus üllatus. Sanderson oli nimelt tinalusika varre murdnud tükkideks ja need toppinud lukuauku.

Ühe käega teise ette haarates, libises Maxwell Sanderson telefoniposti poole. Kuna ta ei olnud seotud traadi külge, tähendas iga ettevaatamata liigutus kindlat surma sillutatud vanglaõuel. Traat lõikas talle sõrmedesse ja mitu korda näis talle, kui ähvardaksid käed tal lahti rebeneda kehast... Suure valu pärast oleks ta meeleldi karjunud...

Kuid walwuri meeleheitlik kolistamine kongiukse taga andis talle jälle uut julgust.

Kui ta ukse awab, olen ma siiski kadunud! See mõte sundis teda, piinast hoolimata, ikka edasi rühkima.

Silmapilgul, kui ta jõudis postile ja weidi aeglasemalt hakkas piki naelredelit alla ronima, kõlas pauk. Kuul wuhises üle ta pea. Weel wiis lasku kihutas walwur talle järele, ent kuna ta oli sihtjoonest juba madalamal, walwur nimelt ei näinud pimeduse tõttu teda hoopiski, ei tabanud teda ükski neist.

Wiimaks ometi tundis ta kindlat maad oma jalge all! Ent nüüd oli ta jõud nii otsas, et ta oleks rammestusest kukkunud, kui Barton Clark poleks ta haaranud käte wahele.

„Jumal tänatud, et oled siin, Max! Kas suudad weel natuke käia? Auto seisab siinsamas lähedal."

„Sest pole ju enam kasu," hingeldas Maxwell Sanderson. „Kohe suletakse kõik uulitsad!"

„Tule, tule! Siin ongi auto. Küll me pääseme!"

Parajasti, kui auto nihkus paigast, hakkas wangla katusel undama häiresireen, kuulutades uinuwatele kodanikele, et wang oli põgenenud.

„Ei tee wiga," ütles Barton Clark ja lülitas kompressori. „Wähemalt weerand tundi kestab, enne kui nad jõuawad jälgimisele asuda. Selle ajaga oleme juba kaugel."

Metsikul kiirusel kihutasid nad läbi tühjade uulitsate linnast wälja.

„Ma ei suuda weel selgesti mõtelda," ütles Sanderson wäsinult. „Aga kui sul kaasas on inimene, kes kordasaatnud sellise wägiteo, nagu härra

Barton Clark täna öösel, ei ole ju tarwiski waewata end mõtlemisega."

Sõitnud wiis miili piki maanteed, käänas ta järsku porisele kõrwalteele. Ka sellelt lahkus ta warsti ja kihutas otse üle lageda wälja edasi, ikka endisel kiirusel. Auto hüples ja tõukles nii, et Sanderson waewu suutis end kinni hoida.

„Meie läheme wist otseteed põrgusse, Bart," ütles ta, tugewasti haarates istmest kinni. „See on ju pöörane sõit."

„Kannata weel weidi, warsti peatame masina ja läheme jala edasi."

Sanderson hingas kergendatult, kui auto wiimaks jäi seisma. Nende ümber laiutus heinamaa.

„Läheme otse edasi, kuni jõuame kohale raudteetammil, kus kaks liini ristlewad," seletas Barton Clark. „Nagu tead, peawad säärastel sõlmpunktidel kõik rongid minuti seisma."

„Tore! Nüüd on mul asi selge!"

Weerand tundi hiljem saabusid põgenikud raudteetammile. Waewalt olid nad seal istunud mõne minuti, kui kaugelt kostis lähenewa rongi mürin.

Barton Clark kuulatas.

„Kui ma ei eksi, on see kaubarong," ütles ta. „Üles, Max! Meil pole aega wiiwitada. Enne, kui ta jälle edasi liigub, peame istuma oma luksuskupees!"

Lõpuks pika rongi pidurid ragisesid — ja siis seisatas ta. Otse mõlema sõbra ette sattus tühja loomawaguni awatud uks.

„Tohin ma paluda," ütles Barton Clark, käewiipega andes Sandersonile eesõiguse esimesena wagunisse ronimiseks. Siis hüppas ta ise tema kõrwale.

Wedur wilistas, pidurid andsid järgi ja rong wuras edasi.

Wiiwu istusid mõlemad waikides, kuulatades rataste ükslusjet müürinat, mis neile tundus wõluwa muusikana.

„Nüüd oleme siis jälle hulkurid," lausus wiimaks Barton Clark mõtlikult. „Igatahes sajatuhande dollari wõrra waesemad, kui kaks nädalat tagasi! Siiski olen uudishimulik, mis saab neist kuulsaist teemantidest!"

Sanderson tõmbas tikust tuld ja süütas siis sigareti. Hetkeks langes walgus ta näole ja Barton Clark märkas, et ta naeratas rahulolles.

„Sul on õigus, Bart, — oleme waesemad kui enne," ütles ta. „Aga sadatuhat dollarit sularahas on ju alles. Sellest piisab ka mõneks ajaks. Pealegi, oli meil üsna rohkesti patukesi hingel ja arwan, et taewas neist wähemalt pooled on nüüd tõmmatud maha — tasuks päästetud reisijate eest!"

„Muidugi, Max," hüüatas Barton Clark waimustuses. „On neetud meeldiw tunne, kui oled kellelegi teinud head!"

Jälle waikisid nad, süwenenud mõtiskellu.

Ent siis puhkes Barton Clark järsku naerma.

„Mis sul wiga?" küsis Marwell Sanderson üllatunult.

„Andesta, et segasin su tõsist meeleolu, aga mul tuli äkki meelde härra Peter Blodgett! Kujutle, mis näo ta teeb, kui kuuleb homme hommikul, et puur jälle on tühi! Temal, waesekesel, pole tõesti õnne!"

Lõpp.